

8° AH 1

Eschedzenak.

Brotyna ja Sserbow

na leto

1891.

Z nakładem Maćicy Serbskeje.

w komisji M. Smolerja.

Cijech Smolerjez knihiczscheżenje w macieżnym domje w Budyschinje.

W tutym 1891. lēcze po Chrystużu, kotrež ma 365 dnjow, liczi ſo lēt:

wot ſtworjenja ſwęta	5840,	wot ſaloženja Budyskſkeho tachantſta	671,
= wuſtajenia julianskeje protyki	1936,	= ſpoczątka reformazije	374,
= czerpjenia a horjeſtacza Chrystuſzoweho	1858,	= naroda krała Alberta	63,
= ſpoczątka kſcheczijanstwa w Sſerbach	871,	= ſaloženja Maćizy Sſerbſkeje	44.

Zyrlwinske lētne ſnamjenja.

W porjedzenej Hrjehorjowej protyki:	W starej julianskej protyki:
11 . . . ſłota ſicžba	11
24 . . . wobwód ſlónza	24
4 . . . romſke daňſke czíſlo	4
D . . . pišniki njeđelski	F
XX . . . epaſty	I
29. měrza . . . jutrowniczka	21. hapr.
29. nov. . . . 1. njeđela adventa	1. dez.

Sacźmieje ſlónza a měħacžka.

W lēcze 1891 ſo ſlónzo a tež měħacžk dwojzy ſa-címitaj; pola naſ budże jenož prěnje ſlónčne ſa-címicze wiđezej, ale wobojce ſacźmieje měħacžka. — Prěnje ſacźmieje ſlónza, koſteſtoje, ſměje ſo 6. junija popołdnju wot 2 hodž. 58 min. hacž do 7 hodž. 23 min.; druhe, hdžej ſo ſlónčko jenož ſ džela ſacźmi, 1. dezembra dopołdnja 10 hodž. 39 min. hacž popołdnju do 2 hodž. 13 min. Prěnje ſacźmieje měħacžka, doſpołne, ſměje ſo 23. meje popołdnju 5 hodž. 36 m. hacž wjecžor do 9 h. 12 m.; druhe, teho runja doſpołne, wot 15. novembra wjecžor 11 hodž. 30 min. hacž do 16. novembra rano 2 hodž. 58 min. — Šacźmieje ſlónza 6. junija, kotrež budże pola naſ jenož ſ džela wiđezej, w Budysjinje a woſkolnoſci popołdnju wot 5 hodž. 56 min. hacž wjecžor do 7 hodž. 25 min. traje.

W lēcze 1891 Sſlónčko ⊕ knježi.

Nož ſtoletna protyka praji, ſu lēta, w kotrejž ſſlónčko knježi, ſ wjetſha ſuſhe a mało wlohi a ſrěnju čzoplotu pſčinjeſu.

Nalēcze je pſheměnjate a ſ wopředka trochu wložne; meja je rjana a ſuſha; ſ konz meje pak ſylne mróſy hroža, kotrež hacž do junija traje. Lēcze je ſ wjetſha rjane, ma horze dny a kſlōdne nozy; po mróſach w juniju wulſka ſuſhota pſčinidže, ſpoczątka augusta ſylne wětry a na to ſaſo rjany čgaž; lēcze ſo ſ hroſnym wjedrom a wětrami ſlónči. Nasyma a ſym a pſčinjeſetej rjane, ſuſhe wjedro, ſaſne mróſy, ale ſrěnju ſymu; mały róžk ſ rjanym wjedrom ſoſtupi, ale ſo ſ wulſej ſymu ſlónči, kotrež hacž do měrza traje.

W lētach, kajkež lētushe je, žito, njech je rožka, pſčiniza, jecźmieni abo wobw, wjese kop njeđawa, ale ſorno je czim rjeſiſhe. Hdžej jaħly ſyja, njech je ſ čažom wobwja, dyrbja-li ſo radžicž. Hrožu, woki

a ſočkow budże mało, khiba na tucžnej abo wložnej roli, kotrež je doſez dohnojena. Tež len budże ſ cježka kiman. ſe ſynom budże ſnanou ſchericž; ſa to budża rjane wotawu. Naļej a rępje lētusha ſuſhota njehoſi.

Wiſhniow, ſlowkow a worjechow budże wjese, kruſhnow wjazy hacž jablukow. Hdžej je loni mało wina bylo, tam budże jeho lētza czim wjazy.

Wětry ſmějemy ſ wjetſha ſ ranja a ſ połnozy, rědko južny a wjecžorni wětr. Sliwkow ſo bojež nimam; ale cježke hrimanja hroža ſ kruſpami, kotrež ſu połnym plodam jara ſkłodne. Něſkto rybow lētza wiſhniow ſměja.

Šchthri lētne ežažy.

Sapoczątka naļeža: 20. měrza wjecžor 10 hodž.	
= lēcža: 21. junija popołdnju 6 hodž.	
= naſmy: 23. ſeptembra dopołdnja 9 hodž.	
= ſymy: 22. dezembra rano 4 hodž.	

Šchthri kwatembry.

W porjedzenej Hrjehorjowej protyki:	W starej julianskej protyki:
18. mał. róžka	{ Reminiſcere }
20. meje	{ ſw. Trojizy }
16. ſeptembra	{ kſchija }
16. dezembra	{ Lužije }

12 njebjeſtich ſnamjenjow.

boran,	law,	ſtelnit,
był,	knježna,	toſoróž,
dwojnikaj,	waha,	wódny muž,
raf,	ſchorpion,	rybje.

Zutry:

1892: 17. haprleje.	1897: 18. haprleje.
1893: 2. haprleje.	1898: 10. haprleje.
1894: 25. měrza.	1899: 2. haprleje.
1895: 14. haprleje.	1900: 15. haprleje.
1896: 5. haprleje.	

Abbreviatury abo pſčitrótschenja ſlowow.
 ○ ſlónzo, ☺ měħacžk, ☻ połny-měħacžk, ☼ po-ſlenni běrlik, ☽ młody měħacžk, ☾ prěni běrlik, ſſhadž, ſſhadženje, ſhow, ſhowanje, dop. dopołdnja, pop. poſołdnju, h. hodžina, m. minuta.

1891. Januar,

wulki róžk,

ma 31 dnjow.

Dny	Vorjedżena protyka. Evangeliska.	Katholiska.	schadz. h. m.	khow. h. m.	Riebjetke namien. h. m.	schadz. h. m.	khow. h. m.
1. tydżen. Text dop.: Jan. 4, 34—36; pop.: Romif. 8, 24—28.							
1 schtwórk	Nowe lěto	Nowe lěto	8 5 4	3	X	pop.	dop.
2 pjatk	Malcharja	Makarija	8 5 4	4	+	11 37	11 43
3 žobota	Keſchyna	Genoveſh	8 5 4	5	+	dop.	11 57
2. tydżen. Text dop.: Luf. 12, 16—21; pop.: Tit. 3, 4—7.							
4 njedžela	Nj. p. n. I.	Nj. p. n. I.	8 5 4	6	+	12 47	pop.
5 pónđela	Simeona	Telesfora	8 5 4	7	+	1 58	12 29
6 wutora	3 kralow	Swj. 3 kral.	8 4 4	8	+	3 14	12 49
7 frjeda	Luziana	Luciana	8 4 4	10	X	4 32	1 15
8 schtwórk	Erharda	Severina	8 3 4	11	X	5 52	1 50
9 pjatk	Czeſcziměra	Juliana	8 3 4	12	+	7 8	2 39
10 žobota	Zacharija	Agathona	8 2 4	14	+	8 15	3 44
3. tydżen. Text dop.: Mat. 3, 13—17; pop.: Gal. 3, 23—29.							
11 njedžela	1. n. po 3 kr.	1. n. po 3 kr.	8 2 4	15	+	9 7	5 4
12 pónđela	Reinholda	Ernsta	8 1 4	17	+	9 46	6 32
13 wutora	Hilarija	Bohuměra	8 1 4	18	+	10 14	8 1
14 frjeda	Bohuměra	Felixa	8 0 4	19	+	10 37	9 27
15 schtwórk	Felixa	Pawoła put.	7 5 9	4	21	10 56	10 50
16 pjatk	Erdmuth	Marcela	7 5 8	4	23	11 13	dop.
17 žobota	Antona	Antonija	7 5 7	4	24	11 31	12 11
4. tydżen. Text dop.: Mat. 4, 1—12; pop.: Romif. 12, 1—6.							
18 njedžela	2. n. p. 3 kr.	2. n. p. 3 kr.	7 5 7	4	25	X	11 50
19 pónđela	Priski	Kamuta	7 5 6	4	27	+	2 46
20 wutora	Fab. a Boſcz.	Fab. a B.	7 5 5	4	29	+	12 38
21 frjeda	Hańže	Hańže	7 5 4	4	31	+	1 11
22 schtwórk	Vinzenza	Vincencija	7 5 3	4	32	+	5 13
23 pjatk	Kharity	Marj. slub.	7 5 1	4	34	+	6 17
24 žobota	Timotheja	Timotheja	7 5 0	4	36	+	7 12
5. tydżen. Text dop.: Jan. 2, 23—25; pop.: 1 Kor. 9, 24—27.							
25 njedžela	Sep. P.w. ☺	Septuages.	7 4 9	4	38	+	4 53
26 pónđela	Polykarpa	Poličarpa	7 4 8	4	40	+	6 1
27 wutora	Jana Chr.	Ahryzostoma	7 4 7	4	41	+	7 10
28 frjeda	Karoliny	Karola	7 4 6	4	42	+	9 18
29 schtwórk	Theobalda	Franca Sal.	7 4 4	4	44	+	9 26
30 pjatk	Adelgundij	Martiny	7 4 3	4	45	+	9 50
31 žobota	Virgilija	Pētra Nol.	7 4 1	4	47	+	10 4
							10 18

Germanki a skótne wiki
vytiaž ſady na ſtronomaj 17 a 18.

Měšacíkowe pschemenjenje a vjedro.

④ Požleni běrlit 3. wulkeho róžka
dopoldňa 11 hodž. 7 min. jaſne
njeho a mjerujenje pschinjeſe.

⑤ Mlody měšacík 10. wulkeho
róžka popoldňu 4 hodž. 19 min. věſíſ
a kněh lubi.

⑥ Brěni běrlit 17. wul. róžka
rano 7 hodž. 12 min. na tače po-
taſuje.

⑦ Polní měšacík 25. wul. róžka
rano 1 hodž. 20 min. ma vložne a
thmurne vjedro.

Stoletna protyka.

Wulki róžk je ſymu pôznejne; wot
20. hacž do 27. kněh; potom
deſchazejte a kněh hacž do kónza
wulkeho róžka.

Wot 2. hacž do 10. wul. róžka
sapíkowanje pžow. — Wot 10.
hacž do 31. wulkeho róžka pžyjeti
dawl.

Naspomnjenja.

1891. Februar,

mały róžk,

na 28 dnjow.

Dny.	Borjedżena protyka. Evangeliska.	Katholska.	schadz. h. m.	khow. h. m.	schadz. h. m.	khow. h. m.
------	-------------------------------------	------------	------------------	----------------	------------------	----------------

6. tydženj. Text dop.: Jan. 4, 5—15; pop.: 2 Kor. 11, 21—31.

1 njedžela	Sexagesim.	Sexagesim.	7 40	4 48		dop.	10 33
2 pónđžela	Mt. wucž.	Sw. Marije	7 38	4 50		12 54	10 50
3 wutora	Blažija	Blažija	7 36	4 52		2 9	11 13
4 śrjeda	Veroniki	Handr. Kors.	7 35	4 54		3 26	11 43
5 schtwórtk	Agathy	Agathy	7 33	4 56		4 42	pop.
6 pjatt	Dorotheje	Doroteje	7 32	4 57		5 54	1 18
7 żobota	Richarda	Romualda	7 30	4 59		6 53	2 31

7. tydženj. Text dop.: Jan. 4, 19—30; pop.: 1 Kor. 13.

8 njedžela	Estonihi	Quinquag.	7 28	5 1		7 38	3 56
9 pónđžela	Haple	Haple	7 27	5 3		8 11	5 28
10 wutora	Poſtnizh	Poſtnich	7 25	5 4		8 37	6 59
11 śrjeda	Poþ. śrjeda	Poþ. śrjeda	7 23	5 6		8 58	8 27
12 schtwórtk	Jordana	Eulalije	7 21	5 8		9 17	9 51
13 pjatt	Eulalije	Benigna	7 19	5 10		9 34	11 14
14 żobota	Valentina	Valentina	7 17	5 12		9 53	dop.

8. tydženj. Text dop.: Jan. 5, 5—18; pop.: 2 Kor. 6, 1—10.

15 njedžela	Invok.	1. n. poſta	7 15	5 14		10 15	12 35
16 pónđžela	Onesima	Juliany	7 14	5 16		10 40	1 52
17 wutora	Konstanzije	Donata	7 12	5 17		11 11	3 5
18 śrjeda	Awatember	Suche dny	7 10	5 19		11 52	4 12
19 schtwórtk	Susanj	Mansweta	7 8	5 21		pop.	5 10
20 pjatt	Leberechta	Cleutherija	7	6 5		1 39	5 56
21 żobota	Eleonorj	Eleonory	7	4 5		2 43	6 32

9. tydženj. Text dop.: Luf. 9, 51—56; pop.: Hebr. 12, 1—6.

22 njedžela	Reminisc.	2. n. poſta	7 2	5 26		3 52	7 1
23 pónđžela	Lazara	Pétra Dam.	7 0	5 28		5 0	7 23
24 wutora	Matija	Matija	6 58	5 30		6 9	7 41
25 śrjeda	Viktora	Walporj	6 56	5 31		7 16	7 56
26 schtwórtk	Zofaja	Mechtildy	6 54	5 33		8 24	8 10
27 pjatt	Poþ. pjatt	Leandera	6 52	5 34		9 32	8 25
28 żobota	Makara	Romania	6 50	5 36		10 43	8 39

Germanki a skótne wiski
wytaj ſady na stronach 17 a 18.

Męszaczkowe pſhemienjenje
a wjedro.

¶ Požleni běrlif 2. małego róžka
rano 5 hodz. 37 min. hymu a śmę
woczęlować dawa.

¶ Młody męszaczk 9. mał. róžka
rano 3 hodz. 7 min. śmęje mite
wjedro.

¶ Prěni běrlif 15. mał. róžka
wjeczor 7 hodz. 24 min. wětr a deshcž
pſchinięſe.

¶ Polny męszaczk 23. mał. róžka
wjeczor 8 hodz. 13 min. pſchi jaſnym
miejbu hymu lubi.

Stoletna protyka.

Mały róžk i śmurnym njebjom
a deshcžojoim wjedrom ſaſtu; 9. a
10. rjenje, potom śmę, wulka hymc
a miersnjenje; 14. deshcžif trjepic
póčnje, na to ſo śmę dže a je
jara hyma; wot 18. deshcžojoje wjedro
hacž do kónza małego róžka.

1. mał. róžka: 1. termija grun-
tſeho dawka.

Naspomnjenja.

1891. Měrc,

naletník, ma 31 dnjow.

Dny.	Porjedzena protýka.		schadž. h. m.	khow. h. m.	Zebjeſte mamien. h. m.	schadž. h. m.	khow. h. m.
	Evangelſka.	Katholſka.					
10. týdžen. Text dop.: Jan. 11, 1—16; pop.: 1 Petr. 2, 21—25.							
1 njedžela	Oktuli	3. n. poſta	6 48 5	38	11 5 6	8 5 5	
2 pónđela	Amalije	Simplicija	6 46 5	40	dop.	9 1 5	
3 wutora	Kunigundy	Q Kunigundy	6 44 5	42	E	1 1 0	9 4 0
4 ſrjeda	Hadriana	Razimira	6 41 5	44	E	2 2 6	10 1 4
5 ſchtfwórtk	Bjedricha	Bjedricha	6 39 5	46	E	3 3 7	11 1
6 pjat̄k	Fridolina	Fridolina	6 37 5	47	E	4 4 0	pop.
7 ſobota	Perpetuy	Domascha X.	6 35 5	48	E	5 3 0	1 2 2
11. týdžen. Text dop.: Jan. 11, 32—46; pop.: Romſt. 5, 1—6.							
8 njedžela	Lätare	4. n. poſta	6 33 5	50	E	6 7	2 5 0
9 pónđela	Rebeki	Franciſki	6 31 5	52	E	6 3 6	4 2 1
10 wutora	Alexandra	Q Makarija	6 29 5	54	E	6 5 9	5 5 1
11 ſrjeda	Rofinj	Eulogija	6 26 5	55	E	7 1 8	7 2 0
12 ſchtfwórtk	Hrjehorja	Hrjehorja W.	6 24 5	57	E	7 3 7	8 4 7
13 pjat̄k	Salomona	Nifevora	6 22 5	59	E	7 5 5	10 1 1
14 ſobota	Abigaila	Matildy	6 19 6	1	E	8 1 5	11 3 4
12. týdžen. Text dop.: Jan. 11, 47—57; pop.: Romſt. 8, 31—39.							
15 njedžela	Judika	5. n. poſta	6 17 6	3	E	8 3 9	dop.
16 pónđela	Henrieth	Heriberta	6 15 6	4	E	9 9	12 5 3
17 wutora	Herty	D Herty	6 13 6	5	E	9 4 7	2 4
18 ſrjeda	Anſelma	Chrla	6 11 6	7	E	10 3 4	3 7
19 ſchtfwórtk	Josefa	Jozefa	6 9 6	9	E	11 3 0	3 5 7
20 pjat̄k	Joachima	Boloſcz. macz.	6 6 6	10	E	pop.	4 3 6
21 ſobota	Benedikta	Benedikta	6 4 6	12	E	1 4 0	5 6
13. týdžen. Text dop.: Jan. 12, 1—13; pop.: Gil. 2, 5—11.							
22 njedžela	Palmar.	Bolmongž.	6 2 6	14	E	2 5 0	5 3 0
23 pónđela	Eberharda	Oty	5 59 6	15	E	3 5 8	5 4 8
24 wutora	Gabriela	Gabriela	5 57 6	17	E	5 6	6 4
25 ſrjeda	M. pschissi.	Q Mar. psch.	5 55 6	18	E	6 1 4	6 1 8
26 ſchtfwórtk	Selenj ſcht.	Zelenj ſcht.	5 53 6	20	E	7 2 4	6 3 1
27 pjat̄k	Czichi pjat̄k	Wulki pjat̄k	5 51 6	21	E	8 3 4	6 4 6
28 ſobota	Angeliki	Guntrama	5 49 6	23	E	9 4 7	7 2
14. týdžen. Text dop.: Mat. 28, 1—10; pop.: 1 Petr. 1, 3—9.							
29 njedžela	1. ſ. jutrow	1. ſ. dž. jutre.	5 46 6	25	E	11 1	7 1 9
30 pónđela	2. ſ. jutrow	2. ſ. dž. jutre.	5 44 6	27	E	dop.	7 4 2
31 wutora	Detlauſa	Balbinj	5 42 6	28	E	12 1 6	8 1 2

Hermanki a skótne wiški
vytaſ jady na stronomaj 17 a 18.

Měřacjkowe pschemenjenje
a vjedro.

Q Požleni běrlík 3. měrza vjecžor
8 hodž. 32 min. ſ větrom a deſhezom
jaſtuſi.

Q Młody měřacjk 10. měrza
rano 12 hodž. 46 min. ma mile
vjedro.

D Brěni běrlík 17. měrza do-
poždenju 10 hodž. 6 min. jaſne njebo
lubi.

Q Polný měřacjk 25. měrza po-
poždenju 2 hodž. 7 min. mróežne
njebo a mhlú vſchinjeſe.

Stoletna protýka.

Měrza ma wot spocžatka ſurowe
vjedro hač do 20.; 22. a 23. jara
ſyma; wot 25. hač do kónza vjichědnie
rano lód, mjes tým ſo wo dnjo woh-
tawa.

31. měrza: 1. termija trajneje
renty.

Naspomnjenja.

1891. Haprljeja, jutrownik, ma 30 dnjow.

Hermanki a skótne wiki
wytaſiſ ſaſy na ſtronomaj 17 a 18.

Męſaczkowe pſheměnjenje a wjedro.

⌚ Počleni běrtlik 2. haprljeje rano 7 hodž. 25 min. rjane naſetnje wjedro lubi.

⌚ Młody měchacž 8. haprljeje wjeczor 9 hodž. 52 min. rjane wjedro wobthowa.

⌚ Prěni běrtlik 16. hapr. rano 2 hodž. 35 min. na wětsik a deschež počafuje.

⌚ Wolny měchacž 24. hapr. rano 6 hodž. ſmeje ſtomežne wjedro, ho ſ deschežom wotměnjaſe.

Stoſetna protyka.

Haprljeja je wot ſpočatka hymna; 4. rjenje a čzoplo; 8. wěſitoſte a naſhy deschež; wot 9. hacž do 11. rjenje čzoplo; 18. ſlók a niewjedro; 19. rjenje; na to niewjedra hacž do 23.; 24. ūkrowe; 25. jara hyma a tħmurne njebo; 30. mrózne.

1. haprljeje: 1. termija wopaleſteſte ſaſy. — 22. hapr.: w Brusleſ ſpotutný džen. — 30. haprljeje: 1. termija doſhodneho dawka.

Naſpomnjenja.

Dny.	Porjedžena prothka. Evangelſka.	Porjedžena prothka. Katholſka.	○	ſchadž. h. m.	thow. h. m.	Relyſte hymen.	ſchadž. h. m.	thow. h. m.	○	
1 ſrjeda	Theodorij	Huga	5	39	6	30	⌚	1	28	8 35
2 ſchtwórk	Rosamund.	Frances P.	5	37	6	32	⌚	2	32	9 49
3 pjatt	Agapy	Richarda	5	35	6	33	⌚	3	25	10 59
4 žobota	Ambroſa	Fidora	5	33	6	34	⌚	4	5	pop.

15. tydžen. Text dop.: Jan. 20, 19—23; pop.: 1 Kor. 15, 50—57.

5 njedžela	Quasimod.	1. n. p. jutr.	5	31	6	36	⌚	4	36	1 48
6 póndzela	Ireneja	Sixta	5	28	6	38	⌚	5	1	3 17
7 wutora	Louisj	Hermana	5	26	6	40	⌚	5	21	4 45
8 ſrjeda	Zołestina	⌚ Alberta	5	24	6	41	⌚	5	39	6 13
9 ſchtwórk	Theofila	Waltrudij	5	22	6	43	⌚	5	56	7 39
10 pjatt	Daniela	Ezechiela	5	19	6	45	⌚	6	15	9 5
11 žobota	Julija	Leona Wulf.	5	17	6	47	⌚	6	38	10 29

16. tydžen. Text dop.: Mat. 18, 1—7; pop.: Romſ. 10, 8—14.

12 ujedžela	Mis. Dom.	2. n. p. jutr.	5	15	6	48	⌚	7	5	11 47
13 póndzela	Justina	Jdy	5	13	6	49	⌚	7	40	dop.
14 wutora	Tiburzija	Tiburecija	5	11	6	51	⌚	8	25	12 56
15 ſrjeda	Paterna	Anaſtaſije	5	9	6	53	⌚	9	18	1 53
16 ſchtwórk	Aaronia	⌚ Gerolda	5	7	6	54	⌚	10	21	2 36
17 pjatt	Rudolſa	Uniceta	5	5	6	56	⌚	11	27	3 9
18 žobota	Valerija	Gleutherija	5	2	6	58	⌚	pop.		3 35

17. tydžen. Text dop.: Jan. 21, 20—22; pop.: 1 Pétř. 2, 11—17.

19 njedžela	Bubilate	3. n. p. jutr.	5	0	6	59	⌚	1	46	3 55
20 póndzela	Sulpizija	Viktora	4	58	7	1	⌚	2	54	4 12
21 wutora	Abdolara	Anſelma	4	57	7	2	⌚	4	3	4 27
22 ſrjeda	Sotera	Sotera	4	55	7	4	⌚	5	11	4 40
23 ſchtwórk	Jurja	Jurja	4	53	7	6	⌚	6	22	4 53
24 pjatt	Alberta	⌚ Fidelis	4	50	7	7	⌚	7	34	5 8
25 žobota	Marka	Marka ſcz.	4	48	7	9	⌚	8	49	5 24

18. tydžen. Text dop.: Mat. 28, 18—20; pop.: Zaf. 1, 13—18.

26 njedžela	Nantate	4. n. p. jutr.	4	46	7	10	⌚	10	6	5 46
27 póndzela	Tertulliana	Zith	4	44	7	12	⌚	11	20	6 14
28 wutora	Vitala	Vitala	4	42	7	14	⌚	dop.		6 51
29 ſrjeda	Sibyle	Antonije	4	41	7	15	⌚	12	28	7 42
30 ſchtwórk	Eutropa	Khaty S.	4	39	7	16	⌚	1	24	8 47

1891. Meja, rózownik, ma 31 dñjow.

Dny.	Porjedzona protyka.		○ schadż. h. m.	hōw. h. m.	Rejestr szamponu. schadż. h. m.	hōw. h. m.
	Evangelicka.	Katholicka.				
1 piatki	F. a J. Wal.	Fil. a Jakub.	4 377	18		2 710 4
2 sobota	Sigmunda	Athanasijsa	4 357	20		2 4011 28

19. tydzeń. Text dop.: Lut. 11, 1–4; pop.: 2 Kor. 9, 8–11.

3 niedzela	Mogate	5. n. p. jutr.	4 337	21		3 5	pop.
4 pondzela	Moniki	1. prostny dż.	4 317	23		3 25	2 19
5 wutora	Gottharda	Pija	4 297	25		3 43	3 45
6 śrjeda	Dietricha	Jan. z lacz. wr.	4 277	26		4 1	5 10
7 s̄twtórk	Boże stpicze	Boże stpicze	4 267	28		4 18	6 35
8 piatki	Stanisł.	Mich. zjewi.	4 247	30		4 38	7 59
9 sobota	Hioba	Hrjech. Mac.	4 237	31		5 2	9 23

20. tydzeń. Text dop.: Zap. st. 1, 15–26; pop.: Ef. 2, 4–7.

10 niedzela	Graudi	6. n. p. jutr.	4 217	32		5 33	10 37
11 pondzela	Mamerta	Mamerta	4 207	34		6 13	11 40
12 wutora	Panfraza	Panfraca	4 187	36		7 5	dop.
13 śrjeda	Servaza	Servaca	4 167	37		8 5	12 32
14 s̄twtórk	Ks̄cheszijana	Bonifaca	4 147	39		9 12	1 11
15 piatki	Zofije	Zofije	4 137	40		10 21	1 39
16 sobota	Sary	Zama Nepom.	4 117	42		11 31	2 1

21. tydzeń. Text dop.: Zap. st. 2, 1–13; pop.: Ef. 1, 9–14.

17 niedzela	1. s. śwjatt.	1. s. śwjatt.	4 107	43		pop.	2 18
18 pondzela	2. s. śwjatt.	2. s. śwjatt.	4 97	45		1 47	2 34
19 wutora	Potenziany	Colestina	4 87	46		2 56	2 47
20 śrjeda	Kwatember	Suche dñj	4 77	47		4 5	3 1
21 s̄twtórk	Augustina	Konstantina	4 57	48		5 18	3 14
22 piatki	Lejny	Julije	4 47	50		6 33	3 30
23 sobota	Desiderija	Desiderije	4 27	51		7 50	3 50

22. tydzeń. Text dop.: Zap. st. 2, 38 a 39; pop.: Romst. 11, 33–36.

24 niedzela	Śswj. troj.	1. n. p. śwj.	4 17	53		9' 7	4 15
25 pondzela	Hurbana	Hórbana	4 07	54		10 19	4 49
26 wutora	Bedy	Filipa Ner.	3 597	55		11 21	5 36
27 śrjeda	Florenza	Hildeberta	3 577	57		dop.	6 38
28 s̄twtórk	Wylema	Bož. cjela	3 567	58		12 9	7 53
29 piatki	Khrystiany	Maxima	3 557	59		12 45	9 15
30 sobota	Barucha	Felixa	3 548	0		1 12	10 40

23. tydzeń. Text dop.: Zap. st. 2, 42–47; pop.: 1 Jan. 4, 16–21.

31 niedzela	1. n. p. ś. tr.	2. n. p. śwj.	3 538	1		1 32	pop.
-------------	-----------------	---------------	-------	---	--	------	------

Hermanki a skótne wiki
pytaj ſady na stronach 17 a 18.

Měchaczkowe pschemenjenje a wjedro.

¶ Poſleni běrlík 1. meje popołdnju
2 hōdz. 46 min. kłoneczne a plodne
wjedro pschemuje.

¶ Młody měchaczek 8. meje rano
7 hōdz. 11 min. je čopie a rjane.

¶ Prěni běrlík 15. meje wjeczor
7 hōdz. 59 min. na deſčezoje wjedro
poſkuje.

¶ Połny měchaczek 23. meje wjeczor
7 hōdz. 21 min., s widomnym ſazmien-
iem měchacza, ma kłumne a ciche
wjedro.

¶ Poſleni běrlík 30. meje wj-
eczor 7 hōdz. 50 min. mile a čopie
wjedro lubi.

Stosētna protyka.

1. a 2. meje ſurowe wjedro,
wěſkoje a ſhma; wot 4. hac̄ do
15. rjane čopie wjedro, druhdy
hrimanie a deſčezit; 24. rano lōb;
27. rjenie; 28. a 29. ſhma, pschi
čim ſejce ſchepuje; 30. mróz
a miersnjenje; 31. ſo žylý džen
deſčezit dje, a ſněh do njeho plaža.

Naſpomnjenja.

1891. Junij, žmajnič, ma 30 dñjow.

Dny.	Porjedžena protýka. Evangelicka.	Katholicka.	○ schadz. h. m.	◊ khow. h. m.	■ Niedziele inomjen. h. m.	○ schadz. h. m.	◊ khow. h. m.
1 pónedžela	Nikodema	Theobalda	3 53 8	2	1 50	1 27	
2 wutora	Marzellina	Erasma	3 52 8	3	2 6	2 50	
3 þrijeda	Erasma	Elotildy	3 51 8	4	2 23	4 13	
4 schtvrtoft	Karpasija	Æwirina	3 50 8	5	2 42	5 35	
5 pjatki	Bonifaza	Bonifaca	3 50 8	6	3 3	6 57	
6 þobota	Benigny	Norberta	3 49 8	7	3 30	8 17	

24. týdžen. Text dop.: Zap. st. 3, 1—10; pop.: Zap. 1, 21—25.

7 njedžela	2. n. p. ſ. tr.	3. n. p. ſwj.	3 49 8	8	4 6	9 27	
8 pónedžela	Medarda	Medarda	3 48 8	9	4 52	10 23	
9 wutora	Prima	Feliciana	3 48 8	10	5 49	11 7	
10 þrijeda	Onofrija	Marhathy	3 47 8	11	6 54	11 40	
11 schtvrtoft	Milandera	Barnabasa	3 47 8	11	8 4	dop.	
12 pjatki	Basilida	Basilida	3 47 8	12	9 14	12 4	
13 þobota	Tobiye	Antona Pad.	3 46 8	13	10 24	12 24	

25. týdžen. Text dop.: Zap. st. 4, 8—21; pop.: 1 Tim. 6, 6—10

14 njedžela	3. p. ſ. tr. ♀	4. n. p. ſwj.	3 46 8	13	11 32	12 40	
15 pónedžela	Vita	Vita	3 46 8	14	pop.	12 54	
16 wutora	Justiny	Vena	3 46 8	14	1 49	1 7	
17 þrijeda	Laury	Adolfa	3 46 8	15	2 59	1 21	
18 schtvrtoft	Arnulfa	Marcela	3 46 8	15	4 13	1 35	
19 pjatki	Gervasija	Gerv. a Prot.	3 46 8	16	5 29	1 53	
20 þobota	Silverija	Silverija	3 46 8	16	6 47	2 16	

26. týdžen. Text dop.: Zap. st. 5, 16—21; pop.: 2 Kor. 4, 13—18.

21 njedžela	4. n. p. ſ. tr.	5. n. p. ſwj.	3 46 8	16	8 3	2 45	
22 pónedžela	Pomhajb. ☺	Paulina	3 46 8	17	9 10	3 27	
23 wutora	Basilija	Edeltrudy	3 46 8	17	10 5	4 24	
24 þrijeda	Jana	Jana ſchęz.	3 46 8	17	10 45	5 36	
25 schtvrtoft	Eulogija	Prospера	3 47 8	17	11 15	6 59	
26 pjatki	Jeremije	Jan. a Paw.	3 47 8	17	11 38	8 25	
27 þobota	7 ſpanzow	Wladissawa	3 47 8	17	11 57	9 51	

27. týdžen. Text dop.: Zap. st. 5, 34—42; pop.: 1 Pětr. 3, 8—15.

28 njedžela	5. n. p. ſ. tr.	6. n. p. ſwj.	3 48 8	17	dop.	11 15	
29 pónedžela	Petr. Paw. ☺	Petr. Paw.	3 48 8	17	12 13	pop.	
30 wutora	Pawoł. wop.	Pawoł. wop.	3 49 8	16	12 30	1 59	

Hermanki a skótnie wiki
pytaſ ſady na stronomaj 17 a 18.

Měšaczkowe pſheměnjenje a wjedro.

⌚ Młody měšaczk 6. junija po-
poldniu 5 hodz. 21 min. ſwidomnym
ſaczmieczom ſlónza, ma niewobſtajne
a ſurowe wjedro.

⌚ Prěni bětlík 14. jun. popołdnju
1 hodz. 29 min. wěſitkoje a deſchęzioje
wjedro pſchinjeſe.

⌚ Polný měšaczk 22. jun. rano
6 hodz. 7 min. rjane wjedro wo-
czękovaczą dawa.

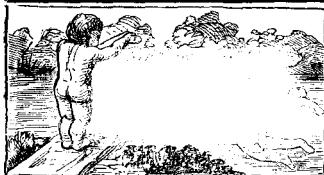
⌚ Poſleni bětlík 29. jun. rano
12 hodz. 11 min. niewjedra ſwětrami
i ūbi.

Stoſetna protýka.

2. junija rjenja; 3. deſchęz a ſliwki;
wot 4. hacž do 8. hroſne; 9. rjany
čzovky džen; 10. njeſtajne wjedro;
wot 11. hacž do 14. kłodne dny,
mjeſ tym ſo ſu wječzorv čzopliſe;
15. zyli džen a zyli náz wypochoſi
deſchęzif; 20. rano jara ſyma; 22. a
23. jara čzoplo; 24. wulfi deſchęz a
ſliwki; 25. jara ſyma; wot 26.
deſchęzif hacž do ſónza junija.

30. junija: 2. termiſa trajne
renty.

Raspomnjenja.

1891. Julij,

praznīt,

ma 31 dnjow.

Dny	Pozdězena protyka. Evangelika.	Pozdězena protyka. Katholika.	○ schadz. h. m.	○ thow. h. m.	Gejchete namen. h. m.	○ schadz. h. m.	○ thow. h. m.
1 řjeda	Theodoricha	Theobalda	3 50	8 16	12 47	3 20	
2 schtwórk	Mar. domp.	Mar. domp.	3 51	8 16	1 7	4 41	
3 pjat̄k	Kornelija	Anatola	3 51	8 15	1 32	6 0	
4 ſobota	Floriana	Udalrika	3 52	8 15	2 3	7 12	

28. týdzeň. Text dop.: Jap. ſt. 6, 1—7; pop.: Romſt. 6, 3—6.

5 njedžela	6. n. p. ſ. tr.	7. n. p. ſwj.	3 53	8 14	2 44	8 13
6 pónđela	Jefaije	Gvara	3 54	8 14	3 37	9 2
7 wutora	Wilibalda	Wilibalda	3 55	8 13	4 39	9 39
8 řjeda	Kiliana	Kiliana	3 56	8 13	5 48	10 7
9 schtwórk	Zyrila	Chyrila	3 57	8 12	6 59	10 28
10 pjat̄k	Bohuſlavá	Amalije	3 58	8 11	8 9	10 46
11 ſobota	Pijsa	Pijsa I.	3 59	8 10	9 18	11 0

29. týdzeň. Text dop.: Jap. ſt. 6, 8—15 a 7, 55—59; pop.: 1 Pét. 2, 5—10.

12 njedžela	7. n. p. ſ. tr.	8. n. p. ſwj.	4 0	8 10	10 26	11 14
13 pónđela	Marhaty	Marhaty	4 1	8 9	11 34	11 26
14 wutora	Bonavent.	Bonaventury	4 2	8 8	pop.	11 40
15 řjeda	Jap. džel.	Hendricha	4 3	8 7	1 52	11 56
16 schtwórk	Rafaela	Mar. z hor. R.	4 4	8 6	3 7	dop.
17 pjat̄k	Alexija	Alexija	4 5	8 5	4 24	12 16
18 ſobota	Eugena	Kamil. L.	4 6	8 4	5 40	12 42

30. týdzeň. Text dop.: Jap. ſt. 8, 14—25; pop.: Romſt. 8, 12—17.

19 njedžela	8. n. p. ſ. tr.	9. n. p. ſwj.	4 8	8 3	6 52	1 17
20 pónđela	Elije	Marhaty	4 9	8 2	7 53	2 7
21 wutora	Praxedy	Julije	4 10	8 1	8 40	3 14
22 řjeda	Mar. Madl.	Mar. Madl.	4 12	8 0	9 15	4 35
23 schtwórk	Apollinara	Apollinara	4 13	7 58	9 41	6 3
24 pjat̄k	Rhystimy	Rhystimy	4 15	7 57	10 2	7 32
25 ſobota	Jakuba	Jakuba	4 16	7 56	10 20	8 59

31. týdzeň. Text dop.: Jap. ſt. 8, 26—38; pop.: 1 Kor. 10, 12 a 13.

26 njedžela	9. n. p. ſ. tr.	10 p. ſ. Hamy	4 17	7 55	10 37	10 24
27 pónđela	Marsche	Natalije	4 18	7 54	10 53	11 47
28 wutora	Pantaleon.	Innocencia	4 19	7 52	11 12	pop.
29 řjeda	Beatrizy	Marsche	4 21	7 50	11 35	2 31
30 schtwórk	Ruthy	Abdon. a Sen.	4 22	7 49	dop.	3 50
31 pjat̄k	Florentinu	Ignaca Loy.	4 24	7 47	12 4	5 3

Hermanki a skótne wiki
výtaž ſady na ſtronomaj 17 a 18.

Měřacíkove pſheménjenje a vjedro.

● Młody měřacík 6. julija rano 4 hodž. 54 min. je tužno a mrózne.

● Préri bětſik 14. jul. rano 6 hodž. 24 min. njevjedra s deſtečíkami pſchi-njeſe.

● Polný měřacík 21. jul. popo- dnu 2 hodž. 49 min. žnjam hoji.

● Požleni bětſik 28. jul. rano 5 hodž. 28 min. budž huchi a wěſi- kojty.

Stoletna protyka.

Wot 1. hacž do 3. julija ſymne dny a ūmurne njeſio; 4. čzoplo; 6. jara ſyma; wot 7. hacž do 18. rjene čzoplo; wot 19. hacž do 21. deſtečík; wot 22. rjany čzoply a horžy čzač hacž do kónza julija.

23. julija: Spocžat pſzemějich dnjow.

Naspomnjenja.

1891. August,

žnjenj, ma 31 dnjow.

Hermanki a skótne wiki
výtaž jadry na stronomaj 17 a 18.

Měšaczkowe pscheměnjenje a vjedro.

⊕ Měsíc měšaczk 4. augusta
vjeczor 6 hodž. 7 min. směje rjane
žnjové vjedro.

⊕ Bréni hertlik 12. aug. vjeczor
10 hodž. 7 min. čoplo a rjane vjedro
vobkhowa.

⊕ Polní měšaczk 19. aug. vjeczor
10 hodž. 23 min. hrimanje a deshezik
pschimieže.

⊕ Požleni hertlik 26. aug. po-
poldniu 1 hodž. 4 min. ujetajne
vjedro wocžawacé dawa.

Stoletna protyka.

Přená položa augusta je rjana
čopla; 8. zylu dgeři deshezik; vot
9. hacž do 11. mróžne a ſ džela
deshezik; 13. rjenje; 15. w nožu mrós;
16. hrimanje a nahly deshezik; 17.
symny deshezik; vot 18. hacž do 25.
rjenje a jara čoplo; vot 26. hacž
do 28. wchědne hrimanja a vjele
deshezo; tež požlenej dneje augusta
dejdezik.

1. augusta: 2. termija grun-
steho domla. — 23. aug.: Šónz
vžnežilich dnjow.

Naspmomnjenja.

Dň.	Vorjedžena protyka. Evangelika.	Katholska.	ſchadž. h. m.	ſhow. h. m.	Deshezik h. m.	ſchadž. h. m.	ſhow. h. m.
1 ſobota	Petrá w rjecz.	Petrá w rjecz.	4 26	7 46	12 41	6 7	
32. týdženj. Text dop.: Zap. ſt. 9, 1—8; pop.: Romſt. 2, 1—11.							
2 njedžela	10. n. p. ſ. tr.	11. n. p. ſwj.	4 27	7 44	1 30	7 0	
3 pónďela	Augusta	Schezep. nam.	4 29	7 42	2 28	7 39	
4 wutora	Dominika	Dominitka	4 30	7 41	3 35	8 10	
5 ſrjeda	Oſwalda	Marj. ſněh.	4 31	7 40	4 45	8 33	
6 ſchtfwórtk	Achr. pſchekr.	Achr. pſchekr.	4 32	7 38	5 56	8 50	
7 pjat̄	Matuscha	Kajetana	4 34	7 36	7 5	9 5	
8 ſobota	Severa	Eyriaka	4 36	7 34	8 14	9 19	
33. týdženj. Text dop.: Zap. ſt. 9, 19—28; pop.: Romſt. 1, 16—20.							
9 njedžela	11. n. p. ſ. tr.	12. n. p. ſwj.	4 37	7 32	9 21	9 33	
10 pónďela	Lawrjenza	Lawrjence	4 39	7 30	10 29	9 46	
11 wutora	Hermana	Susanj	4 41	7 28	11 38	10 0	
12 ſrjeda	Elary	Elary	4 42	7 26	pop.	10 17	
13 ſchtfwórtk	Aurory	Hippolita	4 44	7 24	2 3	10 40	
14 pjat̄	Eusebija	Athanasija	4 46	7 22	3 18	11 10	
15 ſobota	Mar. d. n.	Mar. do nj.	4 47	7 21	4 32	11 52	
34. týdženj. Text dop.: Zap. ſt. 10, 25—33; pop.: 1 Kor. 4, 1—5.							
16 njedžela	12. n. p. ſ. tr.	13. n. p. ſwj.	4 48	7 19	5 37	dop.	
17 pónďela	Liberata	Liberta	4 50	7 17	6 31	12 50	
18 wutora	Augustinh	Helenh	4 51	7 15	7 11	2 4	
19 ſrjeda	Sebalda	Ludwika	4 53	7 13	7 41	3 30	
20 ſchtfwórtk	Bernharda	Bernharda	4 55	7 11	8 4	5 2	
21 pjat̄	Anastasija	Franciski	4 56	7 9	8 23	6 33	
22 ſobota	Alfonſa	Filiberta	4 58	7 7	8 41	8 2	
35. týdženj. Text dop.: Zap. ſt. 12, 1—11; pop.: Romſt. 7, 18—25.							
23 njedžela	13. n. p. ſ. tr.	14. n. p. ſwj.	5 0	7 5	8 58	9 29	
24 pónďela	Bartrromja	Bartrromja	5 1	7 3	9 17	10 54	
25 wutora	Ludwiga	Ludwika	5 2	7 1	9 39	12 18	
26 ſrjeda	Samuela	Sebalda	5 4	6 59	10 5	pop.	
27 ſchtfwórtk	Gebharda	Fozefa Kal.	5 5	6 57	10 40	2 55	
28 pjat̄	Belagija	Augustina	5 7	6 54	11 25	4 3	
29 ſobota	Jana ſmij.	Jana hlow.	5 9	6 52	dop.	4 58	
36. týdženj. Text dop.: Zap. ſt. 13, 42—49; pop.: Fil. 3, 12—16.							
30 njedžela	14. n. p. ſ. tr.	Swj. Jandž.	5 10	6 50	12 21	5 41	
31 pónďela	Josuň	Rajmunda	5 12	6 48	1 26	6 13	

1891. September, požnjeńz, ma 30 dnjow.

Hermanki a skótne wiki
pytaj rady na stronomaj 17 a 18.

Měšaczkowe pschemienjenje a wjedro.

● Młody měšaczk 3. septembra dopoldnia 9 hodž. 11 m. rjane a czople dny lubi.

● Prěni běrlík 11. sept. rano 12 hodž. 2 min. je pschemienjate.

● Polny měšaczk 18. sept. rano 5 hodž. 59 min. kymurne a descheżoje wjedro pschinječe.

● Pošleni běrlík 25. sept. rano 12 hodž. 2 min. ma rady wětr a deshezit.

Stoletna protýka.

September ma hacž do 4. czople wjedro; 4. w nožy hrimanje a nahly desheż; wot 5. hacž do 9. rjane požnjeńze wjedro; 11. rano descheżit; wot 18. hacž do 25. njevoňstajne a wěſit, píchi czimž s kymurami hněh pschelutuje; 26. rjenie a czoplo; 29. a poſlenjeho septembra deschežit.

30. septembra: 3. termija krajneje renty. — 2. termija dovhodneho dawka.

Naspomnjenja.

Dny.	Porjedžena protýka. Evangelicka.	Porjedžena protýka. Katholicka.	○ skhadž. h. m.	khow. h. m.	Deschežie h. m.	○ skhadž. h. m.	khow. h. m.
1 wutora	Egidija	Egidija	5 13	6 46	2 34	6 38	
2 ſrjeda	Absalomka	Schezepana	5 14	6 44	3 44	6 58	
3 ſchtfwórtk	Mansweta	Manſweta	5 16	6 42	4 55	7 13	
4 pjatř	Mójsjaža	Rozalije	5 18	6 39	6 3	7 27	
5 ſobota	Mathanaela	Lavrij. Juſt.	5 19	6 37	7 12	7 39	

37. tydžen. Text dop.: Zap. ſt. 14, 11—18; pop.: Gal. 5, 26—6, 5.

6 njedžela	15. n. p. ſ. tr.	16. n. p. ſwj.	5 21	6 35	8 19	7 52
7 pónđzela	Reginę	Reginę	5 23	6 32	9 28	8 6
8 wutora	Marj. narod.	Mar. nar.	5 24	6 30	10 37	8 22
9 ſrjeda	Sidonije	Korbiniana	5 26	6 28	11 49	8 41
10 ſchtfwórtk	Pulcherije	Mikk. Tol.	5 27	6 26	pop.	9 7
11 pjatř	Abrahama	Prota	5 28	6 24	2 16	9 42
12 ſobota	Bohumila	Gwida	5 30	6 22	3 24	10 31

38. tydžen. Text dop.: Zap. ſt. 14, 19—23; pop.: Ef. 3, 14—21.

13 njedžela	16. n. p. ſ. tr.	17. n. p. ſwj.	5 32	6 20	4 21	11 37
14 pónđzela	Æschiza pow.	Æschiza pow.	5 33	6 17	5 5	dop.
15 wutora	Frideriki	Nikodema	5 35	6 15	5 39	12 56
16 ſrjeda	Kwatember	Suhe dny	5 37	6 12	6 4	2 25
17 ſchtfwórtk	Lamperta	Hildegardy	5 38	6 10	6 25	3 56
18 pjatř	Tita	Dom. Will.	5 40	6 7	6 43	5 28
19 ſobota	Renata	Januarija	5 42	6 5	7 1	6 58

39. tydžen. Text dop.: Zap. ſt. 15, 6—12; pop.: Ef. 4, 1—6.

20 njedžela	17. n. p. ſ. tr.	18. n. p. ſwj.	5 43	6 3	7 19	8 27
21 pónđzela	Mateja	Mateja ſcz.	5 44	6 1	7 39	9 55
22 wutora	Maurizija	Mauricija	5 46	5 59	8 5	11 21
23 ſrjeda	Thekle	Thekle	5 47	5 57	8 38	pop.
24 ſchtfwórtk	Jana podj.	Gerarda	5 49	5 54	9 20	1 56
25 pjatř	Aleofasa	Aleofasa	5 51	5 52	10 13	2 56
26 ſobota	Zypriana	Juſtini	5 53	5 50	11 15	3 44

40. tydžen. Text dop.: Zap. ſt. 17, 16—28; pop.: Hebr. 10, 38—11, 6.

27 njedžela	18. n. p. ſ. tr.	19. n. p. ſwj.	5 54	5 47	dop.	4 19
28 pónđzela	Wjazbława	Wjacławia	5 56	5 45	12 24	4 45
29 wutora	Michala	Michala	5 57	5 43	1 34	5 5
30 ſrjeda	Hieronyma	Hieronyma	5 58	5 41	2 44	5 22

1891. Oktober,

winowz, ma 31 dnjow.

Dny.	Borjedžena protyka. Evangelika.	Borjedžena protyka. Katholska.	○ schadz. h. m.	□ thow. h. m.	○ Ritualien. h. m.	○ schadz. h. m.	□ thow. h. m.
1 schtwórtk	Remigija	Remigija	6 0 5 39	ꝝ	3 54	5 35	
2 pjatk	Rahel	Leodegara	6 2 5 36	ꝝ	5 2	5 48	
3 žobota	Maxim.	ꝝ Kandida	6 3 5 34	ꝝ	6 10	6 0	

41. thdžen. Text dop.: Zap. st. 19, 1—11; pop.: Ef. 4, 22—28.

4 njedžela	19.n.p. h. tr.	Swj. róz.	6 5 5 32	ꝝ	7 18	6 14	
5 pónđela	Blazida	Placida	6 7 5 29	ꝝ	8 28	6 28	
6 wutora	Fidy	Bruna	6 9 5 27	ꝝ	9 40	6 46	
7 žrjeda	Esther	Justiny	6 10 5 25	ꝝ	10 53	7 9	
8 schtwórtk	Efraima	Brigit	6 12 5 23	ꝝ	pop.	7 40	
9 pjatk	Dionisija	Dioniza	6 13 5 21	ꝝ	1 15	8 22	
10 žobota	Athanaſija	ꝝ Franc. Borg.	6 15 5 19	ꝝ	2 15	9 20	

42. thdžen. Text dop.: Zap. st. 19, 23—40; pop.: Kol. 3, 14—17.

11 njedžela	20.n.p. h. tr.	21.n. p. swj.	6 16 5 17	ꝝ	3 3	10 32	
12 pónđela	Maximiliana	Maximiliana	6 18 5 14	ꝝ	3 39	11 54	
13 wutora	Kolomana	Kolomana	6 20 5 12	ꝝ	4 5	dop.	
14 žrjeda	Burkarda	Kalista	6 22 5 10	ꝝ	4 28	1 22	
15 schtwórtk	Hedwigi	Theresije	6 24 5 8	ꝝ	4 46	2 51	
16 pjatk	Hała	Hała	6 25 5 6	ꝝ	5 3	4 21	
17 žobota	Innozenza	ꝝ Hedwigi	6 27 5 4	ꝝ	5 20	5 51	

43. thdžen. Text dop.: Zap. st. 20, 17—38; pop.: 1 Pětr. 1, 22—25.

18 njedžela	21.n.p. h. tr.	22.n.p. swj.	6 28 5 2	ꝝ	5 39	7 21	
19 pónđela	Ferdinanda	Pětra Alfant.	6 30 5 0	ꝝ	6 2	8 50	
20 wutora	Wendelina	Wendelina	6 32 4 58	ꝝ	6 32	10 18	
21 žrjeda	Wórschle	Wórsche	6 33 4 56	ꝝ	7 10	11 39	
22 schtwórtk	Kordule	Kordule	6 35 4 53	ꝝ	8 1	pop.	
23 pjatk	Severina	Severina	6 37 4 51	ꝝ	9 2	1 41	
24 žobota	Salome	ꝝ Rafaela	6 39 4 49	ꝝ	10 10	2 21	

44. thdžen. Text dop.: Zap. st. 21, 8—14; pop.: Fil. 1, 3—11.

25 njedžela	22.n.p. h. tr.	23.n.p. swj.	6 41 4 47	ꝝ	11 22	2 50	
26 pónđela	Amanda	Bernwarda	6 42 4 46	ꝝ	dop.	3 12	
27 wutora	Sabiny	Sabiny	6 43 4 44	ꝝ	12 33	3 29	
28 žrjeda	Schim. Judy	Šym. Judy	6 45 4 42	ꝝ	1 42	3 44	
29 schtwórtk	Marziha	Eusebije	6 47 4 40	ꝝ	2 51	3 56	
30 pjatk	Klawdija	Serapiona	6 49 4 38	ꝝ	3 59	4 9	
31 žobota	ꝝ Swj. ref.	Wolfganga	6 51 4 36	ꝝ	5 8	4 21	

Germanki a skótne wiki
výtažky súdy na stronomaj 17 a 18.

Měšaczkowe pschemenjenje a vjedro.

● Młody měšaczk 3. októbra rano
1 hodž. 53 min. mrózne njebo a
sýmu pschinieže.

● Préri hertslík 10. olt. vjeczor
11 hodž. 52 min. hyscheze někotre
rjane dny lubi.

● Polný měšaczk 17. olt. popol-
duju 2 hodž. 40 min. ma vložne a
mholoje vjedro.

● Požleni hertslík 24. olt. popol-
duju 2 hodž. 51 min. mofre a hrošne
vjedro wobkhowa.

Stolétna protyka.

1. októbra rjene; 2. a 3. rano
mróz a jažne njebo; 4. a 5. rjene
čzoplo; 7. žlyh džen deshežit; vot
8. hacž do 14. mrózne a sýma,
pschi čzimž druhdy miholi; 15.
nětškoje, týmurne vjedro a deshežit;
16. wulfi wětr a žněh; 19. psche-
menjate; vot 21. hacž do 27. vjete
dejheža, do fotrehogž ho žněh měšha;
29. rjene dojež; 30. ottobra mrózne
a sýma.

1. októbra: 2. termija wopaleň-
skeje fajy.

Naspomnjenja.

1891. November,

našymnif, ma 30 dnjow.

Dny.	Vorjedzena protyka. Evangeliska.	Vorjedzena protyka. Katholska.	○ skhadž. h. m.	□ khow. h. m.	○ Nichtfe namen skhadž. h. m.	□ khow. h. m.
45. tydženj. Text dop.: Jap. sl. 24, 10—16; pop.: Fil. 3, 17—21.						
1 niedżela	23. p. h. tr. ☺	Wsch. swjat.	6 53	4 34	6 17	4 35
2 pónedžela	Khud. dusch.	Khud. dusch.	6 55	4 32	7 29	4 51
3 wutora	Huberta	Huberta	6 56	4 30	8 42	5 13
4 frjeda	Karola	Karl. Borrom.	6 58	4 28	9 57	5 42
5 schtwórtk	Blandiny	Zach. a Hilžbj.	7 0	4 27	11 8	6 20
6 pjattk	Leonharda	Leonarda	7 1	4 26	pop.	7 13
7 žobota	Erdmania	Willibrorda	7 3	4 24	1 2	8 19
46. tydženj. Text dop.: Jap. sl. 24, 24—27; pop.: Gal. 6, 7—9.						
8 niedżela	24. n. p. h. tr.	25. n. p. swj.	7 5	4 22	1 41	9 36
9 pónedžela	Theodora	Theodora	7 7	4 21	2 9	11 0
10 wutora	M. Luthera	Handr. Abell.	7 8	4 19	2 33	dop.
11 frjeda	Mennasa	Merczina bift.	7 10	4 18	2 50	12 26
12 schtwórtk	Modesta	Mercz. bamž.	7 12	4 16	3 7	1 52
13 pjattk	Arkadija	Stanisława	7 14	4 14	3 24	3 19
14 žobota	Levina	Serapiona	7 15	4 13	3 41	4 46
47. tydženj. Text dop.: Jap. sl. 25, 6—15; pop.: 2 Kor. 5, 1—10.						
15 niedżela	25. n. p. h. tr.	26. n. p. swj.	7 16	4 12	4 1	6 15
16 pónedžela	Edmunda ☺	Othmara	7 18	4 11	4 27	7 44
17 wutora	Huga	Hrjehorja	7 20	4 10	5 1	9 10
18 frjeda	Hesychija	Oty	7 22	4 8	5 47	10 27
19 schtwórtk	Hilže	Hilžbjety	7 24	4 7	6 45	11 30
20 pjattk	Pok. pjattk	Felixa Val.	7 25	4 6	7 52	pop.
21 žobota	Marj. wopr.	Marj. wopr.	7 27	4 4	9 4	12 52
48. tydženj. Swobodne texty.						
22 niedżela	Ssw. semir.	27. n. p. swj.	7 29	4 3	10 18	1 17
23 pónedžela	Felizith ☺	Klimanta	7 30	4 2	11 29	1 36
24 wutora	Khryſogena	Zana z Eſch.	7 31	4 2	dop.	1 51
25 frjeda	Khatriq	Khatriq	7 33	4 1	12 38	2 5
26 schtwórtk	Konrada	Konrada	7 34	4 0	1 46	2 16
27 pjattk	Sim. Metaſ.	Virgilija	7 36	3 59	2 53	2 28
28 žobota	Rufa	Rufa	7 38	3 58	4 3	2 42
49. tydženj. Text dop.: Jerem. 31, 31—34; ps. 100; Jan. 17, 8; pop.: Luk. 1, 67—75.						
29 niedżela	1.n. advent.	1.n. advent.	7 39	3 57	5 14	2 58
30 pónedžela	Gandrija	Gandrija	7 41	3 56	6 28	3 17

Hermanki a skótne wiki
pytaj ſady na stronach 17 a 18.

Měšaczkowe pſcheměnjenje a wjedro.

② Młody měšacz 1. novembra
wječor 7 hodž. 28 min. s wětrom a
deſcezjem ſaſtu.

③ Preñi běrtlik 9. nov. dopo-
duja 9 hodž. 41 min. rady ſněh
pſchinjeze.

④ Polny měšacz 16. nov. rano
1. hodž. 11 min., s widomnym ſa-
ćźniczem měšacza, buchu ſhmu lubi.

⑤ Poſlani běrtlik 23. nov. dopo-
duja 9 hodž. 21 min. jmeje ſaſo bōle
mile wjedro.

Stoletna protyka.

Wot 1. hacž do 14. novembra
deſcezkoſte a doſč ſhme wjedro;
16. w nožy ſo ſněh dže; wot 17.
hacž do 20. deſcezit; na to rjenje
czoplo, taž w leczu, hacž do konza
novembra.

Fallbowe wěſtci. wo wjedru.

1. rjadownie: 9. februara, 10.
mérza, 8. aprileje, 8. meje, 19.
augusta, 18. ſeptembra, 17. ottobra,
16. novembra.

2. rjadownie: 10. januara, 25.
mérza, 24. aprileje, 23. meje, 6. junija,
21. julija, 3. oktobra, 1. novembra,
15. dezembra.

3. rjadownie: 25. januara, 23.
februara, 22. junija, 6. julija, 4. aug.,
3. ſeptembra, 1. dezembra, 31. dez.

Naspomnjenja.

1891. December, hodownik, ma 31 dniów.

Hermanki a skótne wiki
pytaj sady na stronomaj 17 a 18.

Męczkowe pschemenjenje a wjedro.

Mlody měšacík 1. dezembla
psychopoldniu 12 hodž. 40 min. psychi
jažným njebju symu lubi.

Prěni běrtlík 8. dez. vječzor
6 hodž. 8 min. větsík a žněh pšchi-
nješe.

Wolny meczacki 15. dez. popoł-
dnju 1 hodz. 48 min. s krutymi mró-
sami fastupi.

¶ Požleni bětlík 23. dez. rano
6 hodž. 33 min. na žlabu jihu a
říček polašuje.

¶ Młody męzaczek 31. dęz. rano
4 hodz. 5 min. pchli mrócznym niewidzialnym
szlakem w obok horyzontu.

Stošetna protyka.

1. a 2. dezembra ſtěch; wot 3. hacž do 8. njeſtajne wjedro; 10. w nozji kruka ſhma a wulfki ſtěch; 11. a 12. ſhurowa ſhma; 13. a 14. ſtěch, ale ſhma popuſčejí; wot 16. hacž do 20. vjedri jaſtnym njeſbu kruka ſhma, a ſtěch mało.

31. dezembra: 4. termija frajneje
renty.

Našpomnjenja.

Dny.	Porjedžena protyka.		Schadž. h. m.	Schow. h. m.	Schjetne namen.	Schadž. h. m.	Schow. h. m.
	Evangelika.	Katholika.					
1 wutora	Vongina	Eligija	7 42	3 56	X	7 43	3 43
2 ſrjeda	Aurelije	Bibiany	7 44	3 55	X	8 57	4 18
3 ſchtrwórtk	Franza Xav.	Franca Xav.	7 45	3 54	C	10 5	5 7
4 pjat̄	Borbory	Borbory	7 46	3 54	C	11 1	6 10
5 žobota	Amosa	Sabby	7 48	3 53	C	11 43	7 25
50. tñdžen.	Text dop.: Jes. 40, 1—5; Mat. 4, 1 a 2; 1 Tim. 1, 15; pop.: Mat. 3, 1—10.						
6 njedžela	2. adv. Mikl.	2. n. advent.	7 49	3 53	C	pop.	8 47
7 póndzela	Markwarda	Ambroſija	7 50	3 52	C	12 39	10 11
8 wutora	Marj. podj.	Marj. pod.	7 51	3 52	C	12 58	11 35
9 ſrjeda	Agrippiny	Leofadije	7 52	3 52	C	1 14	dop.
10 ſchtrwórtk	Judithy	Melchiada	7 53	3 52	C	1 29	12 58
11 pjat̄	Damasa	Damasa	7 54	3 52	C	1 45	2 23
12 žobota	Epimacha	Maxencija	7 55	3 52	C	2 4	3 48
51. tñdžen.	Text dop.: Hagg. 2, 7—10; 1 Mójs. 49, 18; 1 Tim. 2, 4 a 5; pop.: Luk. 3, 15—17.						
13 njedžela	3. n. advent.	3. n. advent.	7 56	3 52	C	2 26	5 14
14 póndzela	Iſidora	Nikafija	7 57	3 52	C	2 55	6 41
15 wutora	Ignaza	Khryſtiany	7 58	3 52	C	3 34	8 2
16 ſrjeda	Kwatember	Suche dny	7 59	3 52	C	4 27	9 13
17 ſchtrwórtk	Kolumbija	Floriana	8 0	3 52	C	5 30	10 8
18 pjat̄	Wunibalda	Graciana	8 1	3 53	C	6 43	10 48
19 žobota	Reimarda	Nemefija	8 1	3 53	C	7 57	11 18
52. tñdžen.	Text dop.: Jes. 12, 2—6; 5 Mójs. 18, 18 a 19; 1 Jan. 4, 9; pop.: Jan. 1, 15—18.						
20 njedžela	4.n. advent.	4.n. advent.	8 2	3 53	C	9 11	11 40
21 póndzela	Domascha	Domascha	8 3	3 54	C	10 22	11 56
22 wutora	Beaty	Flaviana	8 3	3 54	C	11 30	pop.
23 ſrjeda	Dagoberta	Viktorije	8 4	3 54	C	dop.	12 23
24 ſchtrwórtk	Patoržiza	Patoržiza	8 4	3 54	C	12 38	12 35
25 pjat̄	Boži džen̄	1. f. hodow	8 4	3 55	C	1 46	12 47
26 žobota		2. f. hodow	8 5	3 55	C	2 56	1 2
53. tñdžen.	Text dop.: Jes. 40, 27—31; vj. 103, 8—18; Jud. 24 a 25; pop.: Jan. 1, 9—14.						
27 njedžela	N. po hodž.	N. po hodž.	8 5	3 56	C	4 8	1 20
28 póndzela	Njewin. džecž.	Njewin. džecž.	8 5	3 57	C	5 23	1 43
29 wutora	Jonathana	Domascha ř.	8 5	3 58	C	6 38	2 14
30 ſrjeda	Davida	Davida	8 5	3 59	C	7 50	2 57
31 ſchtrwórtk	Sylvestra	Sylvestra	8 5	4 0	C	8 52	3 56

Raspodjeljenje daniјe.

Raspis. tal.	3 procen.		3 1/2 procen.		4 procen.		4 1/2 procen.		5 procen.		Savisi- tal.
	Sčitne marf	Brojčanjuje np.									
mf. 1	3	—	35	—	4	—	46	—	5	—	mf. 1
5	15	—	176	—	20	—	226	—	25	—	5
10	30	—	35	—	40	—	45	—	50	—	10
15	45	—	525	—	60	—	675	—	75	—	15
20	60	—	58	—	80	—	90	—	125	—	20
25	75	—	875	—	75	—	84	—	113	—	25
30	90	—	1	5	1	20	1	35	1	50	—
35	1	5	1	225	1	40	1	575	1	75	—
40	1	20	1	40	1	60	1	80	1	15	2
45	1	35	1	575	1	132	1	152	1	169	2
50	1	50	1	125	1	146	2	167	2	188	2
60	1	80	—	15	2	175	2	20	2	225	3
70	2	10	—	175	2	205	2	234	3	263	3
80	2	40	—	20	2	234	3	267	3	30	4
90	2	70	—	225	3	263	3	30	4	338	4
100	3	—	25	3	30	—	334	4	50	—	375
200	6	—	50	7	—	584	8	668	9	75	10
300	9	—	—	—	50	—	874	12	13	15	15
400	12	—	—	—	14	—	167	16	334	18	1
500	15	—	1	25	17	50	1	668	22	50	20
1000	30	—	2	50	35	—	3	336	45	3	75
5000	150	—	12	50	175	—	14	584	200	16	250
10000	300	—	25	350	—	29	167	400	—	33	36

Raspodjeljenje, što to punt placiti, když je zemnář 1, 2, 3 atd. maršov.

Punt píšežo telo np. plací, když zemnář maršov.
U na wopat:

Zemnář píšežo telo maršov prací, když punt np.

Rôbličenie placších metra, hdyž starý ťažní kohéz 1 n.p. hach 3 marrf plací.

hdyž starý ťažní kohéz plací:		hdyž plací meter:		hdyž starý ťažní kohéz plací:		hdyž plací meter:		hdyž starý ťažní kohéz plací:		hdyž plací meter:		hdyž starý ťažní kohéz plací:		hdyž plací meter:		hdyž starý ťažní kohéz plací:		hdyž plací meter:	
marrf	n.p.	marrf	n.p.																
—	—	1	—	18	—	17	—	30	—	33	—	49	—	86	—	85	—	1	50
—	—	2	—	35	—	18	—	318	—	34	—	50	—	88	—	90	—	1	589
—	—	3	—	53	—	19	—	335	—	35	—	51	—	90	—	95	—	1	677
—	—	4	—	71	—	20	—	353	—	36	—	52	—	918	—	1	1	766	
—	—	5	—	88	—	21	—	371	—	37	—	53	—	936	—	1	1	854	
—	—	6	—	106	—	22	—	38	—	38	—	54	—	953	—	10	1	942	
—	—	7	—	124	—	23	—	406	—	39	—	55	—	971	—	15	2	3	
—	—	8	—	141	—	24	—	424	—	40	—	56	—	989	—	20	2	119	
—	—	9	—	159	—	25	—	441	—	41	—	57	—	1	1	25	2	207	
—	—	10	—	177	—	26	—	459	—	42	—	742	—	58	—	1	2	295	
—	—	11	—	194	—	27	—	477	—	43	—	757	—	59	—	1	2	384	
—	—	12	—	212	—	28	—	494	—	44	—	779	—	60	—	1	2	472	
—	—	13	—	23	—	29	—	512	—	45	—	795	—	65	—	1	1	56	
—	—	14	—	247	—	30	—	53	—	46	—	812	—	1	1	248	2	948	
—	—	15	—	263	—	31	—	547	—	47	—	83	—	1	1	324	2	565	
—	—	16	—	282	—	32	—	565	—	48	—	847	—	75	—	1	2	297	

Rôbličenie placších noveho lutu, hdyž starý lut 1 n.p. hach 1 marrf plací.

hdyž starý lut ťažní plací:		hdyž plací nôj lut:		hdyž starý lut ťažní plací:		hdyž plací nôj lut:		hdyž starý lut ťažní plací:		hdyž plací nôj lut:		hdyž starý lut ťažní plací:		hdyž plací nôj lut:		hdyž starý lut ťažní plací:		hdyž plací nôj lut:		
marrf	n.p.	marrf	n.p.																	
—	—	1	—	06	—	11	—	66	—	21	—	126	—	35	—	21	—	85	—	51
—	—	2	—	12	—	12	—	72	—	22	—	132	—	40	—	24	—	90	—	54
—	—	3	—	18	—	13	—	78	—	23	—	138	—	45	—	27	—	95	—	57
—	—	4	—	24	—	14	—	84	—	24	—	144	—	50	—	30	—	1	—	60
—	—	5	—	33	—	15	—	96	—	25	—	15	—	55	—	33	—	—	—	—
—	—	6	—	36	—	16	—	102	—	26	—	156	—	60	—	36	—	—	—	—
—	—	7	—	42	—	17	—	108	—	27	—	162	—	65	—	39	—	—	—	—
—	—	8	—	48	—	18	—	114	—	28	—	168	—	70	—	42	—	—	—	—
—	—	9	—	54	—	19	—	114	—	29	—	174	—	75	—	45	—	—	—	—
—	—	10	—	6	—	20	—	30	—	—	—	80	—	48	—	—	—	—	—	—

Hermanki a skótne wíki.

(dop. = dopoldňa; pop. = popoldňu; h. = hermank; t. = konjaze wíki; sw. = świnjaze wíki; w. = wołmowe wíki; l. = lenowe wíki; snamješčko * rečka skótne wíki, snamješčko † pač hermank a skótne wíki; hdžeg ničo pôdla nijestej, tam je jenož hermank.)

NB. Dokelž ho hermanki druhdy pchepoložuju, hu smyšli môžne.

Bulki róžk.

2. Ruland*, Lipsk (hacž do 15.).
7. Nježwacžidlo* t.
8. Kamjenž*
12. Kinsbórt*.
19. Biskopizh*.
21. Dobrilug sw.
22. Kamjenž (dop.)*.
26. Draždžany (nowe město)* t., Lukow* t.
28. Lukow.

Malý róžk.

2. Lukow*, Kinsbórt*, Damna*, Grabin* t., Gašyn† t., Luban*.
3. Luban.
4. Nježwacžidlo* t., Radeberg*, Barov, Luban.
5. Stara Darbna*.
6. Ruland*, Kalawa sw.
7. Kalawa* t.
9. Wojerežt, Brody†, Shorjelz†, Woštrowz, Kalawa.
11. Bulki Hajn* t. a deſt. wíki, Parzow*.
12. Kamjenž*, Bulki Hajn.
13. Shorjelz hornežčeſte wíki.
14. Drjow†.
16. Hrót†, Biskopizh*, Gubin * t., Grožiſčežo*.
17. Barčežt t., Grožiſčežo.
20. Wětoſchow sw.
21. Wětoſchow* t., Ortrand*.
23. Rösborf†, Luborast† t., Stolpin, Nowosolz, Dobrilug*, Wětoſchow.
24. Dobrilug.
25. Nowe Město* t., Radeburg*, Dobrilug sw.
26. Radeburg.
27. Lubin sw.
28. Lubin* t., Lukow* t., Žitava.

Měrz.

2. Rychvald†, Halštröm†, Žitava* t., Šlantniov† t., Pschibus†, Žahaj†, Lubin, Lukow.
3. Bart*, Lás†, Ruland*, Eisenberg*.
4. Nježwacžidlo* t., Ruland, Wösborf*, Luban*.
5. Kamjenž*, Sly Komorow, Pschibus* t., Lukow*.
6. Sly Komorow* t., Lukow.
7. Sly Komorow, Mischno* t., Trébulé t. t.
9. Dubz†, Biskopizh*, Rychbach†, Pižnot†, Grabin* t., Draždžany.
10. Bjarnacžijz*, Grabin.
11. Stolpin*, Žemě† t., Žarov* t.
13. Čerwienja Woda†, Stara Darbna, Lubnijow sw.
14. Lubnijow* t.
15. Mischno.
16. Wojerežt, Mužakow†, Lubbij* t., Połczniža*, Lubnijow, Škítov* t., Bjarnacžijz.
17. Gašyn† t., Koſtlow.
18. Kumbórk, Górow.
19. Shorjelz*, Beskow.
20. Kalawa sw., Beskow.
21. Budyschin†, Ortrand* t., Kalawa* t.
23. Lukow†, Budyschin, Luborast† t., Ortrand, Gubin* t., Lukow* t.
24. Barčežt*.
25. Nowe Město* t.
31. Džéžet, Schrachow†.

Haprleja.

1. Nježwacžidlo*, Parzow*.
2. Kamjenž (dop.)*.
3. Ruland*.
4. Stara Darbna*.
6. Wösborf*, Kinsbórt*, Ryczebus† t., Pölkow, Draždžany (nowe město)* t., Lipsk (hacž do 2. meje).
8. Stolpin*, Radeberg (dop.)*.
9. Radeberg (pop.).
11. Drjow†.
13. Halštröm*, Milorad†, Drjow†, Brody†.
14. Krafow†.
15. Damna*.
17. Sly Komorow sw., Wětoſchow sw.
18. Sly Komorow* t., Wětoſchow* t.
20. Rakežt, Biskopizh*, Sly Komorow, Wětoſchow.
21. Barov w.
23. Dobrilug*.
24. Barov* t.
27. Wojerežt, Lukow*, Luborast† t., Biskopizh, Radeberg*, Lukow* t.
28. Lukow.
29. Połczniža*, Nowe Město.
30. Kamjenž, Beskow.

Meja.

1. Bart†, Beskow, Kalawa sw.
2. Ruland*, Kalawa* t.
4. Lubij† t., Kamjenž (pop.†), Ruland, Kalawa, Gubin† t.
6. Nježwacžidlo*, Lukow* t., Nowe Město* t., Wěteriza†, Žemě† t.
8. Pschibus†, Lubin sw., Grožiſčežo, Lukow.
9. Lubin* t., Trébulé† t., Witow*.
11. Wösborf*, Hrót†, Kinsbórt*, Biskopizh*, Gašyn† t., Lubin, Witow, Šlantniov† t., Žahaj†.
12. Barčežt† t., Eisenberg†, Kinsbórf (pop.).
13. Radeburg*, Dobrilug sw.
14. Ryczebus† t. a wołmowe wíki.
19. Lukow†, Wolbramežt, Zhalin†.
21. Lukow*.
22. Čerwienja Woda†,
24. Mischno.
25. Pižnot.
28. Kamjenž*, Ryczebus* t., Kalawa w.
29. Lubnijow, sw., Stara Darbna.
30. Wojerežt w., Lubnijow* t., Stara Darbna*.

Junijs.

22. Hucžina†, Mužakow†, Halštröm*, Gubin* t., Gašyn† t., Koſtlow* t.
23. Bart*, Koſtlow.
24. Wjeleczin†, Wojerežt*, Brody†.
25. Ryczebus* t.
26. Sly Komorow sw.
27. Sly Komorow* t.
29. Rösborf†, Drjow†, Luborast† t., Sly Komorow, Rychbach†, Draždžany, Žarow† t.
30. Drjow†.

Julij.

1. Nježwacžidlo*.
2. Hulta, Ryczebus* t., Dubz†.
3. Ruland*, Kalawa sw.
4. Trébulé† t., Kalawa* t.
6. Dražežt, Biskopizh*, Grožiſčežo*, Draždžany (nowe město)* t., Kalawa.
7. Barčežt, Grožiſčežo.
9. Ryczebus* t.
11. Lubin* t., Lukow* t.
13. Lukow* t., Lukow.
15. Dobrilug sw.
20. Lubin* t., Połczniža*.
21. Połczniža.
22. Radeburg*.
24. Krafow* t.
25. Žarow* t.
27. Wösborf*, Pschibus*, Nowy Gersdorf.
30. Kamjenž*.

Junijs.

1. Shorjelz†, Bulki Hajn* t. a deſt. wíki, Lubnijow.
2. Lukil Hajn.
3. Nježwacžidlo*, Lubin w., Górow*.
4. Kamjenž*, Ryczebus* t., Ortrand* t., Kalawa w.
5. Ruland*, Ortrand, Shorjelz hornežčeſte wíki.
6. Lubin* t.
8. Luban†.
9. Ryczebus w., Luban.
10. Dobrilug sw., Luban.
11. Ryczebus* t., Kalawa w.
12. Hrót w.
15. Rychvald†, Grabin* t., Radeberg*.
16. Grabin.
17. Parzow*, Damna*, Grabin w.
18. Ryczebus* t., Damna.

August.

1. Budyschin†.
3. Lukow†, Damna*, Budyschin.
5. Nježwacžidlo*, Lukow*, Górow, Wěteriza†.
6. Kamjenž (dop.)*.
7. Čerwienja Woda†, Sly Komorow sw.
8. Sly Komorow* t., Lubin* t.
10. Kinsbórt*, Gubin* t., Dobrilug*, Žahaj†.
11. Lás†, Bart†, Dobrilug.
12. Žemě† t.
14. Wětoſchow sw.
15. Wětoſchow* t., Ruland*.
17. Połczniža*, Ruland, Wětoſchow, Gašyn† t., Grabin* t., Šlantniov† t., Kumbórk.
18. Grabin.

August.

19. Radeberg (dop.)*.
 20. Beskow*.
 21. Beskow.
 24. Wosbork†, Grödk†, Hal-
 schtrow†, Brody†, Schorjelz†.
 26. Nowe Město* l.
 27. Stara Darbna*.
 28. Schorjelz hornečerjske wisi,
 Lubnijow ſw., Stara Dar-
 bna.
 29. Ortrand* l., Lubnijow* l.,
 Barschz*.
 30. Miſchno.
 31. Wojerezy*, Ortrand, Tré-
 bulé* l., Lubnijow, Luban†,
 Lukow* l.

September.

1. Lukow, Luban†.
 2. Niehwacžidlo*, Luban†.
 3. Dobrilug ſw.
 4. Müland*.
 5. Kinsbörk*, Lukow* l.
 7. Khoczebus† l. a karpjaze
 wisi, Pschibust, Kostkow*
 l., Bistopizh*, Wulki Hajn*
 l. a deſteve wisi, Lukow,
 Bitawa* l.
 8. Wolbramezh†, Wulki Hajn,
 Kostkow.
 9. Stolpin*, Damna*, Rade-
 burg*, Žemir† l.
 10. Radeburg, Damna.
 11. Kalawa ſw.
 12. Kalawa* l.
 14. Džejet, Žarow† l., Kalawa.
 16. Barzow*, Radeberg (dop.)*.
 18. Lubin ſw.

September.

19. Ortrand* l., Lubin* l.,
 Drjow†, Miſchno* l.
 21. Bart†, Mužakow†, Drjow†,
 Kamjeñz (dop.)†, Mitoraſt†,
 Ryčbach†, Grožiſčežo*,
 Lubin, Woſtrowz, Lipſt
 (hac̄ do 17. ołt.).
 22. Grožiſčežo.
 23. Połczniiza*.
 24. Khoczebus* l., Połczniiza.
 26. Wojerezy w., Lukow ſw.
 28. Wojerezy†, Trébulé f. l.,
 Halschtrow*, Lubin† l.,
 Bistopizh, Grabin* l.,
 Nowoſałz.
 29. Wjelczin†, Grabin.
 30. Grabin w.

Oktober.

1. Kamjeñz (dop.)*, Khocze-
 bus* l., Kratow†, Žarow w.
 2. Kulan*.
 5. Huczina†, Kulan†, Schę-
 rachow†, Damna*, Rakezny,
 Luborast l., Grödk*.
 6. Eisenberg* l.
 7. Niehwacžidlo* l., Weteńza†.
 8. Khoczebus* l.
 9. Čzorna woda†.
 10. Dubz†.
 12. Lubij†, Bistopizh*, Kost-
 kow* l., Zyhbalin†, Selank-
 now† l., Rumbork, Žabau†.
 13. Barſchz† l., Sih Komorow ſw., Kostkow.
 14. Nowe Město* l., Sih Komorow ſw.

Oktober.

15. Khoczebus* l., Lukow*.
 16. Lukow.
 18. Niehwacžidlo deſſ., Lucžw.
 a ſimiſ. wisi.
 19. Wosbork†, Halſchtrow*, Bro-
 dy†, Mužakow†, Draž-
 džan, Kinsbörk*.
 20. Kinsbörk.
 21. Górow.
 22. Khoczebus* l., Ortrand* l.,
 Wetoſchow ſw., Ortrand.
 24. Wetoſchow* l.
 26. Bižno† l., Wetoſchow, Bjär-
 nacžy†, Radmerizy†.
 27. Wulki Hajn* l. a deſſ. wisi.
 28. Nowe Město, Dobrilug ſw.,
 Radeberg (pop.).
 29. Kamjeñz (dop.)*, Khocze-
 bus* l., Beskow*, Radeberg.
 30. Beskow, Stara Darbna.
 31. Drjow†, Kulan*.

November.

2. Grödk†, Lukow* l., Klu-
 land*, Draždžan (nowe
 město)* l.
 3. Bart*, Lukow.
 4. Niehwacžidlo* l.
 5. Kamjeñz (dop.)*, Khocze-
 bus* l.
 6. Lubnijow ſw.
 7. Budžichin†, Trébulé† l.,
 Lubnijow* l., Lukow*.
 9. Budžichin, Ryčbach†, Gu-
 bin† l., Grožiſčežo*, Lub-
 nijow.
 10. Las†, Grožiſčežo.
 11. Połczniiza*, Luban†.

November.

13. Sih Komorow ſw., Lubin ſw.
 14. Sih Komorow* l., Lu-
 bin* l., Bitawa.
 16. Wosbork†, Sih Komorow,
 Lubin, Stolpin, Bitawa†, Grabin* l.
 19. Kamjeñz (dop.)*.
 23. Wosbork†, Kulan*, Miło-
 raſt, Dobrilug*.
 24. Dobrilug.
 25. Radeburg*, Žemir† l.
 26. Kamjeñz (dop.)*,
 27. Kalawa ſw.
 28. Kalawa* l.
 30. Pschibus†, Gažyn† l.

Dezember.

2. Niehwacžidlo* l.
 3. Kamjeñz (dop.)*.
 4. Kulan*.
 5. Lukland*.
 7. Džejet, Drjow†, Brody†,
 Damna*.
 9. Eisenberg*.
 10. Kamjeñz (dop.)*, Grožiſčežo.
 11. Stara Darbna.
 12. Wojerezy†.
 14. Luborast l., Bistopizh*,
 Grödk božodžež. h.
 15. Bartčez božodžež. h.
 16. Dobrilug ſw., Rumbork,
 Kulan božodžež. h., Bižno božodžež. h.
 17. Mužakow†, Lubij božo-
 džež. h.
 19. Trébulé h. a l.
 21. Kulan†.

Buczah se sakſkeho ſalonja, dochodny dawk nastupazeho.

čísla:	lētny dovhód:	dawk:	čísla:	lētny dovhód:	dawk:
1.	psřes 300—400 ml.	50 np.	12.	psřes 1900—2200 ml.	30 ml.
2.	" 400—500 "	1 ml.	13.	" 2200—2500 "	38 "
3.	" 500—600 "	2 "	14.	" 2500—2800 "	48 "
4.	" 600—700 "	3 "	15.	" 2800—3300 "	59 "
5.	" 700—800 "	4 "	16.	" 3300—3800 "	76 "
6.	" 800—950 "	6 "	17.	" 3800—4300 "	94 "
7.	" 950—1100 "	8 "	18.	" 4300—4800 "	114 "
8.	" 1100—1250 "	11 "	19.	" 4800—5400 "	136 "
9.	" 1250—1400 "	14 "	20.	" 5400—6300 "	162 "
10.	" 1400—1600 "	17 "	21.	" 6300—7200 "	189 "
11.	" 1600—1900 "	22 "			

Boża nóż.

Wam s' niebjeż' dele pschuidu ja,
Mam wulzy krażnu powiejeż:
Bóh wobradzi dżen' Sbóžnika,
Ktž għże w'sħek f'fbożu domjejeż.
„Czeſc' Bohu w wyħoloċċi!“

Wj ludu w'sħe a kralojo
Rónz krawnym bitwom stajče;
A hdjeż bratr s'bratrom hidżi ho,
Ach luboċċ saħo hajcje!
„Mier budż na zyfel semi!“

A scie wj wjele shreshili!
A Boha roshnewali,
Nekk Sbóžnik waż w'sħek swieżeſli,
Na ho w'sħu winu wali.
„Sso spodoba ꝑwet Bohu!“

Pomhať Boh!

Kak rjana węz je tola, hdvž w domje žlónzo džecžazeje luboſcze Ŀ staršchim ſo žwecži! Pschedzenak do wſchelakich domow pſchikhadža a wſchelakich ludži ſeſnaje, tajkich ſ wylſhich ſtawow a tež nižich ludži, bohatych a khudych. Nitko wſchelakeho druhého je pſchi tym to naukuňy, ſo ſwonkome ſeſém ſenje njeſcheradža, hacž w domje ſbože bydli: Šchtóz by teho dla wulfotny hród wuhladawſchi prajieč čhyžt: tutón dom dyrbi w lutym ſbožu plowacž, tón by ſo jara myſl. Tak džech ras psched ſwiatokom do domu, hdžez měſach něchtu wučinicz. Věſche rjane wulke ſublo. Nowe rjenje wutwarjene domſte žwědczesche, ſo može tón, kž je jo twarik, hluhoko do pjeniežneho měcha maſacž, bjes teho ſo by na dno pſhiſhohol. S plodnych polow bohate žně do bróžnijow wožachu a w hródzi howjadla ſtejachu, kaž ſu ſ cježka hdže druhdže widžecž. Hospodař a hospoſa ſwoju węz roſumischtaj, ſo wſho ſ ſbožu džesche. Powitanym wot nana a maczereje ſo ſa blido hdyžecž. Dolho njetrajeſche, dha ſo w khěži ropot ſvěhny a na to durje wotewrichu a dwaj hólzaj wot 10 a 12 let ſo do iſtwy walishčaj. Mje zuseho ſedžbu njeſejo, mi ani ruk ſebe na jara malo ponižne waſhniſe to a druhe žadaſchtaj. Starſhchej ſo trochu, to nad nimaj widžach, žwøjeju njeporadženeju ſynow hanbowaſhčaj a počeſchtaj wo tym ręczecž, ſo tola wſho ſ luboſcze džecžomaj Ŀ woli cžinitaj, ale džecži ſtej ſ koždym dnjom hōrſchej a nježdakowniſchej. Za po nižnije jenož prajach: ſo drje je džecžom wſho po woli cžinicz tež pucž, po koſtrym ſebe na jara malo ſtej, ale ſo po tym pucžu nan a macz wſho druhe ſterje namkataj, jenož niž džaknu džecžowu wutrobu a hdvž vyshtaj ju ſe ſylhani pýtaſi; pſchetož pižmo praji: cžin rjenje ſ twojim ſynom, dha budžecž ſo pſched nim boječ. Potom paſ, widžo ſu moje ſłowa ſorna na ſtažu, ſo wotſhalich a hžo w duchu widžach, kaž budžetaj ſynaj ſa někotre ſéta ſ nježdakom na starſhifkej wutrobie teptacž, a pſchi ſebe prajach: Haj nježdakowne džecži w domje tež najbohatschi dom njebožowny ſeſinija. Starſhi tak jara wopuſhezeni njeſhu, hdvž žaneho džecža nimaju, kaž hdvž maju wjele ale nježdakowne.

Ssyn paſ tež ſaſo druhé bohate a khude domy ſeſnał, hdžez džakna džecžaza luboſcze starſhchju noſhchſe hacž do rowa. To ras tež wjecžor do maſeje iſtwicžli ſaſtupičh. Nitko njenadeňdžecž hacž ſtarcho nana a ſtaru maczec̄. Věſhtaj ſamlutkaj. So wjele na pſchi-berk njeſeſchtaj, bě ſ khudobneje iſtwinskeje nadoby ſpoſnacž. Tola paſ ſo ſvaſhtaj wjeſtoſi bycž a ſbožomnaj. Sſo ſ nimaj do ręče dawſchi ſo jeſta wopraſhach, hacž tola, hdvž zlyk džen ſamoſ tu ſeđitaj, cžaz dohki njeje? „Ssmój tu w ſwojej khěžzy, wot žwěta kaž wotřenjenaj. Šchtó dha bjes ſužodami dyrbiſaļ ſo wo naſu ſtaracž. Nowinkow wjele nje- wěmoj, na druhich žwaricž ſo namaj nječha. Duz

něchtó ſ namaj njeſchihadža. Ale to nježo wo to. Wjecžor ſo ſyn a pſchihodna džowka domoſ ſ džela wróčitaj, namaj wjeſele a džakne woblicžo poſaujetaj a namaj ſ nižim pýtneč njeſataj, ſo ſmój wjše. A tuta džakna luboſcze je namaj wjazy winoſta, hacž zlyk hród ſe wſchěmi polami a konſemi naſcheho knieſtwa, hdžez paſ možeho ſtarſhi a džecži ſo ſedmo widžecž. Hdvž by mi dženža ſchtó tutón hród dał, ale ja byh tam džecžazeje luboſcze parowacž dyrbiſaļ, ja tam ſe ſwojeſe khěžli cžahnyk njebych, a hdvž byhku po minje w ſteozanym woſu pſchijeli.“ Takle nan ręczecž. „Prawje macze“, jeho ruku pſchimnywſchi, pſchiftajich, a potom džech ſ khudeho a tola bohateho domu.

Tole ſbože mohli po prawym, pſchi ſebi na dom-pucžu myſlach, wſhityn mēč. Ale ludžo wſchaf hſiſceje dženža njeſedža, ſchtó ſi jich ſbožu ſtuži. Pytaju tu a tam, ſo prožuja a ſo ſtarau, haj husto doſeč ſo pſched hſiſhymi pucžemi njeſtróža — w tym wſchém ſa ſbožom ſhědža, ale tam, hdžez ſbože leži, w domje, jo njeptytaj. A duž tež je tak ſmjerč wjele domow, hdžez prawa luboſcze džecži ſ starſhimaſ nječezje.

Na cžim to leži? Husto drje doſeč na džecžoch. We wſchém ſ dobremu napominane někotre hžo ſa ſchulſki cžaz na ničim druhim wjeſele nimaju, hacž na lutym ſoſtwe, a na poſledku te nježdele ſ wjeſelom ſieča, kž maju jenož hſiſceje w starſhifkim domje, tutum jaſtwe, kž jich wot wobſbožowacžo ſhěrokoſeho žwěta wotſamkuje, pſchebiyacž. ſsu ſo ſady nich durje starſhifkeho doma ſamké, dha potom ſ zlyk wutrobu žwětej pſchiblufſcheja. Něchtu mało drje naukuňu, ale hſiſceje wjele wjazy po ſwojim měnjenju móža. Na starſhifki dom ſpominacž, ani khwiſla njeje. A ſo maju ſo ſa wſho, ſchtóz maja, starſhimaſ džakowacž, to je dawno ſabute. Pſchindu ſkónčnje ſaſo domoſ, dha je pſches njeſobry wohén ſwěta ſi jich wutroby džakna luboſcze ſ starſhimaſ wupalena — a ſ nimi ſo do domu niž ſbože ale njeſbože wróči.

Tu ſu džecži we winje.

Ale husto ſtarſhi ſami bjes winy njeſhu.

Šchtóz ma ſahrodku pſchi ſwojim domje, tón wę, ſo koždy ſadžany ſchtomik njeđoroſcze, ale ſo někotryžkuſ ſa někotre ſéta ſahinje. Na cžim je to ležalo? Pſchi-činu možeho wſchelake bycž. Sſnano je někajſi ſa-wiſhny ſužod abo tež někajſi njeſumny hólz ſkoru naréſał, ſo by wobſhedzeſ ſchody mēl, ſnanou je něchtó do ſchtomika ſ njelepoſcžu ſi ničim ſaložit, a ſchtóz podomne pſchicžim ſu; ale wjethſhi džel ſchtomikow na to hinje, ſo ſu paſ pſchekuboko paſ pſcheniuk ſadžane abo ſo hospodař hewak je ſwěru doſeč njevothlađuje.

Ta ſama węz je ſ domom.

Husto doſeč tež tam ſahrodnik, mjenujzy nan a macz, to ſwoje nječinataj a mataj poſdžiſho ſebi ſamymaj pſchiphacž, hdvž to žnejetaj, ſchtóz ſtaj wuſy-waſoſi.

So s krótką praju: starschi maju ſo wjèle bōle wo ſwoje džeczi staracz, hac̄ to někto činja.

Tu ſlyſhu, ſo někotryžkuli wotmolwi: „Ale ja ſebi tu žaneje ſkomdy wědomny njeſtym. Ta ſo průzju a džetam wot ranja hac̄ hľuboko do nozy a ſebi žaneho wotpocžinka njeſtym. Ta chzu, ſo moje džeczi po mni kublo abo živnoſez bjes dolha pſchewofmu a ſo ſměja wot wſchego ſpocžatka tež hiſhce neſhto mało na dani. Tež hižo někto muſu cžerpicz njetrjebaju.“

Derje kózdemu, kiz ſmě talle praſic̄. Ale ſe ſamoženjom ſastarane džeczo hiſhce dawno doſč ſastarane njeje. A temu ſluchha wjazy. Džeczo dyrbí w kózdyň naſtupanju derje wotczechnjene bycz. So paſ by to možno bylo, maju starschi ſami wjazy cžaſa ſa wotczechnjene ſwojich džeczi woprowac̄, hac̄ to někto je.

Derje wěm, ſo nětcižchi cžaſ to jara cgežke cžinti. Hac̄ do 6. lěta drje džeczo na starscheju ſameju počasne wostanje. Haj, ale nan je zly džen na džele, paſ na poli, brózni abo w fabrizy, mac̄ teho runja wjèle domach njeje. Wudawkow ſa jébz, picze a to a druhé nuſne a tež ſ džela njenuſne je-wjèle, duž ma ſo wſchon cžaſ ſa warbu wuzic̄, a džeczi wostanu ſebi ſame pſchewostajene zly džen; a wjeczor, hdyž starschej ſ džela pſchiniidzetaj, ſu ſaspante a čhedaž ſ méréj. Wot koho maju ſo někto wotczechnyc̄? Sa nje ſo ničtò njeſtara, thiba wo neſhto lět starsche hotry a bratſia abo džed a wovka, kiz wjazy do džela njeſtaj. Starschej paſ njeſtym. A pſchiniidz njeſtelski džen, dha ma ſo ſaſo tón abo tamny puc̄ ſežnic̄ a tež njeſtelske popoldnje je ſa džeczi kaž ſhubjene.

Pola ſamožitých ludži drje je trochu lepje, ale tež jenož trochu. Wjetſhi džel dnja ſa džeczi woprowac̄ budže jenož někotrym možno. A pſchiniidu džeczi do ſchulſkich lět, potom ſu ſaſo wjazy hodzinow w ſhuli a domach maju ſhulſke džela dovoljenje, pifaz̄ a čítac̄ a ſic̄ic̄ a ſ hlowy wuknyc̄. Se ſhule wuſtupiwiſhi paſ na ſhulžbu cžahnu, paſ do wuzby ſtuja a widža starscheju jenož tu a tam. Hiſhce poſdžiſko maju 3 lěta w wóſku pſchewywac̄. Wrózca ſo paſ ſkónčenje domoj, haj dha starschim kaž zuſi napřechiziwo ſtejia. Woni ſu wonkach wotwulki džeczi ſwojeju starscheju bycz.

A ſ tym wičem je džen a hórie. Młodži pſcheko bōle ſ doma cžefaju, a nanojo ſami maju wodnjo dželac̄, po ſhujatoku paſ w gmejnje wuradžowac̄, paſ teho abo druhého wolic̄ atd., a duž ſo tež wodnjo w domje jenož ſawrózca a nozy w nim ſpja. Hdyž to tak dale pónidze, dha budžera domy bóry tak prósne kaž bróznie do žnjow. A ſchtó dyrbí ſo potom wo džeczi staracz?

W Spartaniskim kraju huchu wſchitzu ſynojo wot 4. lěta ſem macžerjam wſac̄i a do wulkich wuſtaſow

dači, hdyž ſo na krajne hósty w trjebanju brónjow a druhich wězach wuſučowac̄. Tam wostachu, hac̄ dorosženi ſebi ſami ſwoj dom ſaložiſu. Starschi po prawom zyle žaneho prawa wjazy na ſwojich džeczoch ujeměſachu.

Tež w nowiſkim cžaſu kraj starschim pſcheko wjazy prawow na džeczoch ſ rukow hjerje a na ſo czechnje. Wucženje leži zyle w krajnej mozy a žadyn nan nima prawo ſebi žadac̄, ſchtó ma ſo w ſhuli džeczu wuzic̄, a ſchtó niz.

Duž paſ je cžim bōle nuſne, ſo starschej tón cžaſ, hdyž je džeczo pod jeju rukomaj, cžim bōle wužitaj.

Nimale ſ počnožy wot naž ſupa Island leži. Dokelž je tam jara ſyma, ſemja wjèle njeniſe ſe a ludžo ſu w wulkej hudoſke ſiwi. Maju doſč cžinic̄, ſo ſo neſak ſeſiwi. Všihi tutej hudoſke žamych ſhulow ſimaju. A tola móže tam kózde džeczo ſ wóžnym lětom cžitac̄, pifaz̄ a ſic̄ic̄. Žane džeczo ſo na zlyk ſupje njenamaka, kiz by to njeſtym. Ale ſ wotkaſ dha to nauku? Wot macžerje. Džeczo, kiz njeby to wſhō mohlo a tež we hſchecžijanskej wérje domach njeby bylo, ſo njeby ſ konfirmaziji pſchipuſhczilo. Tola ſo lěta doſho žane džeczo wuſamknyc̄ trjebalo njeje. Duchowny, doſelz wucžerjow tam njeje, hdyž a hdyž do domow pſchindz a ſa wucženjom a wuſtienjom hlađa. Hdyž by ſo na tamnej ſupje prénje lepſhe džeczo wopraſchal, ſchtó je cže to a wono nauwciſit? dha je ſtajnje wotmoſtvenje: moja mac̄. Š 25 lětami je młodženž potom pobožny, požecžny, cžichi, duſhny, dželawny, požluſhny, kaž běſhe, hdyž jako džeczo na macžerennym klinje prénje pifaz̄ ſeſnawac̄ wuknjeſhe. Duž tež je bjes džiwa, ſo Island ani wojakow ani kanonow njeſtaje, ſo je to hubjene rjemeſtvo, na bližſeho polu abo ſ bližſeho mohšnje kradnyc̄, njeſtate, ſo tež žaneho polizejia ani jaſtwa njenadeidžesč a ſo ſo w poſlenich lětdžehatkach žadyn ſloſtniſki ſkutk wobeho njeje. A to wſhō je plód macžerennho wotczechnjenja w starschisli domje. Na nim najwjetſhe žohnowanje leži.

Džiwnje je na ſwecze. Wſhō, ſchtó je tač rjez naturke, je pſcheko naſtymaſhe. Hdyž ludžo pſchiniidu a ſwoju mudroſć do wſchego mětcheja a ſwoje pſchistawki wſchudžom cžinja, potom ſ wjetſha preki dže. To móže kózdy wobledžowac̄ na ſebi a na druhich, na ludžoch a na wſhēch druhich ſtvořenjach. Někto to zyle ničo naturke njeje, ſo wbohe džeczi ſo starschisli mozy bóry wojnu a ſo druhim mozaſ do rukow dadža, kiz potom ſ nimi cžinja, ſchtó ſo jim ſa dobre a prawe ſda. A duž tež ſ wotczechnjeniom młodeho ſuda pſcheko bōle a bōle preki dže. Młodži bohabojoſež ſimaju, ſprawnoſć ſu dawno ſabyli, cženjeho ſimjenja jenož pola někotrych nadeidžesč, a hdyž ſchtó ſebi wjeſtym ludži wobhlada, dha ſ wjetſha praji: Haj nimale we wſchēch domach ſyn na počinſtach

ženje nana njedosczehnje. A to budže pschezo hörje. Hłowna wina pak njeleži w tym abo tamnym, ale w tym, so wotczehnjenje džeczi nimale zyle w drugich rulach leži a niz w starschiſtym. To wschał je wěste, so tute druhe mozy swoju móz nad wotroſczazym ludom dale wobkhowanju a dale wobkhowac̄ dyrbja — na tym so niczo pschezinic̄ njeſodži. Ale to ma ſo žadac̄, so starschi swoje džeczi tutym mozam zyle nje-pſchewostaja, ale so tak wſele hac̄ woni mózeja, tež ſo po swojich džeczoch horjebjemu a, so tak praju, ſa wotczehnjenje w džeczowej wutrobje prawy ſafozk̄ po-koža, na kotrejž mózeja potom druhý dale twaric̄, bjes teho, ſo bydhu do boka ſajeli.

To dyrbjała tola kóžda mac̄ ſa swoju pschi-ſkuſchnosz džerječ, ſo swoje džeczo hížo wſele do ſchulſkeho čaſha wótczenasch, neschto ſchpruchow a kherluſchow nauwuc̄. A wobžarowanja hódné ſu te džeczi, kiz wot wſchego teho niczo do ſchulſkich lét njeſhonja. Wuc̄er tež hnydom wě, ſchto ma wo tym domje džerječ, ſi kotrehož tajſe džeczo ſi njemu do ſchule khodži.

Pſchi ſchulſkich létach ma nan a mac̄ trochu ſa džeczom hladac̄, ſchto wuknje a kaf wuknje, a zyle niczo njeſchłodži, hdyž mac̄erje a nanojo ſi nimi pſchede wſchém wo wuc̄bach kſcheczijanskeje wěry druhy poręcza. Sozialdemokracji jara derje wjedža, ſchto činja, hdyž domach džeczom wěru, kiz wuc̄er wuc̄i, ſi wutrobom bjerjeja. S tajſimi džeczimi ſo jim poſdzis̄ho zyle wěſce radži, wſchon dotalny porjad ſpowalec̄. Duž dyrbjeli kſcheczijanszy starschi nabožinu, w ſchuli wuženu, pola swojich džeczoch wobtwierdzieč a powjetſhieč.

Shtož pak pſchede wſchém naſche herbſke džeczi nastupa, dha ma Pſchedženak hiſhče neſhco pſchi-ſtaſiſč.

To je zyle wěste, so budžemy my wſchity herbſku rěč w pſchichodnych létach wſele bóle trjebac̄ móz, hac̄ dotal, a ſo budžeja te džeczi, kiz mějachu herbſkeju starschiſeju, ale dokež ſebi starschi myſleſhla, ſo herbſkeje rěče trjeba njeje, pola njeju herbſku rěč nauwuknyle njeſhu, tutu wulku ſkomdu ſwojim starschiſm wſele bóle wumjetowac̄, hac̄ je ſo to hac̄ dotal ſtjſhala. My ſmy tu zyle na mjeſach ſłowjanſtich ludow, Čechow, Polakow a drugich, ſi kotrejž mózemy ſo ſe ſwojej rěču ſrěczeč. Dokež w nowiſchim čaſzu je pſchezo wjazy ſteſenjow a wjazy pſchezahowanja, je tola zyle wěste, ſo smějemy my w blízſich létach je ſužodnymi ſłowjanami wſele wjazy wobkhada hac̄ nětko. Tež ſteji Awſtriska ſi Němkej w wuſkim ſwiaſtu a to tež na dalshe tak wostanje, a wjetſha poſoža Awſtrije je, taž je ſnate, ſłowjanſka. Tež dla smějemy ſe ſwojej rěče pſchezo wjazy wužitka, a duž je čim nusniſche, ſo starschi swoje džeczi w wužnjenju herbſkeje rěče nauweduja. Ale čežho dla dha to ſchula nječini? Schula to čini a ma to tež, wot

ſalonja hížo nuſowana, činic̄. Pſchedož tak doſho hac̄ ſo w woſbadzinej zyrki herbſki preduje, ma ſo tež džeczom herbſki čitac̄ wuc̄ic̄ a ma ſo jim na-vožina w herbſkej rěči dawac̄. Ale bohuzel wſchelake herbſke ſchule žaneho herbſkeho wuc̄erja doſtač njeſhu móhle. Tam je ſi wuc̄enjom herbſkeho čitanja kónz. Dyrbja pak tajſe džeczi nětko teho dla tak wulku ſchłodu ſa zyle ſiwiſje čerpcic̄? Ně! Ale tu dyrbja starschi to činic̄, ſchtož wuc̄erjo njeſožea a žami wuc̄erjo byč. To tež zyle derje dže. A ſi tym starschi ſebi a džeczom dobrotu wopolaža, pſchedož čim wjazy je džeczo na čełnyh a duchownych darach wot starschiſeju doſtało, čim džakowniſche wone budže.

Pſched ſrótkim ſpižac̄el tutych rynčkow herbſku jara staru wudowu wopinta, kiz pak wjazy, na woc̄i ſlaba, do žaných knihow njewidžesche. Wona mi bjes druhim praji: „W ſwojim čerpcenju mam nětko jenož hiſhče jeneho troſtſtarja, mjenujzy ſwiate piſmo a modlerſke knihi, kiz tu leža.“ — „Ale kaf dha?“ wotmolwic̄, „hdyž wjazy njevidžic̄?“ — Wona ſi wjeſelom rječny: „Ssama drje čitac̄ njeſožu, ale wſchědnie rano, pſchipoſdnu a wjecžor ſo 10 lětna džowka mojeho ſyna ſe nini ſynje, a hdyž maju druhý dželac̄, mi ſi Božeho ſłowa čita. Tak mam wſchědnie trožy rjanu Božu ſłubu. Moj ſyn je ſwoju džoweczic̄ ſam herbſki čitac̄ nauwuc̄il. Ja ſo jemu ſa to dodžakowac̄ njeſožu.“ Takle tamna ſestarjena.

Tola na herbſkim čitanju hiſhče doſcež njeje. Po prawom dyrbjal kóždy Sſerb tež herbſki piſac̄ móz. Iako Pſchedženak do ſchule kſhodžesche, je wón tež w ſchuli herbſki piſac̄ wuknly. Kóždy tužen mějehje ſi ſchpruchow ſi biblije do knihow herbſki wotpiſac̄ a je tež hewak wſele Sejlerjowych ſpěwov ſamo w nowym prawopisu piſat. Sa to ſo wón ſwojemu doſtojnemu wuc̄erjej dodžakowac̄ njeſože. Pſchedož tuta ſnajomnoſeč w mac̄ernej rěči je jemu poſdzis̄ho wuknjenje druhiſ ſuſyh rěčow jara poſožila. Nětko w ſchulach drje, dokež ma ſo wſele druhiſ wězow wuc̄ic̄, tak wſele čaſha wjazy njeje, ale tu dyrbjeli tež nanojo a mac̄erje wuc̄erja činic̄, ſo kóžde herbſke džeczo tež herbſki piſac̄ nauwuknje. A na to mózeja ſo ſpuſhćečeč: čim bóle ſu ſo wo ſwoje džeczi starali, čim wjazy čaſha ſu na nje naſožili, čim džakowniſche budžeja džeczi poſdzis̄ho. Shtož je džeczom mac̄erunu rěč wobarnował, je ſo bóle ſa nje poſtarał, hac̄ tón, kiz je jimi neſhco tyžaz tolež hromadze ſdrapał, kiz ſo tola w přenjej lepſhei korezmje ſa ſrótki čaſh pſchehrac̄ a pſcheric̄ hodža.

Sſu džeczi ſchulu wopuſhćeče, dha mataj starschiſe na to hladac̄, ſo je niz kóždemu přenjemu lepſhemu miſhtrę abo hoſpodarſej dataj, ale tež na to ſedžbu-jetaj, komu pſchiſtu a kaiſi wětr w domje wěje.

Zunu Pſchedženak ſi burom rěčesche, kiz ſwoju wěz roſymi a tež ſi wjetſha ſi jažnym wóćkem wězam bóle na dno hlađa. Wón ſkorjeſche, ſo ma wulku

nusu, hódnú czeledz̄ doſtač̄, hac̄ runjež wulku mſbu dawa, a ſebi wjèle džéla nježada. Duž jeho wobžarowach, ale pſchiftajich, ſo je tola džiw, ſo ſo jemu tak dže, ale ſo ſnano ma lětka runje wón ſam njeſbože w tym; „pſchetož”, ſkónczich ja, „poſta druhich tola tak czečko njeje czeledz̄ doſtač̄, a wčera mi ſnaty kubler wobkruci, ſo ſ pſchiftajenjom žaneje nufy ženje nima”. „Haj”, mi tamny do včeze padnje, „na taſkach kublach je ta wěz zyle hinashcha. Na tych, hdzež knjes a hetman tež na kſchecſijanske žiwenje czeſadnych hladaju, maja runje taſku nusu kaž my. Na druhich, hdzež ſo knjes wo to njeſtara, hdzež možeja cžinicž, ſchtóž chzedža, maja pſchezo czeledze doſtež. Taſka ſwoboda młodych bóle wabi hac̄ wyſoka mſba. Poſta naž burów pſchezo hospodař ſ czeledžu džela a duž ſu pſchezo pod jeho wocžomaj. To wjehelakich wotraſhi.” Samyſleny ſtejo wotraſhi. „To by”, měnjač pſchi ſebi, „tola jara ſrudnje bylo. Hdny tež ſo ničto młodym hſchęze njeromomym ludžom njeđiwa, ſo tam džeja, hdzež ſu bóle ſwobodni, dha dyrbja tola starſhi na to hladac̄, ſo džecžo do dobreho doma daža, hdzež wěru a požezinowc̄ nje pſchihadža.”

Ssu pał džecži do njeđobrych rukow pſchischi, potom tež starſhi ſo džiwalz̄ njetriebaja, ſo je w džecžowej wutrobie ſe wſhemí druhimi dobrymi počinkami tež džecžaza džakna luboſcz haſbla.

Skóncznie na jene ſapomicz nječam.

Do zyla ma ſo bóle domjaze a ſwójne žiwenje hajicž. W domje, hdzež ſu wſchitzy ſwójni hromadze, ſtarí a młodži, ma ſo wſhem pſchibywanje luboſczinicž. A hdny je neſhto wot ſaſluženych pjenjes wyſiche, dha njech ſo na to waži, ſo ſo do doma neſhto lepſcheje iſtwinskeje nadobh abo podomneho kipi, ſchtóž dom rjeñſhi ſežini, abo ſo tež ſwójnym male ſawjeſelenje poſkići. To wſchitko budže wſhem dom luby a drohi cžinicž. Džecži budžeja na dom a ſ tym tež na starſhiku wutrobi kaž ſwiaſanti. A ſu wotroſte a je byn hospodař abo džowka hospoſa, dha w wumjeñkaſtej iſtwicžy lodojty wětr džecžoweho hidženja wěz njebudže, ale hnuiazy wodnyh džecžoweho džaka.

Šchtóž kſyjeſh, to žnjeſeh, to kóždy ratař wě. A kóždy nan a kóžda macž njech wopomnitaj, ſo mataj tež luboſcz wuſhywac̄, hdny chzetaj luboſcz žnječz. Šchtó do tuteje luboſcz ſkónczha, ſcze ſkýſcheli. Duž w Božemje a, daſi Boh, na ſaſowidženje!

Šhubjeny a namakany.

I.

Niedaloko Budyschina mała wjeſta leži, kíž čzemuj Božaschezy mjenowac̄. Pſchi hórzny ležo je na jenym buku wobdata wot rjanych cžemnych ſchmijoſokow, bukow

a dubow, hdzež ſormy ſo khowaju a w ſečje ptac̄ata ſwojim ſlebrojaſnymi wſukam klinčecž dawaju, na druhei stronje wot plódnych polow, kíž wot wſy poł hodžinu daloko hac̄ t kükam, pſchi rězy ležazymi, doſahaju. Šchtóž ſ města ſnano na hórkú ſebi ſlez a tam wjeſ pſched ſobu ležecž, a zyhelowe křečti a běle ſwifla ſe ſelennych ſchtomow kukač widzi, tón ſo teho naſladac̄ njemože a rad do wſy ſtupi, ſo by w njei khwilku pſchibywał.

Wjeſ hížo doſho ſteji. Tola mějſte pſched ſetami zyle hinashchi napohlad. Pſched 1500 ſetami ſnano, tak wěmy ſe ſtarych lisczinow, ſu Sſerbio do tamnych stronow pſchischi. Věſhe drje wſho ſama džiwina; njeſpſhewidžomne wulke lěky poſte džiwich ſwérjeſow, mjedwiedzow, wjelkow atd., a pſchi rězy ſcheroke, hľuboke tonidla. Tola Sſerbio widžachu, ſo je tu dobra ſemja a ſo by rjane žně nježta. Duž ſo jedyn wot nich, Boſtach mjenowaný, roſzudji, tu wotſtač. Hnydom ſo ſe ſwojimi džecžimi a klužomnymi do džela da, ſchtomy puiſhczesche, ſemju woraſche, kymjo wuſhywasche, wodu ſ tonidlow wotpuſhczowasche a ſa nekotre ſéta mějſte wjeſe plódnych polow pod pluhom. Do ſwojeje ſmjerce ſwoje ležomnoſce hjes ſwoje 4 džecži roſbzeli, kóždemu twarjenje natwari a tak naſta wjeſ Boſtaschezy ſe ſwojimi 4 kublami.

Vechu poſbzichio ſle a dobre cžaſh pſchischi. Tola wjeſ hěſhe nimale teho ſameho waschnja hac̄ do teho cžaſha ſawoſtała, do ſotrehož naž podawek wjedze, kíž čze wam Pſchedzenaſ dženža ſdželicž.

Wjeſta Boſtaschezy mějſte w ſpočatku 17. ſet-ſtoſtka kaž w ſpočatku hiſhče ſwoje 4 kubla. Na kóždym ſwójba bydlesche, kíž hěſhe hížo w ſaſtarſku tam byla a ſo wózow dobreho ſherbſkeho waschnja džerjeſche. Twarjenja běchu ſame ſ luteho drjeva a běchu w ſymje cžople a kuchy, w ſečje ſkerbſko khlodne. Duž ſo lepje w nich bydlesche hac̄ w měſhczanskich hrodač. Plódne poſta kóžde ſéto bohacže naſloženu prózu ſarunowachu a ničto wo wſy měr njekeſeſhe, dokuſ tehdyn hiſhčeje taſke wo kołocžanje lubži a pſchedawanje a ſupowanje kublow njebeſhe kaž nětko. Wjeſ tež ryčezekubla ženje měla njebe. Teho dla burjo ſwój najlepſhi cžaſ na robocže pſchedtejerz ani wot knjeſa ſo hanicž a cžwiłowac̄ dac̄ njetriebachu. Š jenym ſłowom, do Božaschez by ſo kóžda rad wudała. Tam bě derje bycž.

By do wſy nufi pſchischi, dha by na pravizh wulke kublo ležecž widžał. Bě to najwjetſhe wo wſy. Hospodař a wobſedzeſ hěſhe Jan Wróſk, naſhonijeny dobrý pobožny muž. Jego mandzeſtka hěſhe jemu pſched 6 ſetami přenjeho a jeniczeho ſynta porodžila, maleho ſakuba, kíž bu wot starſhemu kaž ſernicžka ſwojeju wocžow hladany.

Hěſhe naſtyny luboſcz džen. Škónzo hěſhe ſo runje ſkhowalo, nan ſ maczerju pſched křečtu pod lipu na ſamjenitnej ſawze ſedjeſche.

„Bě tola rjany džen“, macz pocza, „kž je nam Boh wobradžil. A kaž wón zylenu šwetej tuto našezo jedyn rjany džen po druhim dawa, tak namaj jene sbože po druhim. Ta njewem, s cžim kmój ſebi mój jeno tak wjele dobreho ſaſtužitoj psched druhimi, a pschede wſhem tež psched Hawkezami, kž ſu te leta njeſbože po njesbožu měli.“

„To ſebi nječamny žanym myſlow cžinic, ale ſo wjeſelicz, ſo kmój ſbožownaj“, wotmolwi nan, a pocza ſa lipowej haſozſu pschimac, wotlama ju a ſhcipatſe lipowej leſenje ſi njeje a dawoshe jemu na ſemju padac, jako by ſo hluvko do wažnymy myſlow podnuril byl.

„Mi je pſhezo tak“, nano, „jako výhmy my ſetka poſlani krócz ſbožomne naſejo woſladali byli. Pſhezo mi ſnuteſkowny hloſ praji: Bóry pschiidžefej na czeſnijoſt pucz. Twoje ſbože je pſchewulke, hacž ſo móhle traſaze byc. Dženſa w nozzi wo ſyňe jeneho naſhich holkow widožich ſ hoſbenza lecic. Duž ſchkratſz na njeho tſeli a jeho ſhrabnywſhi prjecz lecic. Holvik ſo wobaraſche a ſ hſhidłomaj woſolo ſo maſhotſche. Ale wſho podarmo. Wón ſo wjazy njewrózci. Wſha pſhepozena a naſtrózena wotzucizh. Zby džen mje teho ſona dla ſtſk džerži, ſo žaneho poſoja nimam.“

„Ale ſhoto dha, macz, taſke staroſče? Boh wſho po ſwojej radze cžini. Tón nižo ſleho na naſu njeopushezí.“

„Haj“, macz pſchihloſzowa, „to wſhak tež wérju. Duž nječ pſchindže, ſhoto pſchindže. Veno ſo by Boh naſu džeczo wobariowal.“

Š tuthymy ſłowami ſo nute ſodaſhtaj. A tež khlodno byc počinac. Š

Předny hacž ſo macz ſi měrej poda, dha ſi kózku ſwojeho ſyňka ſtupi, kaž by to kózdy wječor cžinila. Dženſa běſhe Jakub hžo wužnył, dokeſz běſhe macz ſo dléhe delſtach ſadžeržala. Čeřwjenoliczkaty w kózku ležeshe, jako by jandzelsk pſchijho byl a jeho woſlicz pſchij. Macz po ſwuczenym waſchnju ruzy ſtyknivſhi ſo ſi njemu ſyňu a ſapewa:

„O Jeſu, moja pata,
Mi ſi pſchikrywanju data,
Šhřej ſwoje kurjatko;
Hdyž roſdaji cžert khlamu
A ſwét mi ryje jamu,
Dha ſbjerž ty ſwoje džecatko.“

Džecatko Bohu poruežimſhi ſo ſi měru poda a cžichina w Wróſlez domje ſhwědčeſche; ſo je wſho po dokonjanym džele do ſlódkeho ſpanja ſapadnylo.

Nafajtra rjany džen ſaſwita. Wróſl rano ſahe po dobrym waſchnju ſtaſaſche. Wón by huflo praji: Póčzne bur lenika paſcz, dha ſo njedzivaj, ſo ſu čzeladni tež leni. Wſho wotroczeſte roſestajiwſhi, ſhoto ma ſo wo dnjo cžinic, woſyčk ſi kólnje ſeſhniſe,

rjaneho brunačka ſgratowa a ſo na woſyčk ſyňu, ſo by do města na ſudniſtvo dojel, dokeſz mějeſche tam něſhto wo wjeſnych naſejoſzach wucžinie. Macz ſi wſej pſchitupiwiſhi jemu pſchiwoła: „Njebuž doho, mi je pſhezo tak, jako by ſo něſhto ſtač dyrbiſlo. Ta ſebi pomhač njemožu.“ — „Tak ruce ſac, ſyň na ſudniſtwe hotowy, ſo wróčzu. To dže wěſh, ſo mje měječanske ſorčimy jara porědko widža. Duž w Božemje.“

S tymi ſłowami ſi dwora jědzeſche.

Na to ſo macz do domu poda, ſo by stanjeneho Jakuba ſwobleſala. Tón poſnědawſhi nuteſtach měra njemějeſche a bórfy won ſaběža.

Na ſahrodze hžo jeho towařiſla, ſuſodžiz Marka, 4letna holčka, na njeho cžakatſhe. S njej by kózdy džen hraſtal. A tež dženſa počinac hraſtaj trawicžku torhac, do ſnopiečkow wjasac, popy ſtaſecz a wſhemale druhé, ſhoto běſhtaj ſebi hewač wothladaſlo.

„Mój nan“, mějeſche Jakub, „žly džen džela. Hdyž budu wulki, čhu tež tak wjele cžinic. Ale Marka, tam dale w lěžu ſu maleny. Wcžera ſyň ſi nanom tam byl a tón je mi maleny ſchępiš. O, kaž ſlode te běchu! Pój ſobu, čzymoji ſebi něſhto naſchępiac, a několte tež maczeri ſobu wſac.“

„Haj, ale njeje tam ležny muž? Naſcha macz praji, ſo džeczi daloko do kerku ſame hicz njehmědža. Hewač móhle je ležny muž ſobu wſac.“

„Ač, ſhoto dha budže“, Jakub khrabloſz cžujeſche, „ſo tych bojez! Ta ſyň huſcziſho ſi nanom w lěžu byl a žaneho widžal njehyym.“

Duž dha tam dobeňnusheſtej. Maleny ſchępijo pſhezo dale wot pucza pſchindžeftaſtaj a hluvje nute do kerku hacž na druhí pucz, kž pſhes horu do Čeſh wjedzeſche.

Ale ſhoto tam wuſladaſtej? Wjazy woſow, ſhéroko twarjenych, kž mějachu woſna a wuhenički, wot ſchecherathych malých konikow cžehnjenych, po droſy jědzeſche. Duž runje po honču konje prěnjeho woſa ſatorze a wſhē woſy ſaſtachu. Na to mužojo a žony a džeczi ſi woſow leſechu. Mužojo ſi dohimi wložami a dohimi ſchfórijiemi poſtſicowacu napohlad, kaž bydu džiwi ſudžo byli. Žony mějachu roſplečene dohle woſny a běchu cžerwjenobarbne ſuktaje wobleſene, džeczi ſo ſdachu jenož na poł wobleſene byc. Hdyž běchu konje ſwupschahali a je na trawu puſchzili, pſchi puczu ſe ſeſberaných haſofow woheň ſadželachu a ſo woſolo njeho ſeſydaču a ſlehaču. Čeji jeni počačku koprone ſotliki platač, druſy tolſte ſchtryki wuporjeđecz a několſi ſo do khlodka daču a na huſlach hraſtachu abo kurjachu. Žony pak ſudobje ſi wohniſe ſtaſtachu a džeczi ſo bjes tym honjachu abo hewač hraſtachu.

Marka ſo tuthymy ženje widžanyh brumolizatych zuſomnikow naſtróža a na zylym cžele tſchepjetacz počina. Jakubek pak ſo cžile zuſi hoſežo lubjaču.

Wón jich pření króz njevidzesche. Psched někotrymi njedzeleemi běstaj nan a macz řebi ſobotu na wiski wischloj a duž běſche do wžy podomna bruna žonsla pſchisbla. Džowka běſche ſi Jakubom ſama domach byla. Štej běſche zusa žona rěczech počala a čzychſe jej wěſhcejč. Tola pak čzychſe ſa to najprjedy ſchěſnak mēcz. Tón dostaſchi jón na ruku połoži, ſi ruku wokoło maſhotasche, a hlaſ, ſchěſnak wjazy na ruzyn ujeleſeſche. „Nětko je“, žonska rjekn, „duch ſchěſnak wſal a tón budže pſches mje czi wěſhcejč“. Potom je džowzy wjèle powjedaſla, ſchtož pak Jakub roſymil njebe. Nan běſche, hdyž běſche wſho ſhonil, džonku naſwarzil, ſo je ſo taſ wot zyganli ſjebac̄ dała; pſchetoz tón ſchěſnak njeje žadyn duch wſal, ale temu je wona do ſwojeje rukawy ſjec̄ dała. Ale džowka do zyganzyñch ſłowow wěrjeſche.

„Taſzy zyganjo“, Jakub Marzy praji, „ſu tež to. Czi ničo nječinja. Čhemoj trochu bliże ſtupic̄.“

Duž dha ſi leſha won na puçz džeshtaj. Čedima běſche ſo to ſtało, mały pſychz ſchczówkajo ſi nimaj ſlec̄i a bórsh bě čzřjoda džec̄i wokoło njeju, a jimaž wſha bojoſcz wſata. Dležchi czaſ ſi džec̄im hrajkachſtej a ſmieshtej ſebi tež wſchelake wopizy, wnučki a druhé ſwěrjata wobhladac̄, kiz zyganjo mějaſhu.

Bjes tym běſche wodžer wſhčeh zyganow ſo małego Jakuba dohlaſat. Jego čjerſtwe wobliczo, jeho ſylne a wuſhikne ſtawy ſo jemu ſpodobach. „Janoho“, wón ſi jemu druhemu zyganer ſchepnje, „tutón zufy hólcz by ſo nam hodžil. My nětko nikoho kħmancho nimam. Tón by kſellowac̄ a wſho druhe naukuňl a nam wſhčem dobre dohody na wſach a w měſtach pſchinjeſl. Nashe móſhnie ſu taſ proſdne. Do naſchich wěſhcejenjow ani htupu wjeſhny lud wjazy wěrič njecha. Duchowni, na kotorhž lud poſlučha, wſhčem ludžom wocži wotewrjeja. Jenož tu a tam ſo nekaſka ſlužowna wot naſ naręc̄ec̄ dawa a naſch holuspolus wěri. A kotliki platač a paſče dželac̄, to ſo nam toſa do ſmjerče woſtudži. Duž dyrbimy hiſhce hóle w kſelliach ſwoje ſbože pytač. Na tajke něſhito ſo ludžo naſkawac̄ nje-móžea. A tutón hólczez by ſo trjebač ſodžil.“

„To czi, Anderho“, tamny rjekn, „dam prawo byč. Ale ſak dha tuteho hólczega, kiz po ſdacžu domach ſuhi kħleb jěſč njetrjeba, naręc̄ec̄, ſo by ſi nami ſchol?“

„Ničo lóžſche. Něſhito zokora jemu poſtaſac̄, ſo do wosa ſtupi, potom jemu hubu ſaujaſac̄ a prjec̄ ſi nim.“

Ale to dže bjes stracha njeje. Nětko ſu ludžo taſ na wſho wuſhčezuani, ſo ſebi džec̄i kradnyc̄ njedadža. A ty wěſh, ſchto ſmy ſo kħowac̄ měli, hdyž ſmy tamnemu bohac̄kej jeho jeniczku Madlenku wſali. Tón ſtary kſlepz běſche ſo wſhčom ſnjemdril a je ſame wóſko wupóſlał, ſo byku džec̄o namakali. A ſkoro ſu naſ kózdeho wo hlowu pſchitroſtihili. Štož

wě, ſchto budžiſche bylo, hdyž njebudžiſhmy hlupe holkžiſhco w nožy tam njedaloſko měſtka ſi wosa won ſchmörnyli! Duž je trochu ſtrachne.“

„Ach daj jeno mi cžinic̄“, ſměrowa jeho Adros, ſwoj mječ ſebi pſchipaſzajo a ſi druhim ſtupjo. Tím wſho roſeftaja a potom ſi Jakubej a ſi Marzy ſtupi. „S wotkal dha ty fy?“ ſi njemu pocža, a jeho licžko maſkashe.

„Ta ſym ſe wžy a tam je macz a nan, ale nan domach njeje“, Jakub ſmužic̄e wotmoſwi.

„Tole je runje prawje“, zygan pſchi ſebi ſabórbota, „dha ſtary mjeđwiedž taſ rucze njeptnje, ſo ſu mlo- deho ſi lehwa wſali.“ Potom ſo jeho wótsje prahesche: „Maſch ty kózdy džen zokor a póprjanz ſi jědži?“

„Ně, jentož druhdy mi cžeta abo macz něſhito pſchinjeſe.“

„Dha poj jow do wosa, ja čhu czi něſhito dac̄.“

Duž ſi nim džesht. Tola tam, o Božo! hroſny muž durje ſa ſobu ſamku, džeshtu hubu ſapſhimm, ju ſwiaſa, ſo wbohe džec̄o ani ſynka wot ſo dac̄ nje-móžesche, a potom jeho na kožo cžiſny. Na to konje ſapſhzechu, jako by ſo nicžo ſtało njebylo, wſhčitzy ſo do wosow ſeſhydachu a jědžihu po pučzu dale.

Marka wonkaſh plakac̄ pocža, ſo Jakub wjazy won njeſhido.

„Jedyn wot zyganow pak ſi njej praji: „Čzakaj jow kħwilku, my do města pojědžemy a Jakub čhe rad ſobu. Ale bórsh tu ſaſo ſmy a czi wjèle ſkódkeho ſobu pſchinjeſem.“

Marka wěrjeſche a čjakaſche a čjakaſche, ale woni ſo njevrózichu. Duž ſo domoj poda a bě wjeſela, ſo pučza ſmyliſa njebe.

Domoj pſchischedſhi macžeri powjedaſche, taſ je ſo jej ſchlo, a taſ wjèle rjaneho ſtej widžaſo.

„A Jakub“, ſo macz prahesche, hdyž běſche holkžka wupowjedała, „je tež ſaſo domoj?“

„Ně, tón hiſhce njeje, wón je ſi nimi ſobu jěl, ale bórsh pſchindže a tež wěſche mi zotrowe kuli ſobu pſchinjeſe.“

„S kim dha je ſobu jěl?“

„S tymi zyganami.“

Kaž by ju Bože njeſhdro trjechiло, taſ ſo macz ſtróži. „Mój Božo, dha ſu zyganjo jeho kradnýli“, ſi tutymy ſłowami ſtany a placzo ſi fuſhodžinje džesht, ſo by jej ſrudnu powjeſč pſchinjeſla. Sſnano bydu ſo zyganjo hiſhce doſahhyz móhli.

Wroſkez macz runje wobjed hotowaſche. Džiwnje, dla nôzneho ſona hiſhce njebeſche ſi žanemu měrej pſchitnyc̄ móhla. Runje čzychſe horný warjenja do wuhla ſtajieſ, jako fuſhodžinu wſhu woblednjenu ſaſtipic̄ wuhla.

„Štož dha je ſo ſtało?“ Wroſkez macz ničo dobreho ſo njenadžijo rjekn, prjedy hac̄ bě ſebi na žane poſtronjenje pomysliſla.

„Ach“, tamna, Čedima ſyllsam dowobarawſhi, rjekn, „njeſtróž ſo jeno. Twój Jakub —“

„Jakub, ač, drje morih! abo što je šo s nim stało?“ macz sawola a hornýk s rukou puščej, so šo na kamjenjach rošbi.

„Njeboj šo jeno“, žukodžina ju směrowac̄ pýtaše, „jemu nicž njeje. Won je stromy a čerstvy. A nětko wupowjeda wšcho, štož běše wot šwojeje Márki ſhonila. Wrószyna běše, ſebi ſylsy tréjo, poſluchała. Wšcha ſlemjena padže na ſawku a ruzy ſamajo woſaše: „Ač, mój Jakubje, mój wcjerawski ſyſt, mój ſón! Nětko je wšho ſhubjene. A nan tu tež njeje!“

Bjes tym pak kón ſahrjeboj a nan do dwora ſa-jedže. Wšho šo jemu hnydom praſi.

Won, wokomiknjenje wot wutrobnje hoſoje pýche-winjeny, šo hnydom ſaſo ſhraba. „Sa nimi, wſchitzu wjeſni, tak dolho hacž hiſčeje pýches mjeſu do Čech njeſju! Njech šo wſchitzu wjeſni ſbrónja, njech šo konje ſeſeklaju a potom rucze do wſchédhovkov, hacž rubježníkow cžer a ſich ſamých njenamakamy. Prózu kždemu hoſac̄e ſarunam.“ Takle bur rjeknu a hnydom ſ wſchém wjeſnym pôžla.

Dolho njetrajeſche, běchu ſ mječzemi a hlebijemi ſbrónjeni. Šich Wróſkowe njeſvoje ſamých wulzy ſrudži. Wſchitzu běchu jemu dobrí. Duž pak tež wſchitzu khwatachu, ſo bychu Jakuba ſaſo nanej wudobyc̄ móhli.

Na dworje jěſvni šo ſhromadžiwschi radu ſkado-wachu, tak móhli najručiſho zyganow wufſledzic̄.

„Njech šo někotſi“, Wróſk pýhikafa, „k počnozy podadža na puežu, kž do Mužakowskeje hole wjedže. Ssnano zyganjo tam khowanku pytaju. My druhý pak do horow, kž Xužizu wot Čech džela. Maſkerje drje budža rubježníz tu. Nětko dha ſa nimi. Boh čhyž nam pomhac̄ a ſo nade mnú a mojej mandželskej ſmilic̄.“

Tak ſo jěcharjo ſ dwora podachu. Proſhyna uróčel wýſche nich kveččeſche, tak ryhle koniki do předka ſahají, jako bychu wjedžile, wo cžo ſo jedna. Potom bě we wžy wšho ſměrom a Wrószyna ſe ſtwojej wulzej ſrudobu ſama.

Jěcharjo ſwojim konikam wjele wotpocžintu nje-dachu. W blížſich wžach ſo wobhonywachu, hacž tu zyganjo byli njeſju. Čzi pak žaných widžili njebechu, dokež ſo pýchelepani dundalojo a paduſhji hladachu do wžy doječz, ale ſo wokoło wžow wjachu. Duž dale — ale Bohužel nihdže žadyn ſled.

Pýches nož w čornym ležu wonkach wostachu. Hdyž ranje ſaſhwita, Wróſk, kotrehož čhyžche njemér ſkónzowac̄, dale honjeſche. Wjele horow a dolow běchu pýcheptyali, we wjele ſamach a ſkaſach ſa zyganami hladali. Wšho podarmo. Na poſledku jěcharjo ſham wjazy prawje njeſwedžachu, hdž ſu. Duž dha nicž wýſche njevoſta, hacž ſo wrózic̄. O předy hacž Wróſk do teho ſwoli! Alle ſkónzne ſham widžesche, ſo je wšho pytanje po-darmo. Wſchém wjeſnym a měſčjanſkim wýſhnoſciam hroſny ſtuk zyganow wupowjedawſhi a je proſhynſhi, ſa Jakubowej čerju ſtačz, ſo na 4. džen do ſtwojeje

wžy wrózichu. Druhe wotdželenje tam hižo běſhe a tež nicž namakało njebe.

Wot teho dnja bě Wróſke ſbože do najwjetſcheho njeſvoža pýchewbročene. Lipa pýched domom hiſčeje kžjeſche a pežoty ſetachu ſchwörco a hórczo na njej, ſlódkoſc ſe ſčenjow czahajo. Róže w ſahrodzy, nad kótrnymiž běſhe nan wulſe wjehelle měl, ſwoju luboſnu won do mſčeh ſtron cžihemu pýches ſahrodku khodžazemu wětrej ſhodželachu. Na polach ſo rožki ſ žinjam bělaču a poſne kložy ſ ſemi thilachu — o tak běſhe to man-dželskej hewak ſwjeſelilo, a nětko bě jimaſ tak, jaſo by jimaſ kžde ſopjeſhko pýchivočalo: Jakuba ſtaſ tola ſhubitoj, waju ſbože je wamaj ſpadnylo, kaž tež my naſymu ſe ſchtoma ſpadamy a wjazy njeſtawamy. Pýched wjeſzorom macz do ſahrodki džesche, ſo by po ſwueženym waſhnu krepila. Dženža pak rjadki ſkoru wjazy ſylſow hacž wody ſ kužola doſtachu. Skónzne pýched róžowym pýenkam ſaſta, kž běſhe nan pýchi Jakubowym narôdze ſadžil. Pýchi nim běſhe pýched někotrymi dnjemi ſtaſa ſ myſlemi do hróſbneho ſona kaž wšha ſanurjena a njeſwedžo, ſchtu cžini, róžicžku ſ kerka wotſhczipmyla a hlaſ — to běſhe poſlednja byla. Tehdy ſona wu-łożenie njeſwedželje. Nětko běſhe jej wžho jaſne. „Ač“, rjeknu, „kaž róžowym pýenk bjes ſeſenja, tak ſmój tež ſtwojeje wutroby radoſc ſa ſwojo žiwenja na-dziju, ſwojeho jeniczkeho ſyntka ſhubitoj.“ Tola ſhto na pýenčku wuhlada? Pod ſelenymi ſopjenami běſhe jedyn pupk po druhim, kž wſchě hiſčeje junkrōc ſa-kečec ſubjachu. „O“, ſydný Wrószyna, „ſo by tola Boh čhyž naſchego ſyntka namaj ſaſo wrózic̄! Potom čhyžla rad rubježníkam wodac̄.“

S tym ſo do domu voda. Hdyž do jſtvon ſtupi, bě jej na wokomiknjenje, jako by jeju džeczo jej wje-ſele napýchczęwo ſtupic̄ dyrbjało, kaž pýchezo. Běſhe jej wžhaſ ſo k měru podawſhi ſtarſchej žaneho ſpanja njenamakafat. Jeju myſle běchu pola džesčza. „O tak drje ſo jemu póndze! Ssnano ma nětko na kamjenjach abo drjewje ležec̄, a tu domach je jemu kžko poſlāne. Šchtó budže jemu ſhto jěſč dacz? Šchtó budže jeho lubowac̄ a a jemu ſylsy tréč? Ssnano ſu jeho hižo ſkonzo-wali?“ Tak ſwojim myſlam po ſrudnych puežach khodžic̄ dawaſchtaj. Napoſledku macz kaž hewak pýchi džesčowym kóžku ſpěvaſche:

O Jesu, moja pata,

Mi k pýchifrywanju data atd.

a proſhęſche, ſo by jandžel Boži pola džesčza wſchu-džom wostał, hdyž macz pýchi nim byz njeſože, a ſo by je ſkónzne ſaſo cžile a ſtrowe domoj dowjedł.

Wróſk běſhe wſchón lóſk t wſchemu ſhubil. Wo-kublo ſo wjazy njeſtarasche. Šklužobni wſchak wje-

džachu, shto czerpi, a woni s nim czerpyjaču. Sniczim jeho hrudzicz njechachu. Kózdy swoje dželo s najwjetshem pswernościu a ledzbnosczu wobstarasche, kózdy s druhim hamo czisze powjedasche, dokelz hebi myklesche, so mohle wotsje ręczane słowa starszemu bolicz. Be tu widzecz, so běchu kaž džeczi a domjazy.

Wróst ho hízo s tej myszlu wokoło noscheshe, kubko pschedacz, dokelz tola wjazy njewjedzhe, sa koho ho prouze. To dha pał jemu skócnzne Marzyn nan, Michał Rjeka, wurečza, jeho na to pokasawsh, so može ho syn tola sašo wróscic, kaž je ho to husto hízo stalo, a so by jeho hrudoba bjes powołania a bjes wschedneho dżela hiszhe wjele wjetshcha była.

Duż ho napožledku do swojego dónita podaschtaj. Wutroba běsche slemjena, młodna czerwienoscz na wobliczu hasheshe, wjehelich słowow w domie hlyshcze njebe a hamo sahrokta psched woknom, dokelz jeje žana pilna ruka wjazy njehladash, s kózdom lětom swoju pyczu bôle shubjowasche. Wscho żarowasche wo rubjene jemiczke džeczo.

II.

Bjes tym wschém běsche Jakub Wróst czezke dny poměl.

Wschón se spinam, w hubje s rubjesciom wobwity kniebli mějo, na ložu ležeshe a bu w rumplowatym wosu pricę wjesceny. Wotacz njemózch, ruzh hibnycz njeſamoh, rjemjenje do miaſa ręſachu, jenož synly prajachu, shto wbohi hólczik wscho czerpi.

Wodzér wschěch zyganow, synly muž s hroſnym, trahazym woblizom, konje i spřejnemu hízu honjesh. „Shto wé“, i swojemu pschedzelej ręſkym, „hacz naſ tale wę do njeſboža njepſchinjeze. To holcizhcz, kiz ſobu wsacz njemózachmy, je wěcze hízo we wzy, a zylu wjeſ na nohi ſtajlo. A s burami, hdyž iich roſhniewasch, njeje žortowacz. Czi maju pasow a pjaſcze kaž lawy. Konje tež wobſedza, ho sa nami podacz, kaž rycerjo na wyſokich hrodach. Ja njewem, ja mam ſtoro trochu stracha.“

„Ah“, snapſhczini tamny, „ty by tola kaž stara žona. My tola přeni krócz ho s burami prali njebyhny. Hacz dotal hmy iich ſtajnie s krawawnym hlowami i iich žonam domoj poſzali, so ſu te my ſoſte měli, iich roſpraskane ſtawy a hobanki ſwobalecz. To tež tón krócz budże. Tu, wsmi hebi radſho ſchleniczu stareho wina, kiz hmy wczera w měscze hłupemu hlamarzej wumjedł, hdyž hebi pola njeho pjenesz wuměnich.“ S tym jemu ſchleniczu wina porjedzi. Ma to jedzicu dale i českim mjesam psches zylu ſyntym džen a zylu noz.

Hdyž rano ſchwita, psched wyſokej horu ſastachu. „Tule“, Janos pschikasa, „mamy wostacz, so bychu konje wotpoczwale, a wschak tež je sa naſ noznych ptakow ſlepje, wo dnjo ho ſhowanych džerzeč.“

S tymi słowami s wosa ſlez a ho do leža poda, hacz ſnanu by tam dale wot pucza ſhowanku wu-

ſledzil. Bórsy ju namača. Běsche to stará ſkała, ſ kotrejz běchu něhdy ſamjenje brali, někto pał wokoło njeje a w njej ſhmryjoti naſhadzeli. Tam nicto niſko ſiweho namačał njeby. Hnydom ho tam wosy a konje podachu, a bórsy mužojo a žony wokoło wohnia ſedzachu, so bychu hebi jedz pschihotowali. Tež Jakub běchu puta pricę wſali a jemu pschikasali, so wołacz njeſim, a je-li to czini, dha jeho hnydom ſkonzuja. „Budzecz pał“, Janoszowa žona, hewał pschedzelna žonka, pschistaji, „poſkłuschni, dha žaneje my ſjeſmějch. Tebi budze ho pola naſ ſlepje ſuhic, hacz domach. W rjanej drascze budzecz hłodzicz móz, wſchelake kraje widzecz, a kózdy džen na koniku jehacz.“ „Alle ja chzu dom“, Jakub ſe ſyſſami ſkoržeshe, „ja chzu dom i maczri a i nanej. Mi ho njecha pola waſ býz. Duž dowjedzje mje ſaſo domoj.“

Zyganzy běsche wschak hólczika tež žel a wona jeho ſe swojej ruku maikashe, so by jeho ſmerowala a jemu potom najlepschi kuf ſiaſha, džel wot jeneje kranjeneje kofoski, da. Dokelz běsche hłodny, drje Jakub jedzishe. Alle ſuchi hleb i maczernie ruki budzishe jemu tola wjele ſlepje ſłodzil.

Tak běchu zyganjo pschi ſnědanju. Duž na dobo jich poſ ſachęzowka. Wschitzy woblednyku a wotmijellnyku a konje ſame ſwojej wuschi naſtaſachu.

Janos ſe ſtaly džeshe a na ſichtom ſlez, ſ kotrejz bě na dróhu widzecz. A hlaſ, tam jehachu burjo, ſa Jakubom pytaſo. Zygan, kiz běsche ſwuczeny wschedenje w ſtrachu ſimjenja býz, hnydom wjedzishe, ſhto je tu czinię. Won ſuſuta tſi krócz ſa ſobu na podobne waſchnie kaž ſowa. To rěkaſhe tak wjele jako: Strach w bliſtſczi, hnydom ho ſi mjeſzemi wopaſacz a tſelby ſ kulkami natylacz. Zyganjo to wjedzachu. Duž na date ſnamjo wobheit wuſhachachu a wobrónjeni psched ſkału ſo ſeſtupachu, so bychu burow ſ kulkami powitali. Tola bojoscz běsche njetrébna byla. Burjo hebi nje-myſlachu, so mohli zyganjo wodnio ſhowani býz, a po puczu dale czerjachu. „Njeſek lecz“, zygan na ſichtomje pschi hebi ręſkym, „kaž ſchraholz nimo hólbenza, a njeſek hladaju, hacz hmy tak hluſi, so ho někto runje na puczu ſhmjataſy. Alle hoberſzy mužojo tola ſu. Czi ſnanu bychu nam naſche koſeče trochu do kruchow roſibili, hdyž bychu naſ měli. My drje najlepie tu kaž myſche w džerje wostanjem, hacz ho njemđri burjo ſaſo wróscili njeſku. Potom je ſa naſ powětr ſkerje czisny.“

Tak bōrbotajo ſe ſichtom ſlez a někto zylej zyganſkej czerjodze po iich zuſej ręči wipowieda, ſhto běsche widzil. Jakub niczo njeroſymi a duž nje-wjedzishe, so běsche runje jeho nan ſnanu 400 krócele nimo njeho jehac.

Ma to ſwoje pschedorhniene ſnědanje ſ wjeſzelom dale wužiwaču.

Po ſchyrjoch dnyach burjo ſaſo wróscio jehachu, pomaku a lědma ſlowečko prajo, a někto tež zyganjo

sažo do woſow ſo ſeſydañſhi dale pucjowachu a hiſhce naſajtra do Čech pſchindzechu, hdež ſo ničto wjazy ſa ſhubjenym hólzom praſhcež nijemóžeſche.

Tak ſo Jakubowa wuežba ſapocža.

Zyganjo mějaču 8 konjow ſe ſchyri woſami. Tich bě woſho hromadze 12 mužſtich a 10 žónſtich a na 15 džecži. Wſchitzu pod Janošom ſtejaču, po kotrehož woli by woſho ſchlo. Kaž woſhitzu zyganjo, praſhacu tež woni, ſo ſu něhdy jich wótzojo w Wuheſkej bydliſti. Woni ſami pak běchu ſo woſhitzu na pucžu w ſwojich woſykach narodzili. Tich domiſna a wótym kraju běſche jich woſyl. Schule abo nekaſkeho roſwucžowanja ani njeſnajachu. Zyrlkow tež njeſtrebaču, dokelž běchu pohano. Žiwili bychu pak ſo wot proſherſtwa, koſliki platanja, kelflowanja, wěſhčenjenja a pſchede wſhém kranjenja. Do teho wuměſtwa najwjazy džeržachu, dokelž mějeſche ſa nich ſkote dno. Tole woſhitko mějeſche po taſkim Wróſkež Jakub na-wuktycz a poſdžiſho ſobu čziničz.

Tak husto hacž bychu hde ſaſtali, jemu po kaſowachu, koper kowacž, grot plescz a podobne wězy. To by ruže ſapchimył. Tež bychu ſylny ſchtryk ſa dwě khójnije ſwiaſtali a na nim mějeſche wón, ſylnu žerdž w rukomaj noſcho, běhacž. Na žerdžach mějeſche kaſhcz, na hlowie ſtavacž a wſhém druhu kelfleſte kuſki čziničz. Tak njerad hacž to čziničche, ſe ſpođiwanjom zyganjo widžachu, ſo ſo Jakub do wſhēho hodži, a Janoš by husto pſchi ſebi a ſwojej žonje rjeſt: „Tón hóležez budže nam wužitniſki, hacž ſkmy hdy žaneho měli. Duž dawaj jemu jenož prawje dobru jědž, ſo pſchi mozač woftanje.“

Tež na kradnjenje čhyhku jeho wotczahnyč, ſhotož pak ſo njeradži. Zyganojo bychu ſwoje džecži do hubjenych ſapow ſtyſtali a won na wſhý poſkali. Tam mějaču prajicž a ſkwičicž, ſo ſu ſyrotu a ſo macž domach khora leži a ničž ſi jědži nima a ſo ſami ſa tſi dny ničž khmane woptali niſhbu, a ſhotož podobne ižé běchu. Burovki bychu pſches tutto jebarſtvo ſo do ſyloſow hnucž dale a bychu džecžom draſtu, jědž a pjeniſež ſobu nadawače, ſo bychu džecži husto ſedma woſho do ſwojich woſow donjeſcž móhle.

Jakub dyrbjeſhe tež ras ſobu; tón pak burowzy rjeſtuy, ſo to wěrno njeje, ſhotož druhu džecži praja, a ſo maja woni domach doſež jědže. Wot teho čzaſha Jakuba na proſherſtvo wjazy njeſčeſtech.

Wjecžor w ſwojich woſach ležachu. Ale to bě hubjene lehwo. Woſhitko pak by Jakub ſnjeſt, jeno ſo by tu jeho macž wjecžor ſo k ložej ſhyňla a potom jemu ſpěwała: O Jesu, moja pata atd. Ale taſkeho khérliſcha abo podomnych ſchtucžkow, kotrejž mōžeſche macž tak wjeſe ſpěwacž, tu ničto ſhyschal njeby.

Zyganjo tež druhy ſpěwachu. Ale tehdyn bychu rejeli kaž lawy a w ſich ſpěwach bě jeno ręcz wo wójnach a mjeſzach a brónjach atd. Ale ženje tak njeſpěwachu, kaž macž abo kaž běſche tež w zyrlki

ſhyschal, hdyž běſche jeho nan jeho přeni króž do wjeſneje zyrlkwe ſobu wſal.

Na tajke waſhniſe minu ſo Jakubej ſečjo a na ſyma pomaču doſež. Pſchezo hiſhceze žadny wuſlad njebe, ſo móhle ſažo domoj. Duž pſchindzechu hodž. Zyganjo běchu do wjetſcheho města ſo podali, ſo bychu hodowne dny keſliji hrali. Boži wjecžor běchu hido w měſcze. Jakub popoſdnju město pſchekhodži. Duž wſchudžom widžesche božedžesčowé ſchtomy a druhé wězy, kaž běſche jemu Bože džecžo domach wobradžalo. Šrudnje na to woſho hlaſaſhce. Do ſwojeho woſa ſo wróciwſhi žaneho Božeho džesčoweho ſchtoma nje-wuſlada. Tu Bože džecžo, pſchi ſebi myžleſche, nje-može pſchitcz, dokelž tuczi ludzo kradnjenja, khaja, ſela a tak Boha rudža. Ale čzemu dha mi ſamemu a tym druhim džecžom tež njewobrađa? Sſnano hiſhce pſchindž.

Edyn ſi zyganſkih hólzow, kiž běſche jeho ſrudobu wiđiſt, ſi njemu počza: „Šhto dha czi je, ſo by tak ſrudny?“ Wón wotmolvi: „Teho dla, ſo nam žane Bože džecžo njewobrađa.“ — „Šhto dha to je, Bože džecžo“, ſo tamy wopraſha, „wo tym hiſhce ničžo ſhyschal njeſzbym“.

„To je“, wukladowaſche Jakub, „ſo je ſo Jeſuſ narodžiſt, a ſo džecži wſchelake rjane wězy doſtanu, ſo ſo ſchtom ſaſhwecži, a ſo nan čzita, pak je ſo Jeſuſ, naſch ſbóžnik, w Bethlehemje narodžiſt, a ſo ſu jan-dželjo to poſtvrjam pſchipowjedali, a je potom wulke wjeſeſele bylo.“

Tamy poſluhjaſhe a rjeſtuy: „Wo tym mi ničto ničžo projil njeje. Ale to je nan prajit: ſo zyganjo wot Jeſuſa ničžo wjedžicž njeſhadža. Ta pak ſebi myžlach, ſo wón jeneho naſheho wuja měni, ſi kotrejž je ſo ſwadži.“

Tak dha ſeſe po lěče ſaſdže. Jakub bě wotroſit a běſche rjany ſroſtny člowyſet. Hdyž by wón w keſliji wuſtupiſt, dha bychu pſchihladowarjo klefali a ſo wjeſelili; pſchetož wón wſhém ſumſtne wězy najlepje dokonjeſche. Tola domiſna pſchezo pſched jeho wočozomaj ſtejeſche: Ach! pak by ſo w nozy na ſwojim lehwie husto woſolo mjetajo pſchi ſebi prajit: „So móhle jeniceſti ras ſažo domoj ſo wrócičz. Pak by ſo macž wjeſelila a nan a ja. Ale czi mi přejez njeſadža. Wſchudžom na mnje ſakaju a ſu prajili, ſo mje hnydom ſatſela, hdyž bych čzekaſ. Čziniſli to wěſeſe bychu. Tola přejez wot nich dyrbju, ſi tuteje helskeje jamy. Boh čhyž mi dobru ſklađnoſež poſticeſcž. Tak dohlo pak čhu čziničz, jato by ſo mi tu lubilo; ſnanu mje potom ſfersho ras ſi wočozow pſchicža. Ale hdyž je mój dom? Bych jón namakaſ? Bych mojeho nana hiſhce ſpóſnaſ a macž, jeſi ſo ſtaj hiſhce pſchi žinjenju? Byſchtaſ wonaſ mje ſpóſnaſo? Ach, pak mje Boh po čežkim pucžu wjedže!“ Potom drje by ſkonečnje wužnył a wo ſuje by macžerka pſched nim ſtaſa a ſpěwała: O Jesu, moja pata atd.

Wotzuejwsczi, kaž macz woławsczi, by sažo widżecz dyrbiał, so běsche wšcho jenož són, kij hnadny Boh kaž sa wolskewjenje hubjenym człowjekam do frudobu sezele. „Ssano pak je, by ſebi Jakub myſlil, tutón són” tež ſhubjenje, so ſažo dom wohladam.“

Tak bu Jakub Wróſk 18 lét starý. Ras zyganjo bliſko k jenemu wójsku pſchiundzechu. Janoš rjeknu k Wróſkej: Dži ty ſ tříomi mužemi do předka a hladaj, hdze wójsko čehnje. S wojakami rad nicio čznicz nimam. Ezi hiſhče bôle rubja hacz my. Wobkedybui tež, hacz je ſylné, a hacz ſu hiſhče druhé w bliſkoſci.

„To džu“, Wróſk rjeknu, „tých ſo hižo ſminjemy.“ Pſchi ſebi pak myſleshe: „Tu budže ſkladnoſcz czelemyz. Boh pomhaj.“

S tříomi mužemi derje wobróneny woteridze. Hdzy běchu na khromu leža pſchihſli, pſchikafa towarſham, ſo bych u ſo dželili a kódy se ſwojeho městna wójsko wobkedybowal. To ſo ſta. Někto pak Jakub ſ leža won a wójsku napshecziwo běſeſhe a ſo do jich ſchwala poda. Zyganjo ſo nim třelachu, tola jeho njertrechihi. won pak běſeſhe pola wójska. Tam pſched wýſhchego wjedzem ſhoni, ſo ſu to Schwedojo, wíſho wupoweda, pak je ſo jemu ſhlo a dokež njerwiedzishe, hdze ſo padacz, pak ſo živice a kaf domiſnu namalacz, bě ſwolniwy do wójska ſaſtupicz a bu hnydom pſchijath.

III.

Tuto wójsko běſeſhe ſchwediſfe. Tón czaſ ſo mjenujy wulka 30létma wójna wojowasche.

W Czechach běſeſhe ſo 1619 ſapoczała a ſo bôrſy pſches zytu Němſku wupſchestréla.

Khězorsky pſchecziwo protestantifkim wojowachu, kotrejž w lécze 1630 ſchwediſki kral Gustav Adolf na pomoz pſchiundze. Lužiza ſluſhēſhe tehdy ſobu do Czeſkej. W lécze 1635 pak ſakſki khurwjeſch ſa to, ſo ſ wjetſha khězorsky pomhaſche, Lužizu doſta.

Khězorske a ſchwediſke wójska ſo po zykej Němſkej honjachu a ſchtóz ezi jeni ſapuſcziſli a wurubili njebohju, to ezi druſy.

W tym czaſu bě mlody Wróſk ſchwediſki wojak.

Wyschl ſo jeho wopraſcha: „S wotkal ſy a kaf rěkaſh?“ Wón wotmořwi: „Wobuje njerewem, kaž ſym hižo prajil.“

„Ale džesefh tež ſ nami ſobu do wójny hicz, a ſo ženje njebojeſz?“ „Haj, to ja džu“, wobkruciž Wróſk; „moja ruka ſo dženſa pření króč mječza njeſchima. Wy dyrbieſhe ſo mnú ſpokojom bycz.“

Na to jeho wojesku draſtu wobleczechu a jeho na wojaka wuwnežichu.

Sa krótké njeđele bě Wróſk najlepſhi wojak a dokež jemu wérjacu, jeho ſa podwyschlka ſcžinichu. Jakubej ſo tu lubjeſhe; hižo teho dla, dokež tudu ſažo khělufche ſpewacz ſluſhēſhe, dokež ſmědžiſhe hdys a hdys ſemſhi khodzicz a někto hakle ſwoju ſchěſcijansku wěru poſnačz. Šchtóz bě macz něhdyn ſapoczała jeho

wuežicz a jemu ſ biblije powjedacz, to někto jeho towarſchojo dale wjedzechu, tak ſo bě bôrſy w wérje poſnu roſwuczeny.

Duz pſchiundze lěto 1632. Gustav Adolf pola Lükena wobſamku, ſo khězorskim ſtajicz a jich pſchi-macz. 6. novembra rano ſo bitwa ſapocza. Hižo Schwedojo zofacz počinachu a ſamo Gustav Adolf padny. Wšcho mjeſeſhe napohlad, ſo Schwedojo pſchě-hraja. Pſchede wſchém k ranju wot Lükena ſ maleje hórkli wjele kanonow ſlažaze kule do Schwedſkich wojakow třeſeſhe.

Wróſkowa kompanija běſeſhe hižo wjele ludži ſhu-bila. Duz Wróſk khorhoj wſa a woļajo: „Schtóz ſwojeho krala čeſczi, poj ſa mnú“, ſo do předka poda. Jeho ludžo ſ mužitoſcu ſa nim do předka džehu na hórkli. Wjele jich ſpada, něktoſi tam dónidzechu a nje-pſcheczelſtſkih kanonirów ſkonzowachu a kanony napsheczo khězorskim wobročiži. To jich naſtroža a duž tuta jich ſtrona zofacz poča. Schwedojo, to widžo, wſchudžom do předka kroczaču a bitwa bu dobyta. Wróſk pak bu hiſhče na bitviſhču ſhamym ſa wýſhla po-mjenowanym. „Wy ſeze“, k jenmu Axel Oxenſterna, najwyschlji ſchwediſki naſvedowat, rjeknu, „bitwu do-bycz pomhali. Waſ w wójsku wobkhowacz, je ſa naſ wſchěh čeſczi.“

Wróſk poczinashe po dohloſetnym njeſbožownym žiwenju ſvoje kaž raniſha hweſda ſhadjeſz.

Jako wýſhki žaneje nuſi njeſeſte, a běſeſhe wulzy čeſceſhem. Wójna rada by husto jeho radu wjedzech ſchyla. Pſchi tým pak ponizym a pobožnym wofta. Pola ſwojich wojakow žaneho ſelenja nječerpeſhe ani žaneho krjadowanja a wurrubjowanja ludži.

Duz tam a ſem wokoło czaħajo tež do Lužizi pſchiundze a to do bliſkoſče teje wýsy, ſ kotrejž běſeſhe. Tola dokež běſeſhe ſo tež wjele pſheměnilo, dha krajiny wjazy njepoſna.

IV.

Schtó běſeſhe ſo bjes tým w Bostashezy ſtało?

Wróſkej mandželskaj hiſhče pſchego wo ſwojeho ſhubjeneho ſyna žarowashtaj. Ale k tutej frudobje běſeſhe ſo nowa pſhídala. Wójna buram wýše možy podwjaſowatiſe. Bych u ſchtó wuſyli, dha bych u nje-pſcheczelſjo pak žně poſyklí, pak wěſcze žito febrali. Kruwy bych u ſ hródze přejč hnal a konje ſ konjemza. Wróſk by husto k ſuſodej Rjekej prajil: „Czemu dha ſo prýzowacz a rolu dželacz?“ Wostajmy wjetſhi džel ležo, ſo lež narocze, ſ polow my tola nicio nježnějemy.“ Tak myſlachu myſhelaſy a ſ plôdných polow buchu ſažo ſeſy. Twarjenja běchu ſ džela ſpadate, dokež žaných pjenies njebe je porjedzech a dokež bych u burjo w lécze dny dolho na čeſtanju bycz dyrbjeli. Mór tež wſhudžom ſahadjeſhe — ſ jenym ſtowom: zyky kraj běſeſhe kaž mordarska jama a ſmjerčz niž ſa njebože, ale ſa wu-moženje placzeſhe.

Boskaščey wšak hisčče ſo najhórje njeběchu měle. Twarjenja ſ najmjeſtša hisčče ſtejachu a mór tež do wšy ſacžahnyk njebesche.

Rjekzý Brófka a jeho mandželsku wopytowachu a jeju troſtowac̄ pytaču. S nimi by jeju jeniczka džowka Marka pſchischa, luboſne ſakčewaza róza. Brófksowa wutroba by ſo ſavjeſelila, tak húſto hač by fuſzodzíz Marka pſchischa ſi nim rēczeč. Wona ſo na Jakuba hisčče derje dopomijeshe.

„Ale wěſt dha tež“, ras Bróf řeſky, „kaſki běſte?“ „Né“, wona měnjeſte, „ale to ja wěm, ſo běſte pſchego tak luboſny pſchecžiwo mi. Ssano bych jeho tola ſaſo poſnała, hdý by pſchischoł. Tak bych ſo wjeſelila.“

„Haj a mój ſobu“, nan praſi, „ale to drje njebudže.“

„Ach ſchtó wě“, Marka troſtowac̄, „wšak ſmý wčera w zyrlvi ſkyscheli, ſo je mlody Tobias tež ſaſo pſchischoł a w starých piſmach je wjele piſane wo džeczech, kiz ſu ſéta doſho ſa morwe džeržane byle a ſu tola ſaſo pſchischi. Tak móže ſo tež Jakub ſaſo wręczeč.“

„Bóh daſ“, Bróf ſkonečni, „wón wě, ſchtó je ſa naju dobre.“

S tym Marka dobru nót praſi a domoj džesche. „Džiwnje tola“, řeſky pſchi ſebi, „ja ſebi tež pſchego na njeho myſlu a kóždy džen ſidžu jeho, tak wón tam do zyganoweho wosa ſtipaſche, hdzej jeho poſleni króč ſidžach. Ach ſchoda, ſo tu njeje. Ssano pſchimđe. Ach, ale kaſki budže? Ssano je tež zygan? Abo je ſo wožebněho muža ſeſini? Džiwnje, ſo jeho ſ myſlow pufchecži njemžu. Džiwnje!“

Domoj pſchischedſki ſwoje pacjerje wuſpěwa a tež kaž ſtajnje Brófke dom do nich wobſamky a potom ſo k měrej poda.

Tola doſho njepaſhe. Rano ſahe — běſte ſaſo naſetny róžowy čaſ — wjeſne pſhy ſchęzowac̄ počinachu, ſtip jěſdnych bě ſkyschec̄ a rjehotanje koni. „Štoto to budže? Njepſchecželjo! Bóh ſmil ſo nad nami“, ſ tutymi a podobnymi ſdyhowanjemi tón džen Boskaſhčansky burjo ſtawachu. Tola ſtrach běſte podarmo. Běchu to Šchwedojo, kiz pſches wjeſt cžehnicu a ſady wšy lehwo ſaložichu, je wobčahnychu a wobtwjerdžichu. Hdýž běchu hotowi, nekoſti do wšy pſchindžechu. Burjo ſo ſtróžichu. Tola tuczi wojažy běchu zyle hinaſdi, hač druh. Woni njeczinachu žaneho ſakħadžowanja, ale pſchecželje ſebi to a druhé k jedzi žadachu a ſo to placžachu. „Wý ſo džiwiac̄“, wojažy praſachu, „ſo my njerubimy kaž druh, ale placžimy. My mamu pſchischa, kiz nikomu njeprawdu njeczini. Wón nam njeda ničo ludžom kradnyc̄. Duz hjerče te pjenyſy. Wý jich bóle trjebac̄, dyžli my.“

„Bóh žohnuj tutých wojaſow“, Bróf řeſky, „a jich wýſchla, tón dyribi ſo wopravde jandželam runac̄, hdýž je hewak něko ſyly ſmět połny čertow“. Tak Bróf njewjedžo ſwojeho ſyna žohnowac̄; pſchetož

tón běſte ſe ſwojim wotdželenjom pſches wjeſt cžahnyk, njewjedžo, ſo je to jeho narodna wjeſt.

Pſched wječzorom wojerſti wýſchši obriſta Bróf lehwo wobhladowac̄: „Wšho je w rjedže, pólverowé woſy ſu derje wobſtražowane, lehwo twjerde doſč, tu nam w nozy njepſchecžel ſe žanym nadpadom wjele ſe ſchodziſl njebi. Šchtó wě, hdzej tež ſteji.“

„Wón je“, jeho druhí wýſch ſatorhnu, „blisko doſč. Kunje jedyn ſ naſchich jěſdnych powieſcz pſchischi nejeſe, ſo je ſady wšy dwě hodžinje wot nař njeſchecželſte wotdželenje na hórzy ſaſtař a ſebi tam lehwo pſchihotowalo. Tola je jenož ſlabe. Naſ pſchimac̄ ſebi njeſwéri.“

„To ſebi tež myſlu. Duz čhu ſo na džen ſwječzor a juſje rano do města k generalej podac̄, ſo bych ſo praschał, ſchtó mam dale cžinic̄, a wam, knies majoro, kommando nad regimentom woſtaju. Wobhadtac̄ ſe wjeſtymi ludžimi ſahodnje.“ Tak obriſta Bróf rēczeſte a potom na ſwojim konju do města jěchac̄.

„Džiwnje“, pſchi ſebi řeſky, „tak mjechlo mi doſho bylo njeje. Dženſa mi jaſniſho hač hdý mój nan a moja mac̄ pſched wocžomaj ſtejitat. Mi je, jako byſhtaj ſo ruzy wupſchestrévalej mi napſchecžiwo. Hdýž pſches wjeſt jěchac̄, dha bě mi tak, jako bych wšho hido něhdj widžal był. Tola člowjek wſchak druhdy ſam ſwoj njeje. Šchtó wě, na ežim to leži. Duz dha ruce dale, konko, bóry ſmój w měchčanſkich wrotach“, a ſ tym konje wotrohi ežue da a bóry tam bě.

W lehwoje wječzor wšho w prawym čaſu ſpac̄ džesche. Prjedy pak běchu wojažy kaž ſtajnje ſi hložom hisčče rjany kherluſich wuſpěwali.

Doſho jich ſpanje dženſa pak njetraceſte. Běſte ſnanou wokoło 1 hodžinu w nozy, jako jich na dobo ſylny buſhot ſe ſpanja ſbudži. Šchtó bě to? Pólverowý wós w plómjenjach ſtejete. Druhi ſo hido paleſte a jemu ſamy ſtrach hrožec̄. Pomhac̄ ſo tu ničo njehodžec̄ a major běſte wjeſely, ſo ſ najmjeſtša jedyn wós plómjenjam wutoržechu, ſo zyle hjes pólvera byc̄ njetrjebaču.

Ale ſchtó běſte to był? W nozy wſchak ſo tu ničo na ſmělko pſchiměſč njeſhodžec̄. Rano pak čyžichu ſa ſloſtnikom ſledžic̄. Ta wěz pak mjeſeſte ſo tak. Njepſchecželſki wojaſ bu wupoſlany, ſo by ſo k Brófkomu regimentei bliziſl a hlaſał, tak ſylny je a hač by ſo lehwo ſnanou nadpadnyc̄ a ſchtormo-wac̄ hodžiſlo. Šchpionej ſo radži, zyle bliſko pſchiměſč. Straža pſched pólverowymi woſami ſpac̄te. Duz na wós ſaleſh a wot tam ſebi wſho, kaž daloko běſte to w nozy móžno, wobhlada. To pak hnydom ſpóſna, lehwo bě pſche derje wuſwolene a wojsko pſcheyſlne, hač ſo móhle ſo pſchimac̄. „Ale ſchodziſz móhle tola njepſchecželej“, myſleſte, „woheni maſch ſobu. Duz woſ ſapaliſh. Prjedy hač ſo na woheni dohlaſdaju, by ty dawno, ſchtó wě hdzej.“

Tak ſo ſta a wojał pſches wjeſt ſady Wróſkej bróžnje k ſwoim czeſkaſte, bjes tym ſo ſo woſy paſaku. Rano ſnjemdrjeni wojažy ſa ſkóſnikom pytaču. „Najſterſho”, tak rekaſte, „je to jedyn ſe wſy był, kiž ſ khezorſki dzerži; hewał ſebi tola ničto tak bliſko k lehwej ſwérił njeje.“ „Hladaſmy, hacž tak njeje.“

„Tu mače“, jedyn podwyſki, kiž by ſtajnje ſ dobyrmaj woſomaj wſho wuſlēdžil a kotrehož teho dla ſchwedſku liſku mjenowacu, „jowle w roſy je zylo derje czeć njeplecha widżecz, kiž je nam w noztaſku jaſnu ſhwęzu ſaſmęcził. Pójmy ſa czerju, prjedy hacž ju ſkónzo ſaſo ſamóra.“

„Tón ma prawje“, wſchitzy pſchihiſtovaču, „czeć nōzemu wjeſkej do khowanki powiedze a my chzemy jemu hižo kožu pſches wuſchi ſczahnyč.“

Tak džehu po czerje. Ta pak do Wróſkej ſahrody wjedzeſte, hdžez pſchesta, dokelž pod hukhymi ſchtomami roſa njebe a ſady ſahrody leſt teho runja roſy ſađewaſte. Wojažy to doſeč njevopomniču a měnjaču: Škóſnik dyrbi tu ſkhowany bycz, pola Wróſkej. Duž nute do domu.

„Škto pytačie“, ſtarý Wróſk jím napſhеcziwo ſtupi, „škto ſebi ſadaſte, prajeſte jeno.“

„Hdže je tón, kiž je woſy ſapalił. Wón dyrbi pola waſ ſyč. Hacž ſem jeho czer wjedze. Dajcze jeho won“, tak wojažy woſaku, jedyn pſchemo druhego.

„Tu ničto njeje, ja nikoho widžał njeſkym. Wot naſchich ludži ničto po czennych puczach njeſkodži“, takle Wróſk ſnapſhеcziwi a pſchi dobyrm ſwědomju zylo ſi měrom wosta.

„Wón dyrbi tu bycz, wy khaſecze. Won ſ nim, hewał wjeſt ſapalimy a waſ ſatſelimi. Wy ſi njeſhеczelemi džerzieſte“, hrožeske naſwedowar wojaſow.

„Ale ja wam woſkručzam, wón tu njeje. Pytačze ſami, jeli ſo mi njevericze.“

Duž poczachu we wſchēch twarjeniach pytač, ale podarmo.

Duž rekaſte: „Dha ſeje wy to ſami cžinili, tak ſtarý hacž ſeje, pſchetož czer k wam wjedze a niž dale. Wojažy, ſputaſte jeho. Seho ſublo jemu ſapalce. Tak ſo jemu pónđze, kaž je nam cžinił.“

Hižo wojał woheń dželaſte a ſrudny Wróſk pſchihiſtadwaſte, kaž ſo nětko woheń pſchihotuje, kiž jemu tež jeho dom ſkaſy. „Wſcho dže na mnie a na moj dom. O Božo, njeje dha hifhče khostanja doſeč! Œ cžim dha ſyム ſebi to ſaſlizni?“ Mačz wſcha bjes mezow wſhemu ruzy ſamajo pſchihiſtadwaſte a ani ſyka ſ rta pſchinjeſte njeſmōžeske. Strach běſte jej poſzlenie možy rubił.

Tu ſo naſdala jehat poſaſa. Wojažy hlowou ſvehmu: „Škto to budze? To je obrıſta Wróſk. Njech won tu ſudži.“

Bóſy tu bě, rjany młodzenz, woprāwdzity wojał. Œ ſonja ſlecziwiſti ſo woſhoniſte, ſkto je ſo ſtało a hnydom zyli węz pſchewidži.

„Tutón doſtojny bur“, rjekny, „to wěſcze był njeje.“

„Haj“, wojažy ſnapſhеcziwiſti, „ale czeć jeho pſcheradža. Ta dale njenidze hacž ſem.“

„Ach czeć, ta tola pod ſchtomami widżecz bycz njeſmōže, dokelž tam roſa njeje. To je wěſcze njeſhеczel był. Duž wostajče tutych ludži na pokoj. Wy pak ſeje“, tak ſo k Wróſkej wobroczi, „ſwobodny. Wojažy, wotputaſte jeho!“

Staremu Wróſkej běſte, kaž by ſo jemu džalo. Taſle nahle wumōženy! Wón ſtupi k wyschēmu ſo jemu podžakowac̄. Tola tón wobaraſte džalej a ſo ſawróci a jehaſte ſe wſy won.

Džiwnje, taſle bliſko ſtarſtej a džecžo a tola žane ſpóſnaſte.

Pſched wjecžorom ſo obrıſta ſ nowa do wſy wróči a pſchi tym na kerkow ſtupi. Tute měſtna běſtu jemu pſchego lube byłe. „Na jenym tajkim pohrjebiſtſte zu wěſcze moj nan a moja macz hižo wotpočujietaj. O ſchtó by ſ najmjeniſha jenú row mi poſaſa, ſo bycz ſo tam pomodlicz móhł“, tak pſchi ſebi myſlo wot jeneho rowa k druhemu ſhodžeske. Duž bliſko k zyrkwinym durjam pſchiuńdze, kiž běſtu powočiñjene. Mjelczo ſtupajo k nim ſtupi a do zyrkwej poſlada. Tam pſched woſtarjom žónſka kleczeſte a ſo modleſte. Žejne ſłowa běſtu roſymitic: „Ach Božo“, tak ſo modleſte, „džak ciž, ſo by naſ ſi njeſboža wumohł. Žohnuj zuſeho wyschēmu, kiž je kaž jandzel na pomož pſchihiſtoł. Daj, ſo by moj ſyń, hdžezuli je, tež tajſteje pobožneje wutroby był, je-li ſo je hifhče pſchi ſiwienni. Domjedž jeho ſaſo domo, potom čznu rad wumrječ. Hdžy pak jeho hdže ſemja kryje, dha wotwołaj mie tež bóſy. Tola twoja wola ſo ſtań.“ Tak proſhеſte. Duž ſtaže. Tola hifhče junkrōč ſo poſlaknijwſti ſapocja ſpěwac̄: „O Jeſu, moja pata atd.“

Wojerſki wyschēmu běſte nutrije na jeſne ſłowa poſluchac̄. „Taſkie hloſ“, pſchi ſebi rjekny, ſyム hižo ſhysčał. Ach hdžy bycz tola wjedžał, hdže. O kaž tón wutrobu pſchimash! Tola čznu dale poſluchac̄. Duž žónſka dale proſhеſte:

„Hdžy wotewri cžert khamu

„A ſwet mi rjye jamu,

„Dha ſdžerž ty ſwoje kuryatko!“

„O je mózno? Haj tele ſłowa je mi něhdý moja macz ſpěwala. Kaž hukto ſyń ſo na nje dopomnieč čzył, a wſazy njeſwedzach. O, móhla ta moja macz bycz! Tola ne, to mózno njeje. Ta je wěſcze doſho morwa. Ale wopraſhеcž ſo ju čznu.“

Bjes tym žónſka, mjeniſzy Wróſyna, kiž běſte do zyrkwej ſchla ſo pomodlicz a ſo ſa njenadžite wumōženje Bohu džakowac̄, ſi zyrkwej ſtupi.

O kaž ſo ſwjeſeli, hdžy ryczeřſteho wyschēka wuſlada. Wſcha hnutia ſo jemu džakowac̄ poſaſa. Tón jeſ ſobravniſti rjekny: „Ja ſyń waſte ſłowa ſhysčał. Wy macze tež ſrudobu, kaž widžu. Škto dha je waſ podeshčlo?“

„Ach, wulka śrudoba“, macz wotmolwi, a nětko powiedziałsze, kaf je syna mela a kaf ku zbyganju jeho rubili a jo nětko na niczim żaneho wjekela nima.

Obrista pożłuchasze. Bóryš śblednij, bóryš bo wobliczo kaž pŷreszhe. Wón budzisze padnił, hdz̄ bo njebudzisze na swoj miecz sepierał. Wón dość wjedzisze. Jego luba macz pŷched synom stejeszhe. Rad by jej wołko ſchije padnił. Tola ſchysze ju na ſboże pŷchhotowacz, so ſnanou jesi nahele wjekole ſchłodzile njeby.

Duż bo ju skłonźne wopraszha: „Scze bo s nimi tež husto modlisi?“

„Ach haj“, wona pocza, „kózdy wjeczor syn spêwała.“

„Shto dha?“

„O Jeſu, moja pata.“

Duż obrista ju ſatorze a dale ſpêwasze: „Mi k pŷchikrywanju data atd.“ a pŷchistai: „Haj, ja ſnaju tón ſpem. Wasz syn je živý. Za hym tón! O macze, pójce k mojej wtrobie!“

To bësche ſaſowidźenie! ſsnano budža njebjeske radoſcze podobni wulke. Dołho ſebi wołko ſchije leżesztaj a niemôžesztaj ſłowę ſla praſiež.

Sklonźne syn móz ręcze dobu: „Haj maczi, Bóh je wasze proſtwy wuſkyschal: Wón je ſwoje džeczatko ſdżerzal. Tola nětko k nanej.“

Tu bëchu nowe ſyly wjehelosze. Nan niemôžeshe wericz, won njevjedzeshe, ſhto wſtak a jeho mandželska ręczeſtaj, hacz na poſledku ſe ſłowom: „Tak mam ſwojego syna ſaſo“ jemu wołko ſchije padni.

V.

Saſo lipa pŷched domom leżesztaj a ſwoju woni dawasze a pezoly na njej bōrežachu, ſaſo rózowym pjenk leżenje w wëtrje koſebasze, ſaſo bo k žinjam bližesztaj — ale holk bë ſchraholzel wuczelnył, hwëſda ſboża bësche nad Wróſkez domom ſchładzala. Wjele lét Wróſkez mandželskaj dla ſrudoby mérneho ſpanja namakałoj niemôžestaj; dženſta ſpanje dla wjehelosze njenamakaſtaj.

Tutn nôz obrista w nanowym domje wosta. Nětko bë jemu wſcho ſaſo ſnate. Držewane ławki pŷchi ſczenje, wulki khamor s boka durjow, wſcho bë jemu ſnate. Tež wonkaſ ſo teho abo tamneho ſchitoma dopomini, s kótrehož bësche nan jemu něhdz kruſhwy tchazł.

Najajtra ſchysze k generalej, jeho wo pŷchczenie ſ wójska proſycz, dokelz ſchysze nětko ſaſo domač bycz a mējeshze wojeriske žiwiene ſyte. Przedny pak hiſcze ſuſodziz Rjekez dom wopyta. Czi hajo wſcho wjedzachu a jeho ſ radoſcžu domoj mitachu. Tež ſ Marku ſo luboſnje poſtrowi a ſ njej wo tym ręczeſtaj, kaf wjele ſrjedza bjes tamnym dijom, hdz̄ ſtaj malem ſchęſipacz ſchloj, a dženſniſhim leži, a ſo dodziwacz niemôžeshe, kaf je wona kaž ſwetka ſo roſwila. Źeje ſnanjo bësche wſchak jemu pŷcheto hukoko do wtrobzy ſaſchczepjene wostało. Na to ſo k generalej poda. Tón jemu jeho pŷchedewſacze wurečeſz pytaſze, dokelz

jeho rad pŷchczicz njechaſche. Tola skłonźne bo do teho poda a jemu po jeho żadanju činjeſche.

Duż obrista Wróſ ſaſo jako syn do starſchissko doma ſastupi.

Dołho njetrajeszhe a ſuſodziz Marka jako Wróſkowa mandželska do jeho doma čehnjeszhe a domjaze ſbože dokonja.

Wojna drje hiſcze ſhwilu traſezhe, hdz̄ wſchak tež runje Vostachesz žanycz wojakow wjazh wohladac ſjetriebachu.

W lécze 1648 pał mér 30 létinemu krawannemu wojowanju a dołholétnemu pŷchczehanju kónz ſczini. Nětko ſaſo wuſtaczene pola ſ nowa wobdzelaſ ſocjanachu, ſeſpadane twarjenja ſ nowa twaricz, a bur ſmędzisze ſo ſaſo ſwojego hoſpodařtwa wjehelicz.

Młody Wróſ bësche ſebi wjele pjenes ſaſluſil. S nimi bóryš ſwojemu kaž tež ſwojich ſuſodow hoſpodařtwu ſ nowemu žiwienu dopomha.

We wſhy ſaſo ſboże knejezhe a po dołkim čaſu bychu młodzi ſaſo wjehel ſpewy ſanochowali.

Wé ſo ſnanou 10 lét minylo, dha młodny Wróſ do Čech jehasze, ſo by tam w měſcze něſtco ſkaſał. Na mjesach pŷchi puczu proſher ſedzo jeho wo ſmilny dar proſheszhe. Wróſ jemu ſchěſnak na klin cžiſm, jako pał proſherzej do wocžow poſhlada, ſo ſtróži: „Mój Božo“, rjekn pŷchi ſebi, „twoje ſudzenja ſu prawe, to dž̄ je Janoš, zbygan, kiz bësche mi nehdz mojimaj starſchimaj rubit!“

Tež proſher młodoho knjesa ſpóſna. „Ach“, rjekn, „ſhto hym wſcho ſpýtacz dyrbjal. Bot teho dnja, hdz̄ wj nam čeknjeſtce, bësche tež naſ wſcho radzenie wopuſtaczilo. Wjazh hacz junkroč ſy ſ wojakami ſo bicz meli. Wſchitzu moji ſu ſabici, wſcho wobſedzeniſtvo je rubjene. Za ſam hym ſbytku woſtał, ſo bych hórkli kheluch ſylſow hacz na dno doſil. Tak Bóh na mni wſchu njeprawdu wjeczi.“

Takle ſrudnie ſdyhovasze a na to hlowu na ruku ſepierajo wotmietkum. Młody Wróſ jeho troſchtowacz pocza, potom pał, ſo by ſte ſ dobrym ſpaczil, jeho jako prawy Samariski do měſhczanskej hojernje ſa ſwoje pjenes ſowjescz da, hdz̄ ſo ſwoju dusznu bóryš widyhac.

We Wróſkez domje bësche naſečo ſboža. Stara Wróſzyna pał ſenje njeje pŷchetaſ ſweczor pŷchi ſebi ſpewacz:

O Jeſu, moja pata,
Mi k pŷchikrywanju data,
Šrej ſwoje kurytak;
Hdž̄ roſdaji čert khamu
A ſmět mi ryje jami,
Dha ſdžerz ty ſwoje džeczatko.

„Na tym bësche“, by prajila, „syn ſwoju macz ſaſo ſeſnał.“

Róžička a jandzel.

Kcje jara rjana róžička —
Njej žana rjenšča ſarvěſeže —
Na licžku młodoh' holicža,
Hdyž cžini a ſo rēči ſle.

A jandzel Boži pěſtoni
Tu dživnu, rjanu róžičku,
Hdyž keſeže w naſheri młodofeſci
Na ſtrowym, hladkim woblicžu.

Njech njeſwjadnje wam róžička,
Njech jeje jandzel njeſpjetchnie;
Tu žana pycha ſloczana
Wam njeda taſke ſdebenje.

A towařſhny tak pyſchaje —
Tón jandzel a ta róžička —
Kíž waſ ſak rjenje debitej,
Stej: počeziwoſcž a njewina!

Roshlad w ſkweſe.

Saſho ſimy ſ Božej pomozu ſěto ſwojeho žiwenja dokonjeli. Wo tym, ſchtóž je kóždy ſam dobreho abo cžejkeho ſhonił, ſo w Bídchedzenaku pižac̄ njeſhodži, ale jeno wo tym, ſchtóž je ſo w žiwenju zylkých wulſkich ludow ſtało.

Bóh je ſaſho pižes ludy ſchoł, žohnujo tu a kloſtajo tam, a ſchtóž ma wocži k widženju a wuſchi k hýſchenju, tón je jeho kód wibžak a hłók hýſchal.

Naſha Šakska je ſo najprjóbzy ſaſho dobreho měra ſwjeſzelila a dale pokraczovala na pucžu ſemſkeho ſvoža. Pod wuſtojnym knježenjom naſheho lubowanego krala Alberta ſu ſo krajne dokhody ſaſho ſběhnyk, tak ſo možesche ſo ſchulſkim gmejnám ſchwarna pomoz dac̄ k powyſchenju wuczeſkeje mſdy. Wſhitzu roſomni ludžo — njeromomnych wſchal je tež hýſcheze khetra khopiza — ſu tutu pomoz ſi wulſkim wjeſelom pſchijeli, jara derje wjedžo, ſo je wuczeſka mſda někto na wſchelakich měſtach njeđoſahaza. Sſnano budže tale pjenježna pomoz woſhadam pohnuwanje, ſo ſame wot ſo wuczeſke dokhody powyſhá.

Hdyž nimalo kóžde ſěto w Šaſkej ſ najmjeñſha jenej krajinje ſeleſnizu woſradži, dha ſu ſo ſaſdžene ſěto, ſchtóž many ſo woſebje njewuſtaſawym prózowanijam ſerbiſteju ſapoſtanionu k. Kotle a k. Kečka džatowac̄, w Šerbach tſi ſeleſnizu wotewrile, Budysko-Rakečjanska, Kamjenko-Halsichtromska a Kumwaldska. Pſchede wſhem je Rakečjanskim ſtronam popſchec̄, ſo ſu někto ſwetel kaž bližki pſches tule ſeleſnizu. To pak njeby pſchec̄ bylo, ſo bychu žani bjes tamnymi Šerbam i někto ſwoje ſtatiſti pſchedawſchi ſo bjes Němzami ſhubili. W domiſnje ſu naſbožowniſhō ſiwn a maſh w njeſbožu najwiažy troſhtarjow a pomozniſow. Šerbio mějachu na Michała wulſki ſpěwanſki ſwiedzeni w Budyschinje. Špěwaſche ſo „Naſyma“, lyriſti ſpěw njebo fararja Sejlerja, do hudyby ſeftajam wot kontra ſezora Kožora. Tutoń ſwiedzeni je ſo wubjernije radžit a Šerbio ſu ſ nowa poſafali, na kaſ wuſkimi ſhodženu ſdželanoscze ſteja, hdyž ſo w Šerbach taſke ſpěw pěſnja, ſpěwaju a lubuju. Kunes wuſkimi ſeminarſki wuczeſ Fiedler w Budyschinje, kíž je tónle ſpěwanſki ſwiedzeni do ſtukfa ſtaſil, je ſebi džak wſchek Šerbow ſaſluzil. A Šerbio ſu ſo tež džakni

wopokaſali. Wulſka ſala běſche pſchepielnjenia, tak ſo wſchelazy žaných měſtow wjazý njenamaſaču. ſ naſpatej ſedžbnoſežu wſhitzu na ſlěbroklincežate hložy luboſnych ſpěwarów a na mózne ſchumjenje ſ rta ſpěwarjow poſluchac̄ a ſo napoſluchac̄ njeſožac̄. Hdyž běſche poſleni čhor wuſpěwaný, bychu wſhitzu hýſcheze hodžiny doſho poſluchali a duž mějeſte ſo ſ najmjeñſha hýſcheze poſleni ſpěw woſpietowac̄. Bižachmy tam nimo naſladnych Němzow Šerbow ſ bliſka a daloka. ſ delnych Lužizow bě jich wjele pſchisſlo a dwě knježni tež w narodnej delnjoſlužiſkej dracze. ſ Lipska, ſ Drježdān, Freiberka a ſ druhich měſtow tam Šerbow nadeřežchmy. Běſche tak, jako bychu ſyňojo a džowki jenteje ſwójby we wózowſkim měſeze Budyschinje ſo ſechli a ſo w luboſceji k narodnoſeži poſylnili. ſchtóž je tutón ſwiedzeni wopytał, je wěſeje ſ tym pſhēzom domoj ſchoł: ſo by tola bóřſi ſaſho taſki konzert kſyňchal.

Bohužel naſha Šakska loni tež bjes cžejkeho domapytanja woſtała njeje. ſe ſapočanym ſětom hubjemy hóſc̄ pſches kraj dželše: khorovc̄, ſ mjenom influenza. Skoro we wſchek domach je ſakħadžala, w jenym bôle, w druhim mjenje. Najprjedy ſo jej ludžo trochu ſměžac̄. Ale ſ Božimi prutami žane ſmědi njeſzu. Něchtožkuli je cžejz khoru ležal a tu a tam ſu někotſi na nju ſemreli. We wóſku je na 55,000 ludži ju pomělo, wot kotrejž je 60 muži na nju ſemrelo. Hdyž ſu ſo džecži njeprawje ſadzeržale, dha nan najprjedy tak naſdala ſ prutom hroſy. Taſte hroženje Božeho pruta běſche tuta khorosz: „Njebuđecze ſo wj polepſhovac̄, dha ſ wjetſkim khostanjom pſchinu.“ Njech ſebi nictó wuſchi njeſatyka.

Naſymu mějachmy ſylnie deſhčeze. Pſchedewſhém bě ſo wjele w Schwyz a ſuhođnej Českéj naſchlo. Taſ ſu pſches wulſku wodu reſi Woltauň ſtaroſlavny Koſlowy mőſt w Prahy ſ džela podtorhaný (hl. wobras na str. 36). Tež ſobjo běſche ſwoje brjohi tu a tam pſchekročilo a jeho žolmy ſu wjele ſchody načinile. W Pirnje woda na torhoſhcu pſches meter wuſkoko ſtejeſche a w Drježdānach ſo po haſbach na cžolmach wožachu. Na plôdných polach buchu žně ſkaſene, ſ role dobra ſemja wotnoſchena a w ſahrodach wſchě roſtlimy ſaſhubjene. Tež je ſo jara wjele domow, wot žolmow

podmielnych, sašyplo. Schkoda je psche wšchu měru wulka. Tež do pschitwarkow kraloweho hrodu w Pilnizu woda stupasche. Veta dyrbja řańcz, předyn hacž budze schkoda řarunana.

„Móz naſcha dobycž njemože,
My ſamy ſi njeſi jara ſlabi“,

to płaczi na duchownym a swonkownym poli. Derje nam, ſo je wysche wſchękh khorſczech a wſchękh wodow miły Bóh, kiz je naſche wulhowanje ſtajniſe a pschezo.

Na město ſemreteho minifra ſinanzow Rönnereiza bu Thümmel, na město dr. Kohlſchüttera, druhého preſidenty evangelsko-lutherskeho konfiftorſta, ſuperintendant Meier, na město ſemreteho tačanta a biskopa Bernerta dwórski preſdar dr. Wahl poſtajeny.

Schtož netko němske khejorſtvo naſtupa, dha je ſebi ſandzenie nowe leto tež khetro wulki pjenjeſny wopor ſa wójsko žadało. Dokelž ſo Franzowa a Ruža pschezo bóle brónitaj, tež Němska naſad woſtacz njemože. Duž

Khejorſtowoh ſanzler ſ Caprivi.

ſo wot ſejmickich ſapobſlanzow pschiſwolenje pjenjes žadache. S wuwiaſzom ſozialdemokratow a dopředkarjow běhu wſchitke ſtrony ſa to, tež Polazy, kotrymž wſchelazy Němy pschezo wumjetuju, ſo wo němickim khejorſtwie wjele wjedzieč njechadža. Woni ſu ſo ſa lepſich patriotow wopokaſali, hacž wulki džel ſe ſozialdemokratow a dopředkarjow wobſtejazých Němzow.

Naleczo ſa Němzow wulke pschekhwatanje pschi-njeſe. Wjerch Bismark, kiz běſhe na 30 let ſwonkownu politiku pruskeho kraleſtwa a 20 let němickeho khejorſtwa w ſwojimaj rukomaj mel, běſhe khejora wo pschekhenje ſe ſlužby prophyt a khejor běſhe do teho ſwolik. Wina teho, ſo je Bismark ſlužbu ſkožil, ma ſo w tym pytacž, ſo wón ſi tymi ſafonjemi, ſotrež khejor k lepſhemu ſastaranju dželaweho luda wudacž, psches jene njebě. Na jeho město bu dotalny general 11. hannoverskeho armeekorpsa ſ Caprivi ſtajeny. Bismark je bjes dwěla wulkotny muž był a wjele dokonjal. Tola pschi wſchękhe jeho ſaſlužbach ſo pschewidzecž njeſmě, ſo

mějſeſhe dobre wójsko, kiz móžeske jeho myſle wuwiesci. Bjes tuteho wójska wón to njebudzishe był, ſchtož je był.

Hewak je w němickim khejorſtwie pokoj knieſi. Tak mjenowaný ſocialiſtiski ſakon, kiz ſozialiſtiskim pschekročenjam wobara, je ſi 1. oktobrom ſpadny. Wſchelazy ſu ſo teho dnja bojeli. Tola ſo žane nje-mery ſtaše njeſiſu. Duž daſi Bóh tež bjes teho ſafonja póndze. Wſcho by w dobrej koliji bylo, hdz bych u bohaczi trochu wjazý wutroby, a dželawi trochu wjazý ponížnoſce měli.

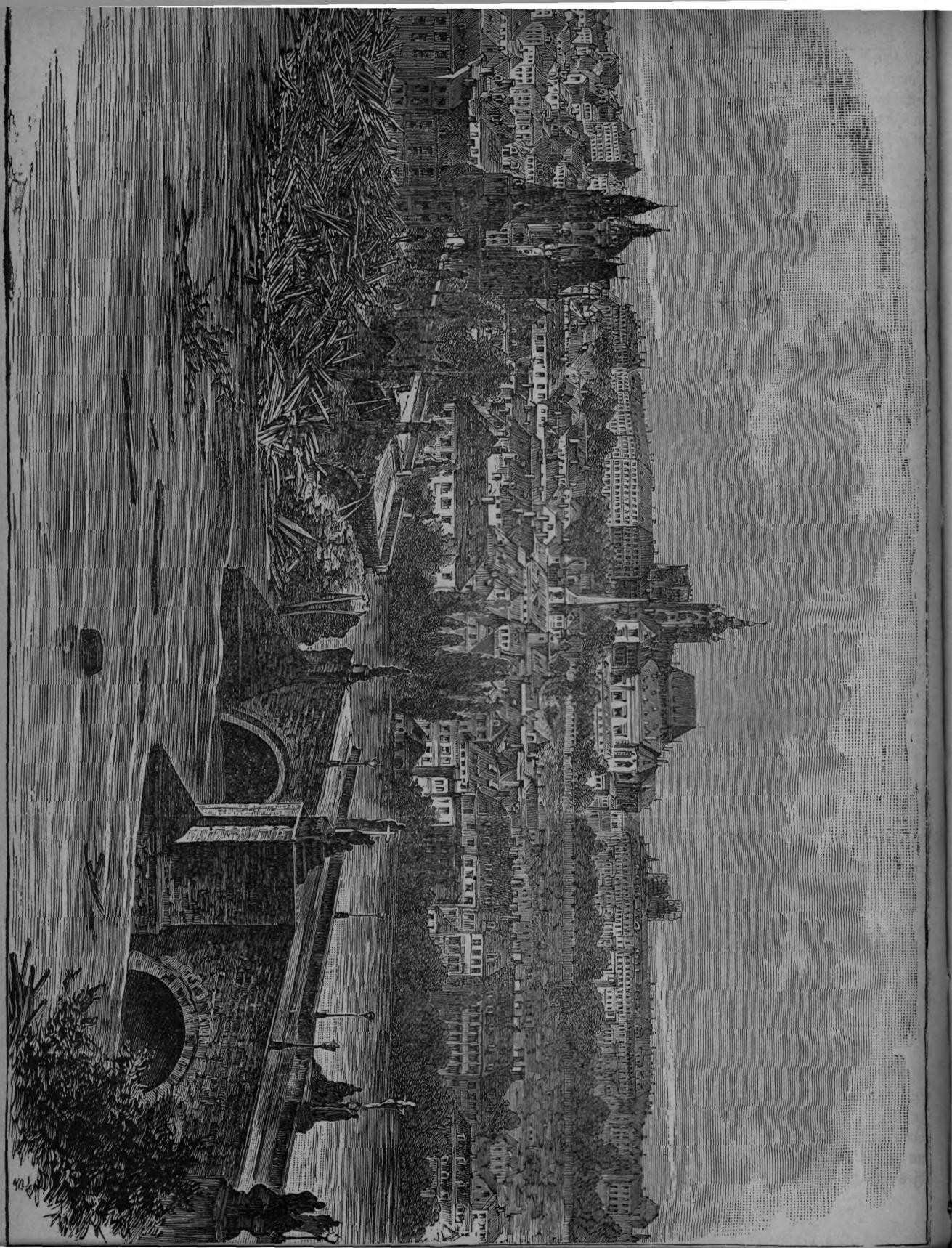
W Bajerskej ſu ſetba we wjeſzy Oberammergau wjeſzni ludžo tak mjenowane Paſſioniske hry pschedſtajeli. Psched ſetſtoſkami mjenujzy bě tamna wjeſ ſi mórom czezzy domapytana. Tehdy ſu jeje wobydlerjo ſlubili, ſo chzedza kózde 10. leto ſpomnjenie hry pschedſtajecž. Tónle ſlub ſu hacž do dženſniſcheho dnja džerzeli. Hry maju ſo na tajke waſchnje: Wjeſzni ſebi noj-priódzy drasty a wſchu druhu nadobu, kaſkuž ſu něhdž zidža měli, natupuja a w tutej draszcze woni podawali ſe ſtanisnow ſtarého ſafonja, pschede wſchém pak ſi Khrystuſzoweho ſiwijenja pschedſtajeja. To, ſchtož je w biblij ſopisané, ſo wot nich czini a praji a wě ſo tež wjele pschicžini. Pschihladowarjam je potom tak, jako bych u do předawſich ſtarodawnych czaſom a do ſlubjeneho kraja pschekhadženi byli. Naſch wobras nam poſkaže, kaf Khrystuſz do Jeruſalemca czeznje.

Te hry ſu ſo ſetba ſaſo jara derje radzile, a to je czim bóle pschipoſhawacž, dokelž ſu pschedſtawario niſzy wjeſzni ludžo.

Rakuſka je kaž macž, kiz ſama ſwoje džeczi doſež wobknejeſicž njemože. Tež je jejna politika druhdy trochu džiwna. Dženža pomha juemu pschecžimo druhemu, a jutſje ſtupi ſaſo na druhu boſ. Hidže pschezo ſu ſſlowjenio, kaž w Wuherſkej wot Mladžarow, tak w Čeſkej wot Němzow, pschikročheni a maju ſwoju lubu muſu, ſo bych u ſebi ſwoje ſtaré prawa někak ſojerzeli abo ſaſo wukuſali. Starocžeha pschezo khetro lahodnje wuſtupowacž; duž je lud we wólbach ſo na ſtronu Młodocžehow ſtajil, kiz wjedža, ſchto chzedza, ale kiz wſhak tež ſaſo we wſchelakim naſtupanju psches poſtromk bija a trochu radikalnje wuſtupuja, a duž praweje ſympathije czeſkeho ſemjanſtwa nimaju. Tola pschi wſchém tym wſcho na to poſkuje, ſo Čeſeha nufne prawa ſa ſwoju narodnoſcž ſfónčiſe ſebi wunuſuju. Šrudnje je loni w Čechach woda ſaſhadzała. Pschi deſchczach ſandzeneho ſeptembra běhu wſchę reki tak na-pjelnjenie ſi wodu, ſo běhu zyle krajinę powodzene a jara wjele role ſapuſczenie. Pschede wſchém je „ſtota ſtara Praha“ wjele poczerpila. Se ſtarého města do Wysdžohohrada wjedze wulkotny, w ſpočatku 13. let-stotetka twarjeny ſamjenitny móſt, kiz je wjele dleſhi hacž Dražožanski ſtary móſt, a je ſi wjele rjanymi poſtawami debjeny. Na woběmaj ſonozomaj tuteho móſta je rjana weža. Na jenej tuteju wěžow tež hornjo- a delnjoſlužiſki wopon namakaſh, dokelž Lužiſky,

Passioniske hry w Oberammergawie: Jezusowe natszchnicje do Jerusalema.

do leta 1635 do Čech pšlucheschtej. Tutoń starošlawny móst bu pšches móz žolmow pšchi jenym stopje pšchelamony, a na wšchelakich druhich mestnach khetro wobškodzeny. Budže khetro drohe, nastatu škodu sažo swuporjedzec.

Italska je sbožomna, so móže w swjasku s Němskej bycz.: Esama wščak runje wjèle mozy nima, ale sjednoczena s druhimi ludami pšhezo neschto hódne samóže.

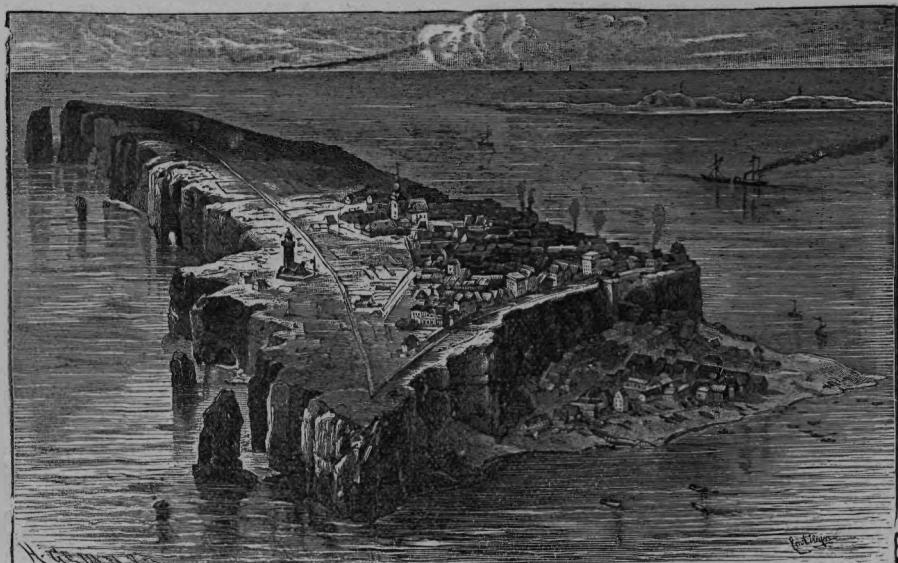
Franzowska je ſwojego generała Boulangera zyle na bok ſtorcziła a ſabyka. Wón běſche ſmužity na hubu ale niz ſe ſlukom. Hewak je ſo jej ſchlachcziło. Eszano naukuňje, ſo ſpokojic ſ tym, ſchtóz ma, a ſebi Elsaſ-Lothringſku wjazh wrózno njezada!

Jendzelska je tež ſwoj hněw meta. Hdyž w druhich krajacach dželaczerjo na njemery myſla a dželo wopuſtčuju a wyschnosć po- tom na nich po- liziju a wójsko ſczele, dha drje ſu w Jendzelskej tež džela- czerjo po wſza- zach dželacz pſhēſtali, ale tež Londonſky polizijojo ſu ſtrajkowali a zlyh bataillon pěšekow bě ſo pſhēcziwo ſwo- jemu majorej ſpiczil. Tola tak ſle, kaž by to w druhich krajacach bylo, tajke neschto runje w Jen- dzelskej njeje. Jendzelskeho kraja porjad njewotpočjuje, kaž je to nimale wſhodzom druhdže, jeniczy na poliziji a na wójsku, ale na zlym roſomnym ludu. A trochu roſomniſki Jendzelszenjo tola ſu, hac̄ druhé ludy.

W Ruskej buju wulkotne manevry wotdžeržane, a to w bliſkoſci rakuskeje Galizijskeje. Kaž ſo piňaſhe, bě wſho tak naprawjene, jako budziſche rufka armeja nadpad do Rakuskeje čzinic dyrbjala. Tole je w Rakuskej trochu bojoscž wubudzilo. Tola zlye njetrjeba- wſchi. Manever hiſhče žana wójna njeje a Ruskia ſebi wěſče na to njemyſli, mózniſcheho ſuſoda nad- padneſz. Wona jenož ſa pſchisliſtnoſcz dzerzi, ſo bronicz, ſo móhla w ſwojim čzaku tež wótry mijecz na wahu europiſkich jednanjow połožic. Duž móžemy bjes ſtracha bycz.

Na Balkanskej poſtupje, w Sſerbiskej a Bolharſkej doſpolny mér pſhezo hiſhče njeje. Uni Sſerbija ani Bolharſta ſe ſwojim knježtſtvoſu prawje ſpokojoſi njeje. Tola kózdy lud je pſches njemer k mèrej kroczieg dyrbjala. A tak tež tam budže. Bulku njeſpokojoſc ſe ſkudzilo, ſo je Bolharſki wjeh Ferdinand majora Paniza, kiz běſche pſhēcziwo knježtſtu ſbez pſhīhotovał, ſatſelicz dat. Paniza běſche w ſwojim čzaku wottorhnjenje Južno-Bolharſkeje wot Turkowſfeje do ſlufka ſtajit a duž Južno-Bolharſka na nim wiňaſche. Esłowjanſke ludy na Balkanje maju s wěſtoſciu hiſhče pſhichod.

W Afriji je ſo Wißmannaej poradzilo ſbezka- rjow poraſyčz. Tež je knježtſtvo wo Afriji s Jend- zelskej pſches jene pſhīhcto, ſchtó ma ſo jako jendzelske ſwójſtvo a ſchtó jako němske wobſedzenjſtvo wobhla- wac̄. Po tu- tym poſtojenju je Němskej pſhī- padnyła: Něm- ſko-narańſha Afrika, němſko- wjeziorna Afrika, Kame- run a Togo. Wszech krajinu ſu 4 króz tak wulke hac̄ něm- ſke khežorſtwa ſame, ale nje- ſtrowe a ſ džela njeplódne; tež w nich wjèle ludzi njebydlí. Wjihé teho pat je Němska hi- ſhče hac̄ do- tal jendzelsku kupu Helgo-

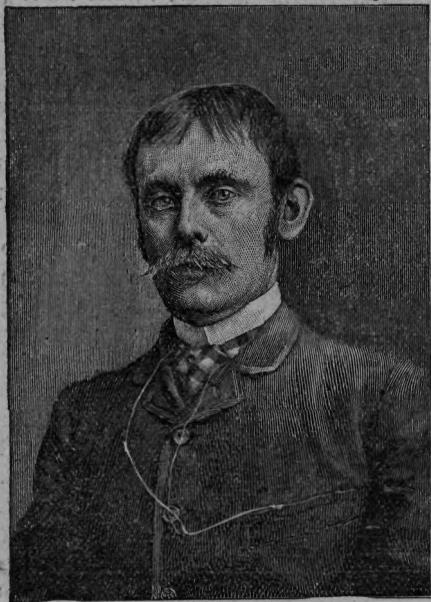

Aupa Helgoland.

land, pſchi wuliwanju ſobja do morja ležazu, doſtała. Tažama je male kamienite hneſdo a nima wjazh hac̄ 2000 wot rybařtwa ſo žiwjazych wobydlerjow, ale dokelž ma dobrý pſchiftaw, je ſa ſobzniſtvo pſhezo neschto hódne winoſta a móže w wójskach ſa naſ ſ wul- kim wužitkom bycz. Nimo ſ Wißmanna ſtaj hiſhče Jendzelszan Stanley a Němz dr. Peters wulke puzco- wanje překl pſches Afriku činiłoj, wobaj k temu, ſo byſhtaj wěſteho dr. Schnitzera, kiz nerko po turkowſkim „Emin Paſcha“ řeča, pytałoj a jeho domoj pſchewo- džaloj. Stanley je ſo tež k njemu pſchedobył a ſo ſ namakanym k morju wrózil.

W Ameriqi bu novembra 1889 Brasiliſki khežorowy ſtol powaleny a w kraju republika wnuwołana. Tónle ſbez je kaž býſke do ſužodnych ludow dyrik, ſo ſo tež tam paſic ſocza. W Argentiniſſi a w Sſrjedznej

Amerizy ſo ſbehachu a fe ſwojimi wójskami na ſo czahachu. A hdyž bechu neſhto ſtow ludzi ſabili a neſhto měſtow ſpalili, dha ſaſo ſt měrej trubjachu.

Africki puczowar dr. Peters.

Tak dha čzemy ſwój roſħlad ſkončicž. Boh je wſho derje wodžil a nam mér ſdžeržal. Schto budze ſo wo lecze 1891 piſac̄ dyrbjec̄, hiſčeče njewěmy. Schtóż pak w nowym lecze ſaſo pod ruku wſchecmožnich Boha wostanje, tón budze tež kónz noweho ſeta ſpewac̄: Boža hnada nade mnú žaneho kónza nima.

Wuhódanje hódanczów

ſ požlenjeje protylki:

1. Kurwota. 2. Hikawka. 3. Minakat. 4. Moš a ſón.

Wuhódanje wjeſkeleho konika

ſ požlenjeje protylki:

Pſchedzenak je najlepſha a tež najrjetiſha protylka na zylym ſwécze.

Hódanczka.

1.

Tu preñju ſložku (ſyłbu) ſmijiza czi ſyła,
Hdyž na nju ſtupiſh we ſeſu,
Tež druhej dwě pak mjenou žonske
Czi rjane ſube ſiewitej.
To zyłe namaſkach we ſeſu,
Tež hody nutſkach na bliđe.
Praj ruce, ſchto to je?

2.

Hdyž ſ wótrym „p” mje piſasch,
Ssym ſchtom, a ſakežu czi do žnjow,
Hdyž ſ mjeſkim „b” mje piſasch,
Ssym ludžom ptak ſa wuzitny,
Praj netko, ſchto to je?

3.

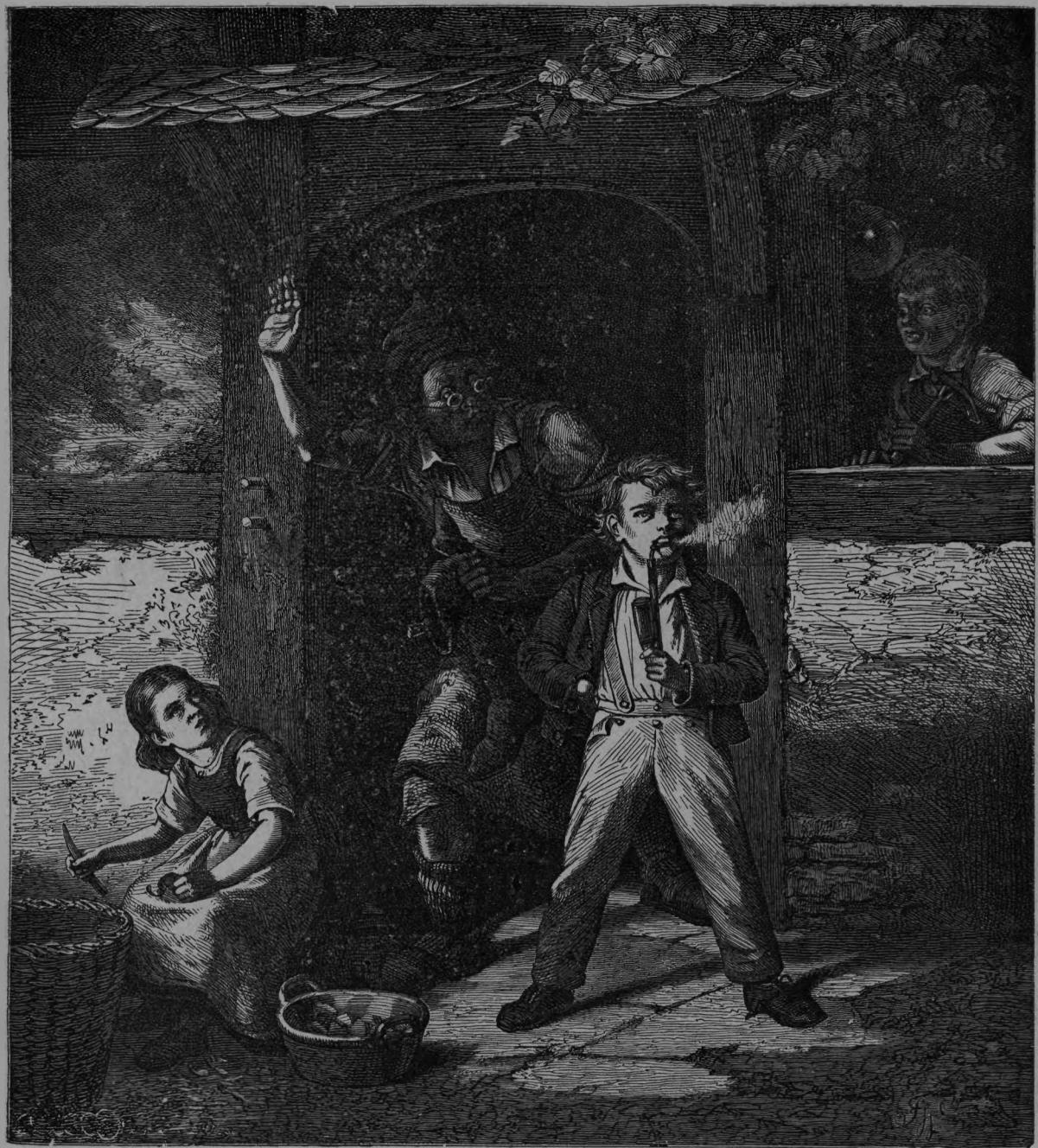
Hdyž ſ mjeſkim „f” mje piſasch,
Dha w hródzi ſteju khežkarja;
Hdyž ſ wótrym „h” mje piſasch,
Mje ruſa dzerži žnjenzarja;
A pſchistaj „k” hiſčeče ſadu,
Dha ptacžik ſetam na ſhtomach.
Schto netko tole je?

(Wuhódanje pſchichodne ſeto.)

Czińce dobroru bližſhemu!

W hoſrskich horach wulki kamien ſteji, kiž ma wěſtu podomnoſcz ſ czlowjekom. Wo nim powjeda ſo tole pſchirunanie: Tam bydleshe pſched wjele ſetſtotekami ſtary muž, kiž běſhe jara mudry a bohaty, ale kiž mjeſte ſamjentnu wutrobu pſchecžiwo wſhem ludžom. Zenje njeby na nikoho pſcheczelniye pohladał a wſchitzu bychu ſo pſched nim bojeli. Duž w tej wſy wulka drohota naſta a wboſy ludžo njemějachu žaneho kheleba. Tamny bohaty pak njeponhaſhe nilomu, tak jara hacž tež wboſy wuhłodnieni ludžo jeho proſhachu. Duž ſo jandželjo w njebjeszach nad kheudymi ludžimi ſmilichu. A jedyn jandžel ſo ras rano jako kheude džeczo ſwobleſanu wo bohateho durje klapashe a ſ ponížnym kložom wo kheleb ſa wbohich kheudych proſheshe. Ale ſkupy ſhēdgiwz bu hněwny a džeczo hrubje přječ ſehna. Tola dženit wote dnja džeczo ſaſo pſchindze a běſhe pſchego kheudych a hubjensche, ale uahrabny starz bu pſchego hněwniſhi. A ſkončenje ſo roſſlobi a džesču ſamjeni cziſhym a jo hanjo rjekny: „To je jedz ſa waſ!” Tola — ſchto ſo ſta — na jene dobo bu ſ teho kheudeho džesčza ſo blyſčicath jandžel a tón pſched ſhēdgiwz ſtupi a moheň jemu ſ wocžow ſapashé a ſemja ſarza a lež ſchumjeshe a jandžel rjekny: „Kamien běſhe twoj dar, ſamjentna je twoja wutroba a ſamjeni dyrbis̄h ty bycž na wſhe čzaſh!” A starz ſo wſazy hibnycz nje-mózefše, hibulo ſyčny a potom bu ſkaſa a je ſkaſa hacž do dženſniſcheho dnja.

W koreźmje wo tym recža, kak wjele piwa móht ſchtó na jene ſedzenje wupicž. Duž ſkončenje burik praji: „Zeli ſo 50 hr. dacže, dha ja a jedyn druhí hromadze ſyku tunu piwa ſa $\frac{1}{4}$ hodžin wupijemoj. 50 hr. druhý hibnichu. Burik wotenidze a bóry ſe ſwojim wołom, kiž běſhe ſebi pſched ſetom wot piwarza kupit, ſo wróci a tutón „jedyn druhí” tunu ſa krótki čzaſh wuſreba a 50 hr. běchu wot bura dobyte.

W Amerizy su sakoi wudali, po kotrejz je hózam, kiz hishcze 16 let njejszu, sakasane na haky kuric. To je jara rosonny sakon; pschetož to tola nusne njeje, so ho kózdy hlypy hóz hizo do kurjenja da, a swoju mísdu pschekuri a jistwu sadymi. Tak dolho hacž pak my hishcze dobrotu taiskeho sakonja

nimam, njej kózdy nan, hospodar a mischt, tak czini, kaž Schewzez mischt na wobrasu. Zeho wuczomny hóz běsche ſebi mischtrowu trubku wſał, ale lědma běsche troščku popachal — dha kliz klaz a potom klaz kliz na lizo — a wěcze je ſo na valše kurjenje wostajit.

Statistiske a genealogiske powjescze.

Po požledním lieženju luda v ležé 1885 ma:

Německý kraj: 545,086 □km. a 46,855,704 wobyd.; krážor Wylem II., rodž. 27. října r. 1859; krážorský krónprinc Vojtěch Wylem, rodž. 6. srpna 1882.

Saská: 14,993 □km. a 3,182,003 wobyd.; král Vojtěch Albert, rodž. 23. května 1828; ženěny s prynzeškou Karolu s Wasa, rodž. 5. srpna 1833. Krónprinc Vojtěch August František, rodž. 8. srpna 1832; bě ženěny s portugalskou prynzeškou Hanou Mariju, vydovou poté 5. února 1884.

Pruska: 348,331 □km. a 28,318,470 wobyd.; král Wylem, rodž. 27. října 1859.

Bavorska: 75,898 □km. a 5,420,199 wobyd.; král Otto, rodž. 27. května 1848, neženěny, kterež město, do kdež je na duch krály, jako prynz-regent nastupuje prynz Luitpold, rodž. 12. března 1821.

Württemberska: 19,503 □km. a 1,995,185 wobydlerov; král Karel I., rodž. 6. března 1823.

Badenska: 15,081 □km. a 1,601,255 wobyd.; knížecího woda Vojtěch, rodž. 9. září 1826.

Austríja: 673,463 □km. a 40,968,331 wobydlerov; krážor Franz Josef, rodž. 18. srpna 1830.

italska: 287,220 □km. a 28,460,931 wobydlerov; král Humbert I., rodž. 14. března 1844.

Franzowška: 528,572 □km. a 38,219,000 wobydlerov; präsident republiky Sadi Carnot, rodž. 11. srpna 1837.

Sardinská: 315,279 □km. a 37,242,000 wobydlerov; královna Viktorija, rodž. 24. srpna 1819.

Španělska: 497,244 □km. a 16,952,600 wobydlerov; královna Marija, vydova 25. listopadu 1885 semijeteho krála Alfonse XIII., nastupuje svéhož syna krála Alfonse XIII., rodž. 17. srpna 1886.

Portugalska: 91,260 □km. a 4,576,000 wobydlerov; královna Karola, rodž. 22. srpna 1863.

Ruska: 5,389,627 □km. a 88,356,000 wobyd.; krážor Alexander III., rodž. 10. března 1845.

Turkowska: 172,224 □km. a 4,658,000 wobyd.; krážor Abdül Hamid II., rodž. 22. září 1842.

Gričiška: 64,688 □km. a 2,019,000 wobydlerov; král Jurij I., rodž. 24. prosince 1845.

Rumunska: 129,947 □km. a 5,376,000 wobydlerov; král Karel I., rodž. 20. května 1839.

Serbija: 48,586 □km. a 1,952,000 wobyd.; král Alexander I., rodž. 14. srpna 1876.

Bohařska: 63,856 □km. a 1,965,500 wobyd.; krážor Ferdinand Dobroslav, rodž. 26. února 1861.

Západníhořska: 9030 □km. a 245,000 wobydlerov; krážor Mikita (Miklauš) I., rodž. 25. září 1841.

Poľnožna Amerika: 9,068,272 □kilom. a 57,000,000 wobyd.; präsident republiky Harrison.

Egyptowska ma: 1,021,354 □km. a 5,586,280 wobyd.; krážor Tewfik Pašcha, rodž. 1852; 14,000 vojakov; největše města: Kairo 350,000 wobyd.; Alexandrija 212,000 wobyd.; Suez 150,000 wobyd.; Khartum 50,000 wobyd.

Afganistan: 1,049,866 □km.; 6,000,000 wobydlerov; krážor Abdurahman, 70,000 vojakov; největše města: Kabul 60,000 wobyd.; Kandahar 50,000 wobyd.; Herat 85,000 wobyd.; Kela 12,000 wobyd.

Čínska: 8,562,880 □km.; 437,600,000 wobyd.; krážor Čwang Šii, rodžený 1872; 800,000 vojakov; největše města: Peking 2 mil. wobyd.; Tientsin 950,000 wobyd.; Nanking 500,000 wobyd.; Shanghai 1,500,000 wobyd. atd.

Japonska ma: 379,711 □km.; 34,338,400 wobyd.; Mikado abo krážor: Mutsuhito, rodž. 1852; 35,400 vojakov; největše města: Jeddha 1 mil. wobydlerov; Hodojodode 112,000 wobyd.; Yokohama 64,000 wobyd.

Nemusche w sakskej a pruskej čerbskej hornjej Lužizh na leto 1891.

30. srpna: Wosborf. — 6. září: Hodži. — 13. září: Budyschinška čerbska katolická wobada. — 20. září: Palow. — 27. září: Dolha Borsczež, Hósniza, Radwot, Wjeleczin. — 11. října: Mužakow, Niezwacžidlo, Wotrow. — 25. října: Bukezy, Čelno, Hrodžiščež, Huska, Jasen, Ketslizy, Kotczy, Křižichov, Křivýčej, Lubij, Lupoj, Las, Nožacžizy, Parzow, Radžchow, Szlepo, Schprejz, Szczecin, Wukranczizy, Welzel. — 1. listopadu: Bart, Huczina, Lejno, Pořeščizy, Smilna, Sdžary, Słyn Komorow, Zarnow. — 8. listopadu: Budyschinška Michaelská wobada, Budyschin, Delni Wujed, Gablonz, Kletno, Kluksch, Kholm, Czorny Kholm, Luczo, Małeszežy, Minakal, Riebjeležizy, Rakezy, Rychnwald. — 15. listopadu: Blunjo, Butoř, Kamienz, Krjebla, Ptaczežy, Wochoř, Hamor, Sprjowje, Wóžlinsk. — 22. listopadu: Kalsbizež.